

PRINOS K NAGLASU
U (NOVOJ) SLOVENŠTINI
I
U HRVATSKOJ KAJKAVŠTINI.

NAPISAO

M. VALAVEC.

*(Preštampano iz knjige CXVIII. Rada jugoslavenske akademije znanosti
i umjetnosti.)*

U ZAGREBU
TISAK DIONIČKE TISKARE
1894.

b) U ugarskoj slovenštini.

Nastavak *l* prelazi na kraju riječi u *o*, mjestimice u *a*: činío i činía. Ako vokal pred takovim *o* nema naglasa, rado ispada, osobito i: mólo.

1. Naglas u glagola *bez nastavka* u infinitivu. Osnove na samoglasno sve su od jednoga sloga. Naglas je obično na samoglasnom: pobío pobíla pobíli; mío i mío míla itd. Ali rado prelazi na nastavak i to u sing. neutr.: dalóu vzelóu; u dualu: dalá vzelá; u plur.: čúlí píli mrlí vzelé. — Složene s prijedlogom osnove rado naglašuju prijedlog, ali ga ne moraju: óudao óudali, nápili, závio, záčao záčali, ráspili, óudpro, raspréstrli. Evo nekoliko primjera iz kúige:

bi (percutere): *bío*: trpl. 60 2 gda bi se Joab povrno i vu solnom doli *pobío* dvanájset jezér Edomitáncov ..., 78 48 je ní živino *pobío* s točov. 69 27 ár so pregánali toga, koga si ti *zbío*. — *bíla*: trpl. 87 31 gda je srditost boža *pobíla* te naj bougše v Izraeli. — Uz bi dolazi i *bu* (bujti).

kri: *krío*: trp. 44 20 si *pokrío* nas z séncov smrti. 89 46 si ga *pokrío* s špotom. 10 11 boug *skrío* je obráz svoj. 35 8 mreža, štero je *skrío*, ga vlouvi. 85 3 *zakrío* si vse négove grehe.

mi: *míla*: bar. 11 vu mrzloj vodi se je *zmíla*. Običnija je osnova mu: mujti: mújo mújl itd.

pi: *píli*: kúz. mat. 6 25 ne skrbte se za žitek vaš, ka bodte jeli i ka bodte *píli*. 20 23 pehár istina moj bodete *píli*. 24 38 jeli

so i *pili* so. mark. 16 18 či smrtnoga kaj *pili* bodo, ne bode nim škoudilo. küz. 1 kor. 10 4 vsi so edno dihovno pitvino *pili*, ár so *pili* s te dihovno ne nasleduvajouče pečine. — *nápilo*: nagfl. 101 zrnice se je dobro *nápilo* deždževni kaplic.

vi: *vila*: küz. luk. 2 7 porodila je siná svojega i v plenice ga je *povila*. — *vili*: küz. jan. 19 40 vzeli so tejlo Jezušovo i *zavili* so je v prté. — *závio*: küz. luk. 23 53 geto ga je doli vzéo, *závio* ga je vu lelahen. — *póvili*: küz. 43 vzeli so tejlo Jezušovo i *pouvili* so je v prté.

bi. *bila* (čitaj bíjla): küz. luk. 3 2 za višešni popouv Annáša i Kajafáša vrejmena je *bila* rejč boža k Ivani. jan. 1 1 vu začetki je *bila* (u izdaņu od 1848: bílá) rejč i ta rejč je *bila* pri bougi i boug je *bila* ta rejč. Eta je *bila* vu začétki pri bougi. gön. 47 draga je kre brejga z mehourom obrášena *bila*. — *biló*: küz. mat. 2 7 zvezda je stánola, gde je *bilou* to dejte. mat. 12 4 je te sveti krúh jo, šteroga je nej slobodno *bilou* nemi jesti. mark. 2 15 ji je *bilou* vno go. gön. 103 jako vrouče je *bilou*. — *bilí*: küz. mat. 12 4 je te svéti krúh jo, šteroga je nej slobodno *bilou* nemi jesti, niti ki so ž nim *bilí*. mat. 24 22 da bi ne *bilí* prikračeni dnevi oni, ne bi *bilou* edno tejlo zdržano. mat. 26 59 gde so vkúp správleni *bilí* pisáčke. mark. 2 6 *bilí* so pa niki pisáčke tam itd. — *bilé*: küz. mat. 11 21 da bi v Tirusi i v Sidoni véinene *bilé* té moči, davno bi v vreči i v pepéli pokouro činili. 27 55 *bilé* so pa tam žene vnouge. trpl. 139 15 moje kousti so nej *bilé* tebi skrite. — *bilá*: küz. jan. ozn. 21 13 od sunčenoga hoda so *bilá* troja vrata. 21 21 ta dvanajstera vrata so *bilá* z dvanájset džündžov. jan. 3 19 lúdjé so bole lúbili kmico liki svetlost, ár so níhova dela húda *bilá*. — *bilá* (dual): küz. mat. 4 19 sta ribiča *bilá*. mark. 1 16 sta *bilá* ribiča. luk. 1. 16 *bilá* sta pa pravična obá. luk. 13 12 pred tom toga sta vu protivinstvi *bilá* eden proti drugomi. djañ. ap. 4 13 poznali so ni dva, ka sta z Jezušom *bilá*; trp. 105 28 nejsta nepokorna *bilá* rečam negovim. nagfl. 24 Arpád i Béla sta si prijátela *bilá*. 140 *bilá* sta dva brata.

ču: *čúo*: nagfl. 11 je li si *čúo*, kak lipou so se nama poklonili? — *čúla*: gön. 49 *čúla* je vse tou Juliška. — *čúli*: küz. mat. 13 17 nejso *čúli*. djañ. ap. 17 8 zburkali so lústvo i mestne vladike, gda so eta *čúli*.

da: *dáo*: küz. mark. 2 26 *dáo* je i onim, ki so ž nim bili. jan. 13 15 peldo sem vam *dáo*. — *dála*: küz. rim. 1 10 proséči, da bi se mi že gda tak srečna pout *dála* z bože voule, ka . . trpl. 105

30 vö je *dála* ni zemla vnožino žáb. gön. 54 birka *dála* nama je jesti, odetel, ešče i penejze. — *daló*: küz. mat. 27 9 bi se lejhko tou mazalo oudalo za vnogo i *dalou* siromakom. mark. 4 8 drugo je spadnolo vu dobro zemlo i *dalou* je sáda. luk. 18 43 vse lüstvo *dalou* je diko bogi. gön. 70 pamet se je vzeti *dalou* kak lejpo okrouglo glavou bi mela ona. — *dáli*: mat. 27 2 *dáli* so ga Ponciuš Pilatuši. trpl. 77 18 vö so *dáli* oblacke vodé, néba je *dála* grúmlajco. — *dalá* (dual): küz. djañ. ap. 5 8 povej mi, či sta za teliko to nivo tá *dalá*? jan. ozn. 20 13 smrt i pekel sta vö *dalá* te mrtve, ki so v nima bili. nagfl. 88 Šandor i Béla sta mela dva psa; teva sta tak jálniva bilá, da sta nikoga nej püstila k hiži, ali Šandori i Béli sta tak pokorniva bilá, da sta se i napréžti *dalá* vu male saničice. — *dalé*: küz. ozn. 4 9 gda bi *dalé* stvari díko. — Naglas na prijedlogu: küz. mat. 13. 44 vsa, ka je meo, *oudao* je. gön. 54 vuno je *oudao* kúpcom. küz. mat. 26 25 Judaš ga je *oudo*. 25 9 bi se lejhko to mazalo *oudalo*. djañ. ap. 4. 34 kikoli so meli nive ali hiže, *oudali* so je. trpl. 118 19 vsi so me *oudali*.

zna: küz. jan. 2 35 je sám *znáo*, ka je bilou vu človeki. — *znála*: küz. jan. 4 10 da bi *znála* dar boži i što je to, ki tebi veli: daj mi piti, ti bi prosila néga i on ti bi dáo živo vodou. nagfl. 84 jeli bi se tabla od sebe *znála* genoti?

dê: trpl. 104 6 ti si *odéo* globočino liki z gvantom.

pê: küz. mat. 26 30 gda so hvalo *spejli*, vö so šli.

smě: küz. djañ. ap. 7 32 prestrašivši se Moušeš nej *sméo* na néga glédati.

ča (od čen): küz. mat. 16 21 od tistoga máo je *záčao* Jezuš oznantivati . . gön. 42. Károl pod ednim rástom je eden dúgi tenki korén várao, *záča* ga tak vö skúbsti. 77 *záča* zvati kokouši. küz. mark. 15 7 gda bi gori skričalo to lúdstvo, *záčalo* ga je prositi. mat. 20 21 *záčali* so nemi praviti. gön. 41 oné dva sta uprav kúhati *záčala*.

ja je (od jem): küz. djañ. ap. 23 19 jezernik ga je rokou *prijao*. trpl. 18 17 gori me je *prijao*. 27 10 gospoud me je *prijao*. küz. 134 ki se je *poprijao* od dūha svétoga. — *jéla*: trpl. 51. 7 vu grejhi me je *poprijéla* mati moja. — *prijalo*: küz. mat. 1 20 ka se je v nej *poprijalo*, z svétoga dūhá je. mat. 26 50 vrgli so roké na Jezuša i *prijali* so ga. mark. 12 3 oni so ga *prijali* i zdrli. — *vzéo*: küz. mat. 24 3 je prišao potop i *vzéo* je vse. trpl. 6 10 molitev mojo je gospoud gori *vzéo*. küz. djan. ap. 1 9 oblak ga je *odevzéo* od ouči njihovi. — *vzéla*: küz. luk. 2 9 dika gospodnova

je je okouli *vzela*. 5 9 ga je groza *obvzela*. — *vzeló*: trpl. 22 13 vnogo bikou me je okouli *vzelou*. — *vzéli*: kütz. mat. 27 6 poglavnicke popovski so *vzéli* te srebrne pejnzeze. trpl. 22 17 so me preci okouli *obvzéli*. — *vzelé*: kütz. mat. 21 1 teda prispodobno bode králevstvo nebesko k desét devicam, štere so *vzelé* lampaše svoje. 25 3 te noure so *vzelé* lampaše sehom a nejso *vzelé* ž ními olija. trpl. 116 3 smrtne bolezní so mené *obvzelé*. — *vzelá* (dual): kütz. djañ. ap. 15 37 Barnabáš je tanáčivao, ka bi sehom *vzela* Ivana, Paveo je pa za vrejdnó držao, ka bi ga ne *vzela* sehom. 18 26 k sebi sta ga *vzelá*. gön. 41 gda bi komaj na pamet *vzelá*, žé je plamén vu strejhi bio. — *vzelá* (plur.) trpl. 40 13 so me okouli *vzelá* hüda brez račúna. 18 6 vezala pekla so me *obvzelá*.

pe (od pen): kütz. mat. 27 35 i mark. 15 24 gda bi ga pa *rás-pili*, razdejli so si gvant négov. luk. 23 33 tam so ga *rás-pili*. kützm. 41 gde so ga *rás-peli*.

mr: kützm. 60 liki so jeli očevjé vaši manno i *mrlí* so. — gön. 21 onedva sta prepovejdan sád jela i zató *mrlá*. — kützm. 14 vzemi dejte i mater négovó i idi vu zemlou izraelsko, ar so *spoumrlí*, ki so iskali düšo diteta.

pr: kütz. jan. 9 21 što ními je *oudpro* oči, mi ne znamo. 9 26 kak da je *oudpro* tvoje oči? trpl. 40 7 vüha si mi *oudpro*. kütz. jan. ozn. 20 3 *zápro* ga je. bar. 18 či bi što tebe vu edno tesno stanico *zápro*, kak bi se ti tam čúto? kütz. djañ. ap. 5 23 gda smo jo *oudprili*, notri smo nikoga nej našli, luk. 24. 31 nídva oči so se pa *oudprile*, mark. 7 35 preci so se *oudprila* négova vüha. djañ. ap. 12 10 vráta so se od sébe níma *oudprla*. prijat. 1876. 5 gda so se vráta *odprlé*.

str: trpl. 104 2 *rasprejstro* si nebésa kak zakrivalo.

b) Osnove na suglasno.

Pred -o umeće se a te se ao slijevne — ali rijetko — na o: pásao i páso. Naglas dolazi na korijenu. Kratkijeh sloga knüga obično ne bíleži.

pas: *pásao*: kütz. jan. ozn. 2. 27 *pásao* je bode z železnov šibov gön. 82. pri ednom lejpom ogradi je eden pojbar gjünce *pásao*. kütz. mat. 2. 6 šteri bode *pásao* lüdstvo moje.

lek: *lékao*: kú. mol. 216. vari me od vrajže mreže, štero mi je *polékao*.

ras: *rásla*: kütz. djañ. ap. 6. 7 rejé boža je *rásla*. mat. 13. 25 gda je pa gori *zrásla* tráva i sád je prinesla, tada se je skazao i koukol. gön. 44 na plečaj ními je pükla *zrásla*.

griz: *grízao*: bar. 16 pes je nídva pošteno *zgrízao*.

vlejk: *vléjkaō*: kütz. jan. 12. 32 vse bom za sehom *vlejkao*. trpl. 104, i diko i pošteñe si *oblejkao*. kütz. 2 kor. 11. 8 druge gmajne sem *sléjkao*, gda sem od ñih najem vzéo. — *vléjkla*: bar. 11. v mrzloj vouði se je zmíla, se počesala ino *oblejkla*. trpl. 118. 61 črejda ti se neverni me je *sléjkla*. itd.

Osnove na *d* i *t* pred o la la lo gube d i t. Tuj ima sing. masc. svuda kratki naglas, te ga kúnga ne bìleži: cevo, pleo, seo, klaō, jo (za jeo). U ostalim se oblicima *o* i *e* kratko naglašuju: boli pleli evele. U sing. fem. je korijen obično dug: klad: *klála*: bar. 11. Katika je oblečalo na ednom mesti vküpe *sklála*. — pred: *préla*: göñ. 70 mačka hiže nestanoma je *préla*. — sed: *séjla*: nagfl. 115 včelica na obráz je *sejla* lovniki. — jéd. *jéjla*: kütz. jan. 2. 17 pobožnost hiže tvoje me je *pojejla*. trpl. 69. 10 vrejlost k hiži tvojoj me je *pojejla*. — U sing. masc. pred o ispada e: vjo, a tada ima prijedlog naglas: nájo pójo, ali: jéli séli.

Osnova *šed* glasi: šao i šou šla šli šle, sve kratko naglašeno. Složena baca naglas na prijedlog: trpl. 9 1 *prejšao* je spoumenek ñihov ž ñima. jan. ozn. 21 1 vido sam nouvo nébo i nouvo zemlo, ár je ta prva néba i ta prva zemla *prejšla*. kütz. djañ. ap. 17. 10 šteriva, geto sta ta *príšla*, šla sta vu správišče. — Složena s ostalim prijedlozima prima *i* sprijeda, koje ima naglas: obišao odišao zíšao itd. trpl. 55 6 groza me je *obišla*. kütz. jan. ozn. 11. 14 te drugi jaj je *odišao*, trp. 34 1 ki ga je od sebe odgáñao i *odišao*. kütz. jan. ozn. 18. 14 sád želejna dūše tvoje je *odišao* od tebe i vsa tüčna i leščéča so *odišla* od tebe. kütz. mat. 32 gda bi pa onédva vö *odišla*, ovo prinesli so ñemi ednoga človeka nej-moga. — kütz. mat. 2. 13 gda so pa oni *odišli*, ovo angel go-spodnov skazao se je Jožefi. mat. 13. 5 drtigo je pa spadnolo na pečino, gde nej melo dosta zemlé, i preci je *zišlo*. — kütz. 1 jan. 2. 19 z nas so *zišli*, a nejso bili z nás. — kütz. mark. 1. 28 *razišao* se je pa glás ñegov preci vu cejlo okouli držélo Galilee. — djañ. ap. 13. 43 gda bi pa *razišlo* správišče, nasledüvali so vnougi Pavla i Barnabáša.

2. Naglas u glagola s nastavkom no u infinitivu.

U sing. masc. gine o iza o: padno.

Naglas dolazi obično na slogu pred no:

gledno: göñ. 70 deca ji je *poglédnola* vsej pet škramblov. bar.

11. Katika je *preglédnola*, ka je gor dano mejla.

klekno: göñ. 49 doli je *pokléknola* pred ñouv.

lejžno: trpl. 102. 12 moji dnevi so *lejhnoli* kak sënca.

padno: küz. mat. 14. 6 plésala je hëi Herodiášova na srejudi, i *dopádnola* se je Herodeži. mat. 7. 27. vötroyje vdarili so v hižo ono i *spádnola* je. trpl. 5. 5 si ti nej boug, komi bi se nevernost *dopádnola*.

regno: gön. 44 čobo je na stran potégno i *obrégnó* se.

segno: gön. 97 kak je za néga *ségno*, eden korát je skočo vu voudo. küz. mark. 6. 23 *priségno* ji je. trpl. 89. 4 *priségno* sem Dávidi. küz. jan. ozn. 18. 5 so *doségnoli* négovi grejhi notri do néba. 2 kor. 19. 13 smo notri do vas *doségnoli*

sejžno: küz. mark. 5. 29 precí je vö *posejžno* zdenec krvi né. 1 petr. 1 24 *posejhnola* je tráva. trpl. 22. 16 vö je *posejhnola* mouč moja kak črepná. 32. 4 je vlaga v meni *vsejhnola*. küz. mat. 13. 6 da je nej melo korená, *posejhnolo* je. 21. 19 precí je *posejhnolo* figovo drejvo.

sluhno: trpl. 81. 8 sem te *poslúhno*. 61. 6 si ti, o boug, *poslúhno* oblúbe moje. trpl. 81. 12 nej je *poslúhnolo* lúdstvo moje glása mo-jega. 106. 25 nejso *poslúhnoli* glása gospodna.

stano: küz. mat. 2. 9 zvezjda je *stánola*, gde je bilou to dejte. 8. 15 gori je *stánola*. 11. 23 da bi v Sodomi vëiüene bile te moči, štere so v tebi vëiüene, *ostánola* bi do denešnega dnéva.

tegnó: küz. mat. 74. 11 za ka si nazaj *potégno* rokou tvojo? küz. mat. 12. 13 vtégni rokou tvojo. I *vtégno* jo je. gön. 70 cica je škramble v ní mošné *potégnola*. küz. djañ. ap. 19. 33 z lúdstva so naprej *potégnoli* Aleksandra.

tisno: trpl. 105. 18 v železo so *stísnoli* nogé négove.

tühno: trpl. 58 4 *odtúhnoli* so od narodjená mao gučëí láž. 53. 4 vsi na vküp so *stúhnoli*.

vino: gön. 105 dejte je (oča) z goréčim nágibom *obíno*.

Kratki naglas kúnga obično ne bježi: vbegnolo trpl. razčesnola küz. djañ. ap. 14. 4, sdrsnola gön. 104, zgino gön. 52, grno gön. 104, zamuknolo trpl. parno gön. 53, posklesnola trpl. 114 18, strsnolo küz. mat. 12. 23, tekno gön. 38, vtono gön. 28 itd.

Naglas na prijedlogu ima: meno: küz. djañ. ap. 20. 2 gda bi pa sprehodo one krajine i *opoumeno* bi je z mnogimi rečmi, prišao je v grëki orság. küz. jan. ozn. 18. 5 *spoumeno* se je boug z nepravičnost négovi.

Naglas na *nastavku* no može imati osnova *mino* i *vrno*.

mino: küz. rim. 83. 12 nouč je *preminoula*. jan. 7. 14 gda bi pa že polovico svetka *minoulo*, gori je šou Jezuš vu cërkev. Ali i

míno: kń. mol. 202 jaj *premínolo* je vse moje vřpańe. trpl. 102. 4 so *mínoli* kak dim dněvi moji. Kń. mol. 126 spomeni se z slugov i službeníc tvojih, kí se z etoga svejta *premínoli*.

vrno: kńz. jan. ozn. 2. 21 dáo sem jí vrejmen, naj se povrně svojega kurvejřtva i nej se je *povrnoula*.

Naglas u glagola s nastavkom ê u infinitivu.

Nastavak o u sing. masc. obično guta nenaglašeno ê pred sobom: leto, a gdje se to e čuva, kratko se naglašá, kao měo štěo štiměo, Štaj. prip. var. 24 toti školnik je ni dugo *živěa*. Gdje od -eo biva o, tamo je naglašen slog pred o kao gōro hĭto vĕlo, žĕlo. viso živo. U sing. fem. se e obično jače govori te glasi ej: gōn. 41 hiža je na pepěl *zgorejla*. — Kńz. jan. ozn. 12. 14 dani so tej ženi dvej velikoga orla perouti, ka bi *letejla* vu pūšćavo, nagfl. 115 gda bi včela domou *letejla*, vōter ju je vu vodou vrgao. — 19 od boleznosti je Klára *omedlejla*. — bar. 12 Anna je pred hižnimi dverami *sedejla*, nagfl. 40 ednouk je Eržika na dvorišći *sedejla*. — Kńz. mat. 27. 19 nikaj nejmaš ti z onim pravičnim, ár sem jas dosta *trpejla* vu sne za něga volo. mark. 5. 26 vnogo je *trpejla* od vnougi vráčov. — Kńz. jan. ozn. 13 15 *velejla* je prebivajoučim na zemli napraviti kejp té divjáčine. — bar. 11 Katika je roditelom bláženo nouč *želejla*. — Kńz. mat. 9. 18 či moja je zdaj mrla, ali hodi položi rokou na nóu i *živejla* bode. — Kńz. mark. 14 8 ona, ka je *mejla*, je vćinila. luk. 4. 38 punica Šimonova je veliko trěřliko *mejla*.

Osnove, kojim se ê mijeńa na a imaju naglas obično na slogu pred a.

bejža: *bějžao*: trpl. 3 1 Davida žoltár, gda je *bejžao* pred Abšalonom. 55. 8 ovo daleč bi *odbejžao*. gōn. 75 na cvilo Džule je i oča k mlaki *pribejžao*. — *bějžala*: bar. 12 Ana je k lougi *odbejžala*.

guča: *gúćao*: trpl. 2. 15 teda bode ním *gúćao* vu srđi svojem. kńz. jan. 16. 13 ne bode *gúćo* sam od sébe; nego štera koli bode čúo, *gúćo* bode. — *gúćalo*: trpl. 145. 6 bode se *gúćalo* od dike strašne dejl tvoji. — *gúćala* (plur.): trpl. 66. 14 so *gúćala* vřsta moja 71. 15 vřsta moja bodo vō *gúćala* pravico tvojo. 49. 4 vřsta moja bodo *gúćala* moudrost. (dual) kńz. djań. ap. 4 1 gda bi one dva ešće *gúćala*, priřli so nad ní dva popevje.

kriča: *krićao*: trpl. 30 3 gda sem k tebi *krićao*, zdržao si me. — *krićali*: trpl. 22. 6 k tebi so *krićali* i rejřeni so. 18. 42 *krićali* bodo, ali ne de pomoćnika.

slíša: *slíšao*: trpl. 6. 2 je gospoud *slíšao* glas plača mojega. — kn. mol. 217 kak je tou dejva *slíšala* i svéti naklon prijéla, jako se je prestrášila. — *slíšali*: trpl. 34. 3 ka ti vbougi *slíšali* ino se radúvali bodo.

Osnove od jednoga sloga na *a* imaju naglas na *a*, ali ga mogu imati i na nastavku, a složene s prijedlogom bacaju ga rado na prijedlog.

spa: *spála*: bar. 11 Katika je vsigdar sladko *spála*. — *záspao*: kúz. djañ. ap. 13. 36 je David pouleg božje voule *záspao*. — *záspali*: kúz. efes. 4. 13 ne ščem pa, ka bi ne znali, bratje, od tej, ki so *záspali*. — *záspale*: kúz. mat. 25 5 gda bi se pa mudio ženin, zadrejmale so vse i *záspale* so.

sta: *stalóu*: kúz. mat. 12. 26 kakda bode tak *stalou* králevstvo négovo? 13. 2 lúdstvo je vse *stalou* na brejgi. trpl. 72. 16 na goráj bode silje gousto *stalou*. — *stalé*: trpl. 122 2 nogé naše bodo *stalé* v tvoji vrataj.

Naglas na nastavku a dolazi u osnovama *boja drža leža*, jer ima naglas i u infinitivu bojáti držáti ležáti.

boja: prejdge: Judit se trno boga *bojála*. kúz. mark. 4. 41 i *zbojáli* so se.

drža: trpl. 63. 9 tebé se je *držála* dúša moja, dejsna tvoja je *zadržála* mené. 139. 10 dejsna tvoja bi me *držála*. nagfl. 157 jas bom s touv lepou díšečov violicov *držála*. gön. 70 gori ji je *podržála* prejdño nogou. kúz. mark. 50. 52. vera tvoja te je *zdržála*, luk. 2. 51 mati négova je *zdržála* vse te reči vu srci svojem.

leža: trpl. 94. 17 da meni gospoud pomagao ne bi, že bi dúša moja vu grobi *ležála*. kúz. mark. 1 30 punica Šimunova je *ležála* v tréšliki. 7 30 či je na posteli *ležála*.

Naglas u glagola s nastavkom i u infinitivu.

Glagoli, koji imaju u prezensu nastavak *i* naglašen, naglašuju ga i u tom participu. Složeni s prijedlogom imaju naglas na slogu pred nastavkom *i* u svim oblicima osim u sing. fem. gdje se nastavak *i* naglašuje. To vaļa osobito za osnove od dva sloga:

blešćim: trpl. 50. 2 z Siona se je ta lejpa svetleča boug *obleščila*.

büdim: gön. 82 toga pogléd je tiho nagib želnosti *pobüdo* pri íem. 53 gospoud se je ešče nej *prebüdo*, trpl. 58 26 *zbüdo* je po mouči svojo jüg. kúz. djañ. ap. 11 19 ki so se raztepli zavolo nevole, štera se je *pobidila* nad Števanom. — bar. 11 kak se je Kátika zarán *prebüdila*, taki je stánola. — nagfl. 11 odvrnouti ma

vse, ka bi odtúhehe *zbúdilo*. 5 gde so se vu nem prva obětēja *obúdila*.

cedím: gön. 54. negova žena je *precedila* mlejko.

čestím: trpl. 35 28 jezik moj bode tvojo pravdo gláso ino tebe vsak dan *čestío*. 42 6 bom ga ešče *čestío*.

činím: *činío*: trpl. 7 7 či sem etak *činío*. 44 2 očeve naši so nam raskládali, ka za dela si ti *činío* vu ní dnevi. nagfl. 12 je li je prav *činío*? — *činila*: nagfl. 16 do eti mao je deca vse *činila* kak gúčala. gön. 49 ti si jako hüdou *činila*. — *činili*: küz. mat. 11 21 davno bi vu vreči i pepéli pokouro *činili*. mark. 3 6 fari-zeuške so s Herodežovimi slugi tanáč *činili* prouti ními, kak da bi ga pogúbili. trpl. 106 6 krivo smo *činili*. nagfl. 24 prvle mo z rokámi nika *činili* — *čino*: küz. m. 46 on se je *prečino*. küz. jan. 19 7 more mrejtí, kaj je sebé siná božega *včino*. 2 11 prvo čüdo je *včino* Jezuš vu Kani Galilee. trpl. 44 15 *včino* si nas peldo med pogánmi. gön. 30 prav je *včino*. — *činila*: küz. mat. 26 10 zakaj za hüdo mate eto toj ženi? ar je dobro delo *včinila*. mark. 14 8 ona, ka je mejla, je *včinila*. küz. m. 26 vóra tvoja je tebé zdravoga *včinila*. — *činili*: küz. jan. 19 23 *včinili* so štiri tale ž néga. djañ. ap. 3 17 znam, ka ste z neznanosti *včinili*. — *činila* (dual): küz. djañ. ap. 3 12 ka na náj glédate, liki da bi z lastiv-nov močjouv ali pobožnostjov *včinila* etoga hodéčega. nagfl. 88 komaj sta tou *včinila* i dvá strašniva vuká sta že prouti níma camplala z louga. gön. 104 komaj ništeri stopáj sta *včinila* od drevja, i eden ogneñi tráak se je potégno po zraki.

davím: kú. mol. 211 si zdržao mené, da me smrt nej *zadavila*. 212 vse je smrt *zadavila*.

dilím: küz. fil. 4 15 znate, kaj mi jo niedna gmajna nej *podilila* kaj. — *dejlo*: trpl. 74 13 ti si *razdejlo* z ramov tvojov mourje. 68 13 *razdejlo* je mourje 74 17 ti si *vdejlo* leto i zimo.

dobím: kú. mol. 217 božo milost si *dobila*.

drobím: *drúbo*: gön. 104 blísk rást je *razdroubo*. — *drobila*: nagfl. 67 jeli, ka se je glažojna *razdrobila*?

dürím: *dúro*: trpl. 22 25 je nej *odúro* ni zavrgao nevoulo sir-máka. 106 40 zá to je *odúro* úročino svojo. — *dürili*: trpl. 106 24 po tom so *odürili* to želno zemlo.

düším: gön. 103 da ne bi mogli zraka notri vlejtí, *zadüšili* bi se.

dvojím: küz. mat. 21 21 či bote meli vóra i ne bojdte *dvojili*, nej le samo tou figovomi drejvi včinite, nego . . . 28 17 gda bi ga pa vidili, molili so ga, niki so pa *dvojili*.

falím: kn. mol. 149 či je kaj *sfalilo* vu otoj mojoj spouvidi, naj zadomestí tvoja miloušča.

gasím: nagfl. 138 *pogásili* so ogen.

godím: kütz. iv. 12 29 grmlajca se je *zgodila*. — nagfl. 137. či etakšega redovnika ne bi bilou, jeli se ne bi dosta zéloga *godilo*? kütz. djañ. ap. 2 6 gda bi se eta glas *zgoudo*, vküp je sprišla vnožina. kütz. luk. 5 12 i *prigoudilo* se je: . . mat. 1 22 tou se je celou za to *zgoudilo*, da . .

greším: kú. mol. 239 nébe si nej vrejdna, ár si *pregrišila*. trpl. 78 32 zvön vsega toga so ešče več *grešili*. — kütz. jan. 9 2 što je *pregrejšo*, té ali roditelje negovi, ka je slejpi porodjeni? trpl. 18 22 nejsem *pregrejšo* prouti bougi mojemi. trpl. 106 6 mi smo *pregrejšili*.

gradím: kütz. mark. 12 1 okouli je je (gorice) *zagrádo* s plotom.

grozím: gön. 75 Endriš se je na temen v mlako obrno i *pgrouzo*.

grustí se: trpl. 107 18 se je *grstila* duši níhovej vsáka hrána.

gubím: trpl. 44 3 *pogúbo* si te ove. nar. pes.: eno lúbeo sem méa, pa sem jo *zgúbo*, srečen de tisti pajb, ki jo de lúbo. — kütz. luk. 16 9 radújte se z menov, kaj sem nájdla te groš, šteroga sem *zgúbila*. — trpl. 106 34 so nej *pogúbili* narodov. trpl. 78 45 je na né pústo žabe, kaj so je *pogúbile*.

hladím: kütz. 2 tim. 1 16 daj gospoud smilenost Onezifaruševoj hiži, kaj me je vnošo krat *rasladila*. — 2 kor. 7 13 se je *rasládo* düh negov ode vsej vás.

kadím: nar. prip. štaj. 20 mo je rekla ribnik tak postišiti, ka de se prah *kadía*.

krepím: trpl. 89 22 manna moja ga bode *krepila*.

kvarím: kütz. jan. ozn. 19 2 je obsoudo to veliko kurvo, štera je *skvarila* zemlou. kn. mol. 185 ne dopüsti, ka bi me *skvarila* malovrejdnost. — kütz. 2 kor. 7 2 nikoga smo nej *skvárili*.

lovím: bar. 18 Klara se je za drejvo *lovila*. — kütz. mark. 12 13 poslali so k ními nike z farizeušov, kaj bi ga *lovili* z rečjom. kütz. jan. 21 18 prineste z rfb, štere ste zdaj *vlovili*. kütz. 79 drugi so *spolouvili* negove sluge.

ložím: trpl. 56 11 na naše ledevjé si teško bremen *poloužo*. 104 9 mehou si níim *poloužo*, štere ne prestoupijo. prip. štaj 15 še mi je eno künšt *nalóža*.

mením: trpl. 53 7 o da boug svojega naroda robstvo *premejno* 66 6 *premejno* je mourje na sího. 106 20 *premejnili* so díko svojo.

močim: trpl. 52 9 se je vüpaó vu vnožinosti bogáštva svojega i *močío* se vu zločastnosti svojoj.

morím: trpl. 78 51 je *pomouro* ves prihod v Egiptomi. 105 29 premejno je vodé na krv i *spomouro* je ribe v úi. — trpl. 75 31 gda je srditost boža prišla na úe ino je *spomorila* te znamenitejše med úimi. kütz. m. 7) *spomourili* so je. kütz. djañ. ap. 13 15 poglavnika žitka ste *vmourili* kütz. luk. 23 32 pelana sta pa i dvá drügiva hüdodelnika, ka bi se ž úim na vküp *vmourila*.

moždžím: trpl. 74 14 ti si *zmouždžo* glavé leviáthana. nagfl. 160 vejn, da bi mesto žaloda ejna velika tikev spádnola na nous, cejlo glavou bi mi *razmuždžila*.

müdíim: bar. 23 éi je komi kaj prijétnoga mogao véiniti, tisto je telikájše nej *zamúdo*. nagfl. 133 ne bi prav bilou, éi bi se tou celou *zamúdílo*.

novím: kütz. žid. 6 6 éi odpadnejo, ka bi se pà nazáj *ponouvili* na pokouro.

pojím: kütz. jan. 2 10 vsaki človek oprvič dobro vino položi pred gostí i gda so se *napójili*, teda to lagojejše kütz. jan. ozn. 17 2 *zapójili* so se ž né práznosti vinom.

redím: prip. staj. 11 ti mlajši brat je je zdaj k sebi vzea no do smrti *redia*. 12 toto vüš mo ja *redia*.

ročím: kütz. djañ. ap. 14 29 *preporoučila* sta je gospodni.

rodím: nagfl. 152 sledi boš mi lagov sád *rodila*. kütz. luk. 1 52 spunilo se je vrejmen Ožébate, da bi *rodila* i *porodila* je siná. nagfl. 152 po nešterom leti je z male cepičice velko drejvo odraslo gori i žmajhni plemeniti sád je *rodilo*. trpl. 18 6 otroci kí bi se *rodili*. kützm. 15 gda bi se *naroudo* Jezuš, ovo moudri so prišli. kütz. mat. 1 2 Abraham je *poroudo* Ižaka. Ižak je *poroudo* Jakoba. nagfl. 6 da bi dejte spoznañe one hiže doubilo, gde se je *naroudilo*. kütz. djañ. ap. 2 8 kakda je tou, ka je mi čüjemo vsaki po lastivnom našem jeziki, v šterom smo se *poroudili*, güčati?

sadím: nagfl. 157 jas bom rožico *sadila*. trpl. 49 3 ti si né tá *posádo*. gön. 98 domou ga je v ogradček nesao i tam *posádo*. kütz. luk. 9 15 doli so je *posídili* vse.

skuzím: gön. 49 naj prvle se je mati *suzila* nad pístnim evej-tjem. kütz. m. 51 velim vám, ka te se *skuzili* i joukali. kütz. jan. 11 35 *zaskúzo* se je Jezuš, nagfl. 57 te čas je je dráždžo, dokeč so se nej *zaskúzili*.

slepím: *sléjpo*: kütz. 2 kor. 4 4 vu šteri je boug etoga svejta *oslejpo* pámeti ti neverni.

solím: kúz. mat. 5 13 vi ste soul zemlé, či se pa sol skvari, s kim se bode *solila*? luk. 15 34 dobra je sou, či pa sou obnori, s kim se bode *solila*?

strelím: prip. štaj. 4 zaj ga pita tista vrana, ka je je nej *strlíla*: kaj ti je? nagfl. 115 pükša je na kraj *strelíla*. Od ove osnove može otpasti sprijeda *v*, a onda glasi ipak, kako složena: nagfl. 114 eden lovník je na ednoga golouba podržao pükšo, da bi ga *strejlo*. trpl. 64 5 da bi skrivoma *strejlihi* toga nedužnoga, bistro na néga strejlajo. nagfl. vustrejlva . . brrr! *strejliła* sta.

súším: trpl. 74 15 ti si *vsúšo* močne vodé. 102 6 od kriča i je-čaňa so se mi *vsúšile* kousti moje.

svetím: kúz. eféz. 5 26 sam sebe je dao za nóu, da bi jo *posvéto*. žid. 10 20 štero nam je *posvéto*.

škali se: nagfl. 40 ednouk se ji je igla v gut *poškalíla*.

škropím: kúz. luk. 7 44 eta je skuzami *škropíla* noge moje. kúz. žid 9 29 ve lústvo je *poškroupo*.

tajím: kúz. mat. 26 72 i pa je *tajío* s prisegom: ne poznam človeka. trpl. 66 20 blagosloveni je boug, ki mi je nej *vtájó* prošne moje. nagfl. 7 li tomi bi se *vtájó* on tél i ona škér. kúz. luk. 22 57 on ga je pa *zatájó* govoréči: ne znam ga. kúz. djaň. ap. 3 13 *zatájili* ste ga pred Pilatušovim licom.

težím: trpl. 32 4 me je dén i nouč *težíla* rouka tvoja.

topím: trpl. 22 15 srce moje se je kak vousk *rastoupilo* vu tejlí mojem. Pamti: *vtoupíla* mj. vtopíla kúz. luk. 8 33.

tvorím: trpl. 93 9 té, ki je vúhou *stvouro*, je li ne bi čüo? té, ki je okou *stvouro*, jeli ne bi vido? 119 73 tvoje roké so me *stvourile*.

včím: kúz. luk. 5 3 sedéči *včío* je s te ladje to lúdstvo.

vedrím: gön. 105 néba se je *razvedríla*.

vestím: kúz. luk. 8 34 pasterje odidouči *najzvéjstíli* so vu mestí.

žalostím: kúz. iv. 16 20 vi se *žalostíli* bodete.

Osnova *pústi* ravna se po složenim osnovama: trpl. 105 16 tada je *pústo* drágočo na držélo. kúz. djaň. ap. 5 10 vö je *pústíla* dúšo. bar. 12 mati je nój *dopústíla*. trpl. 66 12 ti si *dopústo* lúdem nam po glavi hoditi gön. 83 gjünci so vu ougrad odskočili i vekši tál néga nárasa so *opústíli*.

Osnove od tri (i više) sloga imaju jedne pravilni naglas kao:

sramotím: trpl. 55 13 da bi me *sramotío* neprijatel moj, tou bi prenášao. kúz. luk. 13 11 gda bi ními eta povedao, *osramoutíli* so se vsi. trpl. 128 5 o da bi se *osramoutíli* vsi odürjávci Siona.

vršenim: gön. 97. po cvejtji so se metilci *vršenili*

zelenim se: trpl. 36 35 vido sem ednoga nepobožnoga zvišenoga, ki se je *zelenilo* liki lombra drejvo. nagfl. 161 greda rezetke se je ouzdaleč *zelenila*.

žalostim: küz. m. 51 vi te se pa *žalostili*.

Druge pako osnove, kad su složene s prijedlogom, imaju naglas na drugom slogu nazad od nastavka; osim u sing. fem.:

čemerim: trpl. 119 53 *rasčémero* sem se nad timi nevernimi. nagfl. 12 ki se je na svojega pajdaša *rasčémero*. — bar. 24 samo se je te rarsdo, či je nega deca *čemerila*. nagfl. 77 te čas je je dráždžo, dokec so se nej *razčémerili*. küz. djañ. ap. 15. 39 *razčémerila* sta se zá to.

dreselim: bar. 18 joukao bi se, jávkao ino bi se na smrt *razdréselo*. trpl. 106 33 so *razdréselili* dūšo negovo; kü. mol. 91 nad nim si se nezrečeno. *dreselila*. küz. 1 kor. 5 2 vi ste nadūti i naj bole, ka bi se *dreselili*, naj...

govorim: trpl. 34 5 iskao sam gospodna i on mi je *odgouvorio*. nagfl. 157 ta najvekša je etak *govorila*: nagfl. 7 1 ka bi nemi *odgouvorili*?

pokojim: küz. 1 kor. 16 18 ar so *spokòjili* moj i vaš dūh.

slobodim: trpl. 34 5 *osloubodo* me je od vsega strahá.

veselim: trpl. 14 7 *veselio* bi se Jakob. 63 12 kral se pa *veselio* bude. 48 12 *veselila* se bude gora Siona. 94 3 kak dugo se bodo nepobožni *veselili*? 30 2 nejsi *obéselo* protivnikov moji. 94 19 trouštañe tvoje je dīšo mojo *razvéselilo*. 104 15 da bi vino *obéselilo* srce človeče.

U glagolima, koji u prezensu nastavak *i* ne naglašuju, ostaje naglas u svim oblicima na slogu pred *i*, bio dug bio kratak: hváliti: hválo hválila hválilo hválili . . ., hoditi: hódo hódila hódilo.

Rijetko se kratki naglašeni slog u küzi biježi: hodo hodila hodilo.

Biće dovoljno dva tri primjera iz küige.

dičiti: trpl. 7 18 dičo bom gospodna. 22 27 *dičili* ga bodo iska-jouči nega.

hváliti: trpl. 57 10 hválo te bodem. 102 19 ľudstvo *hválilo* bude gospodna, 20 8 mi se bomo *hválili* vu iméni gospodna bogá našega.

grābiti: küz. djañ. ap. 28 3 edna vipera se je *zgrābila* roké negove. nagfl. 40 Eržika ga je *zgrābila*.

prāviti: küz. djañ. ap. 4 18 tou si istino *prāvila*. 7 50 nej je rouka moja *naprāvila* eta vsa?

strāšiti: gön. 104 trepeče vsaka vejčica drevja, kakda bi se slejdné pogūbeli *strāšila* itd.

Naglas u glagola s nastavkom a u infinitivu.

Osnove od *jednoga sloga* imaju naglas dakako na tom *a*, gdje kad i na nastavku participa. Složene s prijedlogom bacaju naglas rado na prijedlog, osim u sing. fem. gdje je veoma rijetko.

bra: bar. 28 či je poulske korine najšao, je né *nábrao*. küz. djañ. ap. 1 2 apoštolom, štere je *odébrao*. bar. 16 pes je vso svojo mouč vküpe *poubrao*. küz. djañ. ap. 28 3 gda bi pa Pavel dosta rožjá vküp *spoubrao*, edna vipera zgrábila se je roké negove. bar. 12 Ana je jagode *nabrála*. küz. mark. 8 20 keliko košarov ste *nábrali* puni z drtiñem? mat. 14 20 *poubrali* so dvanajset košarov puni. mat. 13 48 te dobro so vö *spoubrali* vu posoudo. gön. 15 na tou sta žebke z ostrim kameñom pune *nábrala*.

gna: nagfl. 151 mladičica je na vse kraje vejke *gnála*.

pra: küz. m. 36 či sam jas *práo* nogé vaše gospoud i mešter i vi morete eden drugomi noge prati. — Gda bi *oupraó* nogé njihove, za sé je vzéo gvant svoj. küz. djañ. ap. 16 33 *oupraó* nidva je od vdareov. küz. djañ. ap. 9 37 mrla je, gda so jo pa *ouprali*, položili so jo vu zgoraño hižo.

zva: küz. mat. 1 21 porodi pa sina i *zváo* boš ime negovo Jezuš. 1 25 i *zváo* je ime negovo Jezuš. 21 13 hiža moja se hiža molitvena bode *zvála*; nagfl. 158 Bária je vö *zvála* svojega brata. küz. luk. 1 35 to porodjeno svéto se *zvalou* bode sin boži. 1 76 to dejte bode se prorok tega višešñega *zvalou*. küz. mat. 1 23 *zváli* bodo imé negovo Emmanuel. trpl. 49 12 mišleña njihova so, da bi po njihovom iméni se *zvalé* držéle. küz. rim. 8 30 štere je naprój *odébrao*, te je i *pouzvao*, i štere je *pouzvao*, te je i pravične včino. küz. m. 49 *prízvao* je sluge svoje. küz. mat. 25 14 *zézvao* je sluge svoje. küz. jañ. 9 18 nejso vervali Židovje od nega, kaj bi slejpi bio i ka bi pregledno tečas, dokeč so nej *prízvali* rodítele toga, ki je pregledno. djañ. ap. 5 21 vküp so *prízvali* tanáč. mark. 15 16 vküp so *zézvali* cejli šereg.

žga: nagfl. 14 gvant se je na ñej *vujžgao* i život se ji na mehere *obéžgao*. 14 tak je i ona *vužgála* svojo. bar. 9 streha se je *vužgála*. nagfl. 14 od slame se je *vúžgála* štala. küz. djañ. ap. 19 19 vküp so nosili kúige svoje i *zézgali* so je. nagfl. 68 konople so se *vužgale*.

Ovamo ide i osnova *dja* od *déja*: küz. jan. 19. 19 napisao je titulaš Pilatuš i *djáó* ga je na križ. 20. 15 povej mi, gde si ga *djáó*. mal. 14. 3 *djáó* ga je v temnico. gön. 70 kama je pa *djála*

škrámble? küz. jan. 20 2 ne znamo, kamo so ga *djáli*. trpl. 62 10 či bi se na vago *djáli* navküp bi ležejši bili kak nika. küz. mat. 1 27 prijela sta to oselnico i žrbé i *djalá* sta na nidva gvant svoj. gön. 74 po tom sta doli *djalá* svoje turbe. küz. djañ ap. 8 17 teda sta *djála* roké na ñe.

U osnovama od dva i više sloga dolazi naglas na nastavku *a*, ako ima *a* naglas i u infinitivu:

jemáti: küz. luk. 2 52 Jesuš je gori *jemáo* v moudrosti i visokosti. nagfl. 40 od deteta se ni tou nema želeti, ka bi prigilhe vu tekouča zgovarjaña *jémálo*. nagfl. 40 Juliška je v zobé *jemála* iglou. küz. mark. 16 18 kače bodo gori *jemáli*, djañ. ap. 2 46 lámavši krüh po hižaj *jemáli* su jejstvino s veseljem.

lejáti: prip. štaj. 10 on si sede na eden kraj kre ñe, pa da si je štela žüpe zanesti, te pa joj je roko pódbja, da se vsa *polejála*. küz. ozn. 12 15 i *vlijála* je ta kača za tou ženou z vüst svoji vodou. trpl. 124 4 tak bi nas voda *zalezála*.

mantráti: gön. 49 cejlo leto se je *mantrála* ž ñim.

niháti: küz. luk. 5 28 on je tá *niháo* vsa. 18 29 ni eden nej, ki je *niháo* hiže za volo králevstva božega. gön. 41 edna sirotna mati je vö šla na delo i domá je *nihála* siná. küz. pav. žid. 11 32 vrejmen bi me *nihálo*, da bi naprej prinšao od Gedeona i Baraka i Šamšona i Jefta i Dávida i Šamuela i prorokov. djañ. ap. 23 3 gda bi se pa nam skázao Cipruš, *niháli* smo ga na lejvoj stráni. 21 14, gda bi se ne dao narátati, *niháli* smo ga.

oráti: trpl. 129 3 oráčke so po mojim hrbti *oráli*.

smejáti: prijat. 1875. 7 ona se *smejála*. nagfl. 169 pojbe so se dobro *smejáli* ž ñega. 113 etivi sta stanoli i *smejáli* sta se z eti drügi.

valáti: küz. 1 kor. 14 6 zdaj pa, bratje, če pridem k vám z jeziki gućéci, ka bom vam *valáo*? — *valáo*: küz. jak. 2 16 kaj bi ñima tou *valáo*? küz. djañ. ap. 19. 19 nájšli so, ka so (knüge) *valále* pétdesét jezér pejnez.

Ostali glagoli, koji u infinitivu nemaju naglas na nastavku *a*, drže svuda naglas, koji i gdje je u infinitivu: plésati: plésao plésala plésalo plésali plésale. Ovdje je jedva treba koji primjer.

kázati: trpl. 40. 5 *pokázao* si lüdstvi tvojemi težka. bar. 13 Ana je etak roditelom svojo zahválnost *skázala*. küz. luk. 9 31 šteriva sta se *skázala* vu diki. trpl. 18 16 *skázale* so se deždževne plohe. küz. pav. žid. 6 10 štero ste *pokázali* vu iméni ñegovom itd. itd.

Naglas u glagola s nastavkom iva u infinitivu.

Tuj se naglas ravna po naglasu u infinitivu: darívati: darívao darívala darívalo itd. bantúvati: kú. mol. 180 rad odpústím vse jim, kí so me *zbantúvali*. — mentúvati: kú. mol. 266 da bi dšua tvoja v tom ogñi že gorejla, kájkoli máš, vse bi rad dáo, da bi se *mentúvala*. — milúvati: kú. mol. 225 što je ne bi *pomilúvao*? Taj naglas kúiga obično ne bižeži. — áldúvati: áldúvao áldúvala áldúvalo (küz. pav. žid. 5 7 áldúvao). sálašivati: sálašivao күз. djañ. ap. 10 18 sálašivali 21 16 tánačivati, tánačivalo күз. djañ. ap. 27 12.

Od osnove verü gubi se ü te glasi: vérvao vérvala vérvalo.

U kajkavštini.

Naglas u glagola *bez nastavka* u infinitivu.

Osnove na vokal jedne su duge a jedne kratke. Kao duge rabe bi (esse) da pi vi plê(v) će(n) je(n) kle(n) pe(n) i one na r gotovo sve; ostale su kratke. Naglas imaju otegnuti u sing. fem., otisnuti u ostalim oblicima, a kratke otisnuti. Rijetko se čuje naglašen zadñi slog: čuli znali. Složene s prijedlogom bace često naglas na prijedlog.

bi (esse): *bíl*: petr. 12 *bíl* je na ovom svetu. — *bíla*: pet. 12 *bíla* je svetlost práva.

pi: *píl*: mat. 1 204 pehar smrti, koga meni dal je otee, jeli ne budem néga *píl*? — *píla*: mat. 2 429 jeden otec hčere je rekel, koja bi bila škomce jedno malo mleka *popíla*: . . — *píli*: petr. 112 ne budete skrbilivi govoréči: kaj budemo jeli, ali kaj budemo *píli*?

da: *dál*: petr. 12 *dál* je ñim moč božjemi sinmi postati. mat. 1 585 vam bi zavušnicu *dál*. — *dála*: gašp. 1 408 voda je vračtvo *podála*, 416 koteremu devojka prsten je vu zarukeh *podála*. — *díli*: gašp. 1 401 istu devicu v drugem mestu bi *vdáli*.

če(n): *čéla*: gašp. 1. 529 *počéla* je premišlavati ovak: . . 686 *počéla* je ñim manna padati.

je(m): *príjel*: gašp. 1 71 koji gladnoga odkupítela na stan bi bíl *príjel* — *jéla*: gašp. 2 494 muku viteško je *podjéla* petr. 12 temnost ñe ne *prijéla*. — *príjeli*: petr. 12 ñegovi ñega nesu *prijeli*.

pe(n): *ráspeli*: petr. 60 junaki, gda bi ga bili *ráspeli*, vžeše haše ñegove.

pr: *zúprl*: mat. 1 5 0 kraļ *zúprl* je vusta komorniku.

vr: *zúvrli*: gašp. 2 441 kola pripetec bili su *zúvrli*.

Čuje se i štokavski naglas: pila pilo pili pile.

ču: *čula*: gašp. 1 467 kaj da bi žena *začula*, k grobu pristupi.

dě: *děla*: gašp. 1 549 stanoviti ženi tak vu grlu kost ribja je se preprćčila i *zaděla*, da skoro već dihati ni mogla.

smě: *směl*: mat. 1 583 kaj bi se podufati *směl*.

zna: *zěznal*: gašp. 1 370 *zěznal* je Dioklecijan, da Sebastijan veru Kristuševu veruje i valuje. — *znali*: gašp. 1 364 kaj stanovito *znali* jeste.

Osnove na suglasno imaju u sing. masc. otisnuti, u ostalim oblicima otegnuti naglas: răsel răsla răslo răsli. To vrijedi za duge osnove; a kratke s vokalom *e* ili *o* imaju u sing. masc. otisnuti kratki, u ostalim oblicima otegnuti kratki naglas: nĕsel nĕsla mĕgel mĕgla mĕglo mĕgli. Osnove s drugim vokalom imaju otisnuti kratki naglas: podĭgel podĭgla podĭglo podĭgli. U složenim osnovama može i tuj naglas skoćiti na prijedlog: pribegel.

ras: *răsel*: mat. 1. 417 k dobe prikladne za ženitvu bi *dorăsel*. *răsla*: petr. 29 gde bi *zrăsla* bila trava, onde se pokaza i kukoľ. — *răslo*: mat. 1 298 dete da bi *dorăslo* bilo, vseudil z vućići je hodilo.

strĕg: *strĕgli*: gašp. 1 784 k smrti ĩnemu *strĕgli* jesu.

vlĕk: *vlĕkel*: gašp. 1 434 Kristuša držaĕe na se je *oblĕkel*, 586 mnoge ľudi na sluźbu boźansku je *povlĕkel*. — *vlĕkla*: Jurjević 78 ka je mene žalost *vlĕkla* v Numidiju? gašp. 1 149 oca svojega za sobum je *povlĕkla*.

bĕg: *prĭbegel*: petr. 286 od neprijateljĕv mojih, gosponne, k tebe sem *prĭbegel*.

dvig: *dvĭgla*: gašp. 1. 621 bojĕći se, da rimlanska obćina proti ĩnemu se ne bi *podĭgla* vućići vloviti Asteriuša. 680 nagibaĕa tĕla proti razumu *podĭgla* se jesu.

lĕz: *lĕzel*: petr. 26 gda bi pak *vlĕzel* vu Kafarnaum, pristupi k ĩnemu jedan stojunaćki kapitan. 162 *vlĕzel* sem vu hiźu svoju. — *lĕzla*. petr. 182 ova potle, kak je *vlĕzla* nĕ prestala kušuvati mojih nĕg.

Osnove na *d* i *t* ginu pred *l* te time bivaju kao na vokal.

ĭĕd: *ĭĕl*: mat. 2 129 o da bi vuk došel i tebe *pojĕl*.

krad: *krĕl*: mat. 1 450 koji bi *krĕl*. — *krĕli*: mat. 1 609 na potlam jemali i *krĕli* budu.

pad: *pĕla*: gašp. 1 401 potrebno je bilo, da bi jednomu iz pokolĕĕna Davidovoga *đopĕla*. 147 obešena žena dole je *opĕla*.

Osnova šed nesložena prima na početku *i*, koje ima *i* naglas: išel išla išlo išli; (često *i* išel išla). Složena prima *e*, koje ima otegnuti kratki naglas oděšel oděšla oděšlo n. pr. *izěšel*: mat. 1 579 Stanislaus bil bi boga prosil, da stanoviti Peter imenom pred četiri letmi mrtev iz groba bil bi *izěšel*. — *razěšla*: mat 1 450 zločinstva bi se rasějala i *razěsla*. — *izěšlo*: mat. 1 397 kak brže sunce bi bilo *izěšlo*, taki pelda eva k suncu obrñena bi bila. — *izěšli*: mat. 1 468 *izěšli* jesmo iz Aegyptuša greha. *izěšle*: koc. fil. 36 kotere duše su iz staleša greha van *izěšle*. — *oděšel*: mat. 2 405 *oděšel* vu Siciliju.

Naglas u glagola s nastavkom nu u infinitivu.

Jedna mi je poznata osnova, koja ima naglas na *nu*: vrnu u svim oblicima do sing. masc.: vñnul vrnùla vrnùlo vrnùli vrnùle.

vrnu: *vrnùla*: gašp. 1 457 oprosi cesaricu, da bi vinograd *povrnùla*. 536 domom se je *povrnùla*. 659 mrtvomu dečaku živlène je *povrnùla*. 490 hahare svoje je na pravu veru *obrnùla*. — *vrnùlo*: gašp. 1 348 doklam luctvo greh svoj ni spoznalo k sreću *povrnùlo* i pokoru vćinilo. — *vrnùli*: gašp. 1 603 lucifer pošila podložnike svoje i grešnike, da bi vse ludi od boga *odvrnùli*.

Sve ostale osnove imaju jedne otegnuti dugi naglas *na slogu pred nu* ili u svim oblicima: n. pr. ogrñnul ogrñnula ogrñnulo ili imaju otegnuti kratki naglas na *nu* u sing. neutru, u plur. masc. i fem.: ogrñnul ogrñnula ogrñnulo ogrñnuli ogrñnule ogrñnula. Take su osnove: dñhnu gñnu hñknu kñhnu krñnu mñhnu mñnu prėgnu pñhnu pñhnu sėgnu sñnu srñknu sñnu tėgnu tėknu tñnu. — otegnuti kratki naglas imaju osnove s vokalom *e* od *ɤ*: gėnul gėnula gėnulo. U sing. n. i u pl. m. i f. čuje se i otegnuti kratki naglas na *nu*: gėnul gėnula gėnulo gėnuli gėnule gėnula — Otisnuti kratki naglas imaju osnove s kratkim vokalom u slogu pred *nu*: gñnu: gñnul gñnula gñnula. Takih osnova ima silu božju te ne treba da se navode.

Narod amo tamo i u drugim osnovama nego samo u vrnu naglašuje nastavak *nu* n. pr. u Nartu ne daleko od Zagreba. Kod svete Jane kraj Jastrebarskoga nastavak *nu* glasi *na*: dñrnal, kleknala, pñrnal pñrnala pñrnalo; dosėgnal dosėgnala. Neke osnove naglašuju *na* u sing, neutrl.: zaklėnal zaklėnala zaklėnalo, vsėknal vsėknala vsėknalo; zvñnal zvñnala zvñnalo; vagnal vagnala vagnalo.

Naglas u glagola s nastavkom ê u infinitivu.1. Prezens se završuje na *-im*.

U sing. masc. je naglas gotovo samo na slogu pred nastavkom i to onaj kojino je u infinitivu. U sing. fem. je najčešće naglas na nastavku ê i to otisnuti. U ostalim oblicima je naglas ili kao u sing. masc., ili kao u sing. fem., ili je otegnuti kratki na nastavku u sing. neutr. i u pluralu svem; ili se ne mijenja osobito kad je slog kratak i otisnuto naglašen. Dakle:

lèteti: lètel letêla lètelo lèteli lètele letêla, ili

lètel letêla letêlo letêli letêle letêla, ili najčešće

lètel letêla letêlo letêli letêle letêla.

glèdeti: glèdel glèdela glèdelo glèdeli glèdele glèdela.

Dolazi u singularu. masc. naglas i na nastavku ali rijetko: letêl imâl.

bežim: *béžal*: gašp. 1 696 sve je prilike greha *béžal*. — *béžali*: gašp. 1 442 začne opominati kršćenike katolike, da bi rečene bludnike kruto *béžali*. met. 1 527 još nas ne gene, da bi prilik *béžali*?

bučim: *búčal*: gašp. 1 711 oštro bude *búčal*. — vran 2 149 viher *búčal* je strahovito.

curim: *cúrel*: vran. 1 222 kad bi spazil bil, da potok razevrte lave izraven proti mestu onomu dole bi *cúrel*, prestrašil se je ne malo. — *cúrelo*: gašp. 1 99 obilno krvi jest van *izcúrelo*. vran 1 87 *nacúrelo* je soka za dobru kavnu šalicu. gašp. 1 752 iz nosa od deske rañenoga puna zdelica krvi ze vsemi tople je *nacúrelo*.

držim: *držála*: gašp. 1 576 vu tuliki nevoji vesel obraz svoj kázala je i *držála*. 659 sebe najbolje zavrženu je *držála*. — *držáli*: gašp. 1 443 koji se već kršćanske krvi je prelévati paščil, toga vernešega sudca *držáli* i valovali jesu. — *držále*: koc. fil. 44 koje zavjeto moje srdce su *držále*.

glèđim: *glèdel*: vran. 1 100 je si li vsaki put vu dnevnik *glèdel*? — *glèdela*: vran. 1 52 komaj za četiri prste zvan vode je (šajka) *glèdela*. — *glèdeli*: vran. 1 131 *glèdeli* (smo), kak se orje.

gorim: *gòrel*: mat. 1 483 pogážen je nazlob, koji vu srdcu proti ñim *gòrel* bi bil. — *gorêla*: gašp. 1 646 svêća igrašom bi bila *dogorêla*.

hlepim: *hlépel*: kov. kemp. 181 niti bi boje za boga nevoje trpeti *hlépel*. vran 2 244 nezgovorno za ljudmi je *hlépel*. — *hlépelo*: vran. 1 45 srce *hlépelo* je za novum prèmenbum. — *hlépeli*: kov. kemp. 260 k tebi bogu zdencu živomu ze vsèmi kotrígi jesu *hlépeli*.

hotèti: *hotèl*: gašp. 1 524 *hotèl* je vsa prvorodena ľudetva izrael-skoga sebi alduvána imati. (hotél i habd. adam 157). — *hotèla*: gašp. 1 494 vsa koja je *hotèla* taki je zadobila. 522 niti ni *hotèla* ágneća dár alduvati. 527 k sebi dohajajúčega prijeti vu ruke ne *hotèla*. Nu narod tako rijetko govori, on voli skraćeno: šteti: štèl štèla štèlo štèli štèle.

imèti i imàti: *imèlo*: Jurjević 6 prélo teško je šest nožneh stupališč *imèlo*. *imâl*: gašp. 1 593 koga škólnoga továrušu ufanoga *imâl* jesi. — *imála*: gašp. 1 658 bol na duši je *imála*. 659 zakriti sebe bi *imála*.

klečím: *klečála*: gašp. 1 892 dugo budem *klečála*.

kričím: *kričála*: habd. ad. 644 obodva kamenuvani budu: divojka, kajti ne *kričála*, muž, kajti je ponizil ženu bližnèga svèjega. — *kričáli*: gašp. 1 542 z velikim glasom *kričáli* jesu, a habd. m. 290 *kričáli*, vidi kod ručati.

letím: *letèl*: kov. kemp. 152 gdo mi da krežuti kakti golubu ter budem *letèl*? — *letèla*: gašp. 1 612 zadnič vu peldi golubice k nebeskomu záručniku svojemu je *odletèla*. — *lètelo*: mat. 1 494 ne trpíte nit pišće, da bi na vašu zemļu ali dvorišće *zlètelo*. — *lèteli*: vran. 1 81 da bi pečeni gólubi sàmi v zùbe *lèteli*, tak . . . — *lètela*: mat. 1 514 *zlètela*, zniknula, néstala vsa ova jesu.

mučím: *múčal*: mat. 1 267 *múčal* je i ne govoril 620 *múčal* sem. *múčála*: gašp. 1 840 listor *múčála* je.

norím: *norèla*: gašp. 1 536 žena nekoja zbog señe je *obnorèla*.

ručím: *ručal*: gašp. 1 536 na posteli ležéci svoji ves je poten i sed postal, bradu zadobit i strašno *ručal*. *ručáli*: — habd. m. 290 vsi na veke *kričáli* i *ručáli* budu.

trpím: *trpèla*: gašp. 1 726 zutra budem *trpèla* za ljubav gospona mojega. 338 vsa je dobrovoľno *pretrpèla*. 608 ja dobrovoľno *pretrpèla* jesem ovu strašnu muku. — *trpèlo*: Jurjević 66 da bi deset za grešku *trpèlo*.

velím: *velèl*: koc. fil. 32 občuvaj mene, gospone — *velèl* je David — od plahoče i malosrdčénosti.

vîdim: *videl*: gašp. 1 314 zdraveši *videl* se je. — *videli*: petr: 111.

vîsim: *visela*: mat. 2 72 tak da bi od vaše skrbi vaša sreća *visela*.

zvenčí: *zvèncal*: matij. 2 42 glàs ov je glàs zveličitela našega: ne pústete, da bi zabstuñ *zvèncal* vu vùheh vašeh.

želím: *želèl*: kov. kemp. 181 niti bi žitka ovoga vesele dnéve *želèl*. gašp. 1 715 Perpetuu z drugem načinom *želèl* je prekaniti.

— *želéla*: gašp. 1 386 koga vsigdar *želéla* jesem. 180 simo zapréti se bi *želéla*. 848 *želéla* je néga osloboditi.

živím: *živéla*: gašp. 1 19 vu kojeh vsigdar je *živéla*. — *živéli*: gašp. 1 681 vu zakonu novom bi pravično *živéli*. 681 da bi mrtučljivo *živéli*.

Na prijedlogu naglas ima -stoja: *dóstojal*: gašp. 1 315 prosil je, da bi mu obznaniti *dóstojal*. 389 úu je vu broj službenic svojeh *dóstojal* postaviti. 134 bi se najbolje *prístojalo* skupa postaviti ime s dugovañem.

Ovdje mi je k 2. a) u Radu kú. CV. dodati i ispraviti, da se u inf. éti, iti ati uz éti íti áti češće govori éti iti áti: letéti bojáti moríti ženíti itd. i da je taj naglas pravi i kajkavski a slovenski je 1.

2. Prezens se završuje na -em.

Ovi glagoli imaju naglas na kojem slogu pred -el, i to onaj, koji dolazi u supstanstivu u sing. gen. a u adjektiva u nom. sing. fem. Samo sing. fem. može imati otegnuti naglas na e u -ela:

bled f. bléda: *blédel*: mat. 2 144 ovde *preblédel* i prestrašil se je kral.

črvív f. črvíva: *črvívéla*: gašp. 1 643 dosta krat poslanu sebi hránu tak dugo ne hotel kušati ni jesti, doklam ni ali zegúila ali *izčrvívéla*.

glad g. glâda: *glâdel*: vran. 1 148 žmehko delajuč jako bil je *zaglâdel*.

hlad g. hlâda: *hlâdela*: vran. 1 126 doklam počival je, *ohlâdela* su dreva. — *hlâdeli*: mul. ap. 974 ar su ljudi tak *ohlâdeli*, da . .

moder f. mòdra: *mòdrela*: gašp. 1 339 od zavušnie vsa rumena né lica počrnéla i *omòdrela* jesu.

skup f. skúpa: *skúpeli*: mat. 1 371 ne bi za stroške zelihavali, nit z ñimi *skúpeli*, da samo vlesti i dojtí mogu vu to mesto.

slab f. slâba: *slâbeli*: gašp. 1 234 vnogi biskupi vu pravi veri dvojtíli jesu; nekoji čisto *oslâbeli*.

slep f. slépa: *slépel*: mat. 2 84 z neprevidenem načinom pogubil vid i *oslépel*.

živ f. žíva: *živéla*: mat. 1 148 vera sada vu vas mrtva je, i onda na vekšu kaštigu vašu na smrti vaše bude *ožívéla*.

zdráv f. zdráva: *zdrávelo*: gašp. 1 827 dete moje do dneva danášnegá ni hodilo, éulo, ni govorilo, nu kak ga je ona gospa prijela vu naručaj, taki je *ozdrávelo*.

Osnove od jednoga sloga *spa* glase spál spála spálo spáli spále spála. — Osnova *sta* od stoja glasi: stál i stál stála stálo stáli stále.

Naglas u glagola s nastavkom i u infinitivu.

1. Glagoli koji imaju u *prezensu -im naglašeno*, imaju ili ovako -il íla ílo íli íle íla: sušil sušila sušilo sušili sušile, sušila, ili: sūšil sušila sūšilo sūšili sūšile sušila; ili rijetko: sūšil sušila sušilo sušili sušile sušila.

A osnove složene s prijedlogom imaju obično otisnuti naglas na slogu pred nastavkom u svim oblicima osim u sing. fem., gdje je otegnuti naglas na nastavku: nadělil nadelila nadělilo nadělili nadělile nadělila.

činim: činil ili činil: mat. 1 438 na tulika čuda, koja odkupitel činil i povedal bi bil, ni se spreobrnul on narod. vran. 1 37 opal je na lica svoja i činil se je kakti prez duha biti. — činila: kov. kemp. 223 se je tulika ondi činila pobožnost. petr. 29 gda bi zrásla bíla tráva te bi sád včinila, onda se pokáza i kúkol. 126 vera tvoja jé tebe zdravu včinila, mat. 1 578 ni li ona včinila jeden cel dan státi na mesto mesec i sunce? ni li včinila padati kameñe i ogeñ iz neba? gašp. 1 377 kuga skoro bi bila puščinu iz néga vučinila. 658 kaj bi bila i vučinila, da . .

dalečim: dalečila: mat. 1 426 kakov bi bil stališ ove zemlje, ako, kada sunce vu vremenu zimskem od ñe oddalečuje se, ona takaj od sunca bi se oddalečila?

delim: dělil: mat. 1 558 bi razdělil vbogem ves svoj imetek. dělila: gašp. 1 657 vse bógcem vustam svojem kráteč, je dělila. 470 bole da bi vbogem razdelila. 771 drva ona je razdelila.

dobim: dobila: kov. kemp. 262 da bi se milošča poleg žeje dobila, ne bi to gingavi človek dobro podnositi mogel. gašp. 1 536 pamet zdravu je zadobila. 645 vu cirkvi s. Kláre glúha jedna dobro čujeñe taki je zadobila 776 od kuda i ov pridovek je zadobila.

durim: durila: gašp. 1 632 kak prositi poufa se, da bi ja cesara nevmrtnoga odurila?

dušim: dušila: mat. 1 514 kuga, koju na preklinañe zazivate, podušila, poslugaña vsevdilna po svetkeh i nedejah skončala vsa ova jesu.

dvojim: dvojil: gašp. 1 38 koteri za ljubav našu ni dvojil točiti kaplice svoje presvete krvi. dvôjili: gašp. 1 782 ako se ruke dotekneš moje, zvrhu koje vsi vračiteli zdvojili jesu, zdrava postánem.

gasim: gasila: gašp. 1 643 tekúča krv iz tela vsu žeļu jestvine ali pitvine bi poyasila.

govorim: *govôril*: petr. 53 vu skrovnom meste nikaj nesem *govôril*. — *govorila*: gašp. 1 561 nebeskomu kraju mene jesem zaručila i čistoču moju divojččku na veke bogu *zagovorila*. — *govorili*. vran. 1 36 niti reči jedne *govorili* nésu.

grešim: *grêšil*: gašp. 1 371 kaj sem ja suprot tebi *vgrêšil*?

gubim: *gubila*: gašp. 1 559 vsu jakost je *pogubila*. 656 večkrat reč je *pogubila*.

hladim: *hladila*: mat. 1 351 nit moreš imati kaplice vode, koja bi tebe *razhladila*.

lovim: *lôvil*: mat. 2 67 nit jednu ribu ni bil *vlôvil*. 68 nikaj ni *vlôvil*.

menim: *menila*: mat. 1 483 vu njihovem srdeu je se *premenila* dobrovolnost.

morim: *môril*: mat. 2 190 vođa vudril je proti strahovitomu šeregu Trasimunda kraja, ne tak *pomôril* da retki vušli su. — *morila*: gašp. 1 251 zima stare i mrzle kotrige negove tak je *premorila*, da zamrtev je opal.

mudim: *mudila*: gašp. 1 691 ono vbogem darežljivo deliti ni *zamudila*, 777 vu vsem pokornu sebe izkazati ni *zamudila*.

novim: — *nôvil*: mat. 1 595 tri krat *ponôvil* bi bil svoje molitve.

platim: *platil*: petr. 124 gospon negov daa nega v ruke háharon, dokle bi ves dug *platil*. — *plátil*: mat. 1 192 je duge *naplátil*.

pojim: *pojila*: mat. 1 429 mati sinu zimličavomu, koj plakal se bi bil celu noč i prosil piti, i nega više kak deset krat poklam bi bila *napojila*, i sopet bi bil prosil piti, kada bi zadni pehárec nemu z vinom podala: rekla: pí i da bi vraga popil. — Pamti: *napojili*: gašp. 1 106 z octom mene *napolli* jesu.

pustim: *pustila*: mat. 1 514 suša preduga (je) sinokoše *opustila*. gašp. 1 599 niti ne bi *preпустila* vu sužanstvu ostati odkupljene sužne.

redim: *redil*: gašp. 1 203 četiri pute vu meseeu božičňaku je *redil*.

rodim: *rodil*: gašp. 1 114 ovoga sam ja *rodil*. — *rodila*: kov. kemp. 98 ljubav se je iz boga *rodila*. gašp. 1 552 vuka na ov svet je *porodila*.

ručim: *ručila*: gašp. 1 821 tebi se je vsu *izručila*. 274 ovoga s. Pavlu je *preporučila* i zagovorila.

sadim: *sâdil*: mat. 1 530 krepost ufaňa vu dušu našu vléjal i *zasâdil* je.

sledim: — *slēdil*: mat. 1 494 ne morete podnesti, da bi gdo iz hiže űegve, koji bi vas bil zbanuval, k hiže vaše *prislēdil*.

slobodim: *slobodila*: petr. vera tvoja jē tebe *oslobodila*. gašp. 1 660 z molitvami svojemi lastovitoga otea iz strāšneh műk purgatoriumskeh je *oslobodila*.

tajim: *tājil*: mat. 1 31 koji bi tri presvete peršone *zatājil*.

topim: *topila*: gašp. 1 681 četrdeset den je deždilo i vse stvāri voda *potopila*.

uĉim: *uĉil*: gašp. 126 *vuĉil* je z navukem ovem Kristuš devicu: kakvo je duhovno obrezavaűe. — *uĉila*: kemp. 192 šiba tvoja bude me *vuĉila*. gašp. 1 362 mati počne űim spoĉitāvati skrbi, s kojemi űe je *zvuĉila*.

valim: — *vāil*: mat. 1 566 bog vam odgovarja, da *navāil* je iz greha. — *valila*: mul. ap. 1391 nenavidost se je iz pameti Lucifera *izvalila*.

vestim: *vestila*: gašp. 1 236 kak sama gospam je bila *nazvestila*.

U sing. masc. dolazi rado naglas na prijedlog:

ĉinim: *vűĉinil*: gašp. 1 760 premišļavajuĉ, kolika on za nas je *vűĉinil*. 762 pokoru je *vűĉinil*.

dobim: *zādobil*: gašp. 1 27 zadűiĉ smrt med ļuctvom stranskem jesi shodil i *zādobil*. 132 ranu je *zādobil*.

govorim: *ōdgovoril*: petr. 107 pravo si *ōdgovoril*.

noĉim: *prēnoĉil*: petr. 170 Jezuš bēše vsu noĉ *prēnoĉil* vu božje molitve.

platim: *nāplatil*: gašp. 1 458 sam gospodin bog je *nāplatil*.

pustim: *prēpustil*: gašp. 1 356 ov s. pāpa pred vrāti űega zezstavše vu cirkvu iti ni *prēpustil*.

rodim: *nārodil*: petr. 21 zvedaše od űih, gde bi se Kristuš *nārodil*.

sadim: *pōsadir*: petr. predg. mene je zebrāvši na stol zagrebeĉke biškupije *pōsadir*.

svetim: *pōsvetil*: gašp. 1 30 koteri Ivana vu vutrobi zaprtoga je *pōsvetil*.

tajim: *zātajil*: petr. u predg. veru je *zātajil*.

vestim: *nāzvestil*: gašp. 1 135 od otea nebeskoga dāno samo je *nāzvestil*.

Da dolazi naglas i na štokavsku, razumije se sobom, kao: gōdilo vran. 1 10 nāsolila 1 158 gōstili petr. 219.

Glagoli s vokalom *o* i *e* u slogu pred nastavkom *i* imaju ovakav naglas u participu: prōsil prosila prosilo prosili prosile prosila; ili

pròsil pròsila prosilo prosili prosile pròsila; ili prosìl pròsila prosilo prosili prosile pròsila. Kńiga to rijetko bìježi.

prosi: *prosila*: gašp. 1 127 tebi prikazujem milošću, koju si *prosila*.

voli: *volila*: gašp. 1 146 oslepljena i vupučena *privolila* je.

U Samoboru glase svi glagoli, koji imaju u infinitivu nastavak *i* naglašen: piliti: pilil pilila pililo pilili pilile pilila; tako: čutil čvilil krulil itd.

Glagoli, koji imaju u infinitivu naglas na slogu pred nastavkom *i*, drže ga i u tom participu na onom slogu: hváliti: hválil hválila hválilo hválili hválile hválila; mšliti: mšlil mšlila mšlilo mšlili mšlile mšlila; omiròviti: vmiròvil vmiròvila vmiròvilo itd.

Ali ima krajeva, gdje, gdje se u sing. neutr. otisnuti naglas govori nekako otegnuto kao: mšlilo mšćilo itd.

Glagoli s otegnutim naglasom pred *l* *la* *lo* govore se gdjegdje u sing. neutr. i pl. m. i f. s otegnutim kratkim naglasom na *i*: hválil hválila, hvalilo, hvalili hvalile hválila.

Ovdje ne treba primjera iz kńige.

Naglas u glagola s nastavkom *a* u infinitivu.

Naglas na nastavku *a* dolazi u narodu obično u onih glagola, koji imaju to *a* i u infinitivu naglašeno. Takovih glagola ima mnogo, puno više nego sam kod infinitiva naveo. U sing. masc. ima obično naglas na slogu pred *a*: kòpal čèsal zìjal itd. U sing. fem. je otisnuti dugi naglas na *a*: kopàla česàla zìjàla. U ostalim oblicima je otegnuti kratki na *a*: kovàlo kovàli kovàle; a u plur. neutru je obično isti naglas kojino u sing. fem.: kovàla. Kńiga ima toga malo zabilježeno.

iskàti: *iskàli*: Kocijančić filos. 14 Saulovi soldàti Davida *iskàli* su v hiži ñegovi.

peļàti: *peļàli*: gašp. 1 79 ñegovu dušu na to su *dopeļàli*, da...

tiràti: *tiràli*: gašp. 1 971 koji daleko istinu *pretiràli* su.

I u sing. masc. čuje se kašto otisnuti jaki naglas na *a*: cepàl, a u sing. fem. uz cepàla govori se i cèpala.

Mnogi glagoli, kojim je u inf. slog pred *ati* otegnuto kratko naglašen, drže taj naglas u sing. masc. i fem. na tom slogu, a u ostalim oblicima osim pl. neutr. meću ga na *a*: mètati i metàti: mètal mètala metàlo metàli metàle mètala; blebètati i blebetàti:

blebètal blebètala blebetàlo blebetàli blebetàle blebètala; vèncal vèncala venčalo venčali itd.

Glagoli, koji imaju u inf. otegnuti dugi naglas na slogu pred ati, obično u svim oblina drže taj naglas na *a*: kárati: káral kárala káralo, kárali kárale kárala. Nu u nekim krajevima dolazi i tuj naglas na *a*, i to u sing. neutru i u plur. masc. i fem., i to otegnuti kratki: pítal píjala pitàlo píjala. Takovi su glagoli n. pr. drápati drémati gízdati se kázati ládati píjati strúgati šétati; dávatí spávati odurjávati lévati razmévati skrivati hmívati čúvati obúvati pretrésati pričéščati navúčati nazvèščati, dozávati zatajívati itd.

Glagoli, koji imaju u infin. otisnuti bud dugi bud kratki naglas na kojem slogu pred ati, drže otisnuti naglas na tom slogu u svim oblicima; právdati: právdal právdala právdalo, právdali právdale právdala; večérati: večéral večéčala večéralo; lájati: lájaj lájala lájalo, lájali lájale lájala itd. Ali se čuje i: dělal dělala dělalo dělali dělale dělala.

Ako je u inf. naglas dađe prema početku riječi nego na slogu pred ati, ne mijéna se ni u participu: jüžinati: jüžinal jüžinala jüžinalo jüžinale jüžinala.

Naglas u glagola s nastavkom uva u infinitivu.

Glagoli, koji imaju u infinitivu naglas na *u* u nastavku uva, imaju ga tamo i u participu: darúvati: darúval darúvala darúvalo darúvali darúvale darúvala.

aldúvati: *aldúval*: kov. kemp. 221 Salamon je jezero mírneh áldovov *aldúval*. gašp. 1 121 isto telo je *aldúval*. vran. 1 85 suze na zahvalnost *aldúval* je bogu.

bantúvati: *bantúval*: gašp. 1 823 niti več záručnik né ni *bantúval*. kov. kemp. 117 koji si tuliko krat boga *zbantúval*. 175 sém tē jako i gústo *zbantúval*. — *bantúvali*: matij 2^c 38 koji né vu níhovom zvánu budu *bantúvali*.

darúvati: *darúval*: kov. kemp. 195 kaj sem včínil, gospodine, da bi mi *darúval* koju nebesku radost?

gladúvati: *gladúval*: matij. 2^b 53 vu obilnosti bude *gladúval*.

glašúvati: *glašúvali*: matij. 2^b 215 s kem več níim prepovédal je, s tem boje oni *razglašúvali* su.

gospodúvati: *gospodúvali*: matij. 2^c 218 Židovi zvrhu vseh drugeh národov *gospodúvali* budu.

jačúvati: *jačúval*: matij. 2^c 34 vas bude vu vseh vašeh trséah *objačúval*. — *jačúvalo*: matij. 1^a 85 dète pako je ràslo i *objačúvalo* se puno mudrosti.

kañúvati: *kañúval*: matij. 2^c 162 mnogo je vu račúneh *vkañúval* gospona svojega.

kažúvati: *kažúval*: gašp. 1 592 siromaškem milosrdnost je *izkažúval*. — *kažúvala*: gašp. 1 415 nému se je Marija najguščeje *izkažúvala*. — *kažúvalo*: matij. 2^c 136 hváleúe nému ľudstvo je *izkažúvalo*. — *kažúvali*: gašp. 1 589 svetei večkrat nému *izkažúvali* se jesu.

kipúvati: *kipúvala*: vran. 1 244 puno bilo je večkrat srdee négovo praznoga ufaña, kad mu na dalekom podnébja kraju iz kkvoga goder maloga oblačeca gluboka zamišlenost négova celu morskú ladju s katarkum i jadrom je *kipúvala*.

kraľúvati: *kraľúvala*: vran. 1 204 velika po vsój nàravi *kraľúvala* je tihoča.

kršúvati: *kršúvali* matij. 2^c 14 vi ne bi tak odurno né *prekršúvali*.

morgúvati: matij. 2^c 63 *morgúvali* su farizeuši. 2^c 224 kajti su *morgúvali* proti tomu.

nizúvati: *nizúval*: gašp. 1 590 s kem boľe se je *ponizúval*, s tem boľe je od boga izvišen.

očitúvati: *očitúvala*: matij. 1^c 118 nému žalost srdea svoga je *očitúvala*. *očitúvali*: matij. 2^c 216 znajúčem ne bi *očitúvali*.

pačúvati: *pačúval*: mat. 2^b 210 vu prodečtvu pokàraúem *spačúval* i bantúval je. kov. kemp. 227 o da bi krivičnost moja ne *spačúvala*! 161 telu nikaj *spačúvalo* ne bude.

putúvati: *putúval*: matij. 1^a 149 malo z ľudštvom *putúval* je. 2^c 27 odišli su iz Jeruzalema i *putúvali* vu domovinu svoju.

radúvati: *radúval*: kov. kemp. 60 zbog prijete obšanosti bi se *radúval*. 179 niti se ludo ne bude *radúval*.

rekúvati: *rekúvali*: vran. 1 36 kakti deca su plakali, *narekúvali*, vu omiľavice opadali.

skoznúvati: *skoznúvali* matij. 1^a 192 niti su zadosti *skoznúvali* suprot skušávanam ovoga neprijatela.

sledúvati: *sledúvalo*: matij. 1^a 104 pobólsaúe iz milošée négove je *sledúvalo*.

sramúvati se: *sramúvalo*: matij. 2^b 95 celo stola društvo je tiho bilo i *sramúvalo* se.

stanúvati: *stanúvalo*: matij. 2^c 182 jedno pobóžno pokolénie (je) vu várašu *stanúvalo*. — *stanúvali*: matij. 2^c 5 pri nem *stanúvali* budemo.

svečúvati: *svečúval*: matij. 2^c 34 bude vašega rázuma *razsvečúval*.

šetúvati: *šetúval*: matij 2^c 25 pripraven *šetúval* je na muku. — *šetúvali*: matij. 2^b 203 vu vekovečnu blaženost budete *šetúvali*.

tolnačúvati: *tolnačúval*: matij. 2^b 225 kada bi on rávno vučeni-
kom Ivanovem zroka jošce *rastolnačúval*, za kaj vučenički negovi
onda postili nésu, nut došel je poglavnik sinagòge.

tršúvati: *tršúval*: matij. 2^b 259 kada bi né Cestius Floruš bil
pritiskal i *obtršúval*, bila je stiska velika.

tugúvati: *tugúvala*: matij. 2^b 243 onda budu *tugúvala* vsa poko-
leña na zemlji.

valúvati: *valúvala*: gašp. 1 649 grehe očivesto je *valúvala*. —
valúvali: matij. 2^c 108 na mesto da bi né skrušeno *valúvali*, samo
spričávati trsiju se.

vežúvati: *vežúvali*: vran. 2 61 za ovo *zavežúvali* su se nim po-
korni biti.

vojúvati: *vojúval*: kov. kemp. 209. kraļ naš ide pred nami, koji
bude *vojúval* za nas.

vuzmúvati: *vuzmúval*: kov. kemp. 255 budem pri tebi *vuzmúval*.

znamenúvati: *znamenúvala*: matij. 2^b 99 nekoji z vsakum rečjum
lahko zbantju se, koju, ako prem vu sebi nikaj ne bi *znamenú-
vala*, za zlo primeju.

znaňuvati: *znaňúvala*: gašp. 1 415 nemu je Marija budúca i
otajna *obznaňúvala*.

zrokúvati: *zrokúvala*: matij. 1^a 90 njihova slepota vu sebi po-
bólšati se nemogućnost bi *zrokúvala*. 2^b 215 ovo večkrát *zrokúvalo*
je puntariju.

Uz úval itd. govori se i úval. — U sing. neutr. u plur. masc.
i fem. ima često otegnuti kratki naglas na va: kumúval kumúvala
kumuvàlo kumuvàli kumuvàle kumúvala, n. pr. imenuváli: gašp.
1 851 pravo *imenuváli* jesmo s. patriarku vseh stališov pomočnika.

Ako je u infinitivu naglas na drugom kojem slogu pred uva,
ne mijeña se u participu; věrovati: věruval věruvala věruvalo
věruvali věruvale věruvala.

jáčúvati: *jáčúval*: mat. 2 362 svakoga nevojnoga je *objáčúval*.

proděkúvati: *proděkúval*: matij. 1^a 44 kaj je večera *proděkúval*,
to bude i danas činil. 208 navučal je, *proděkúval* i nazvěščal kra-
ľstvo božje.

slêduvati: *slêduval*: gašp. 1 237 néga vu Rim je *naslêduval*.
 trêbuvati: *trêbuval*: vran. 1 119 on je *potrêbuval* mèsto od zvěri
 ove. — *trêbuvali*: matij 2e 56 želno mesiaša *potrêbuvali* su.
 vêruvati: *vêruvala*: gašp. 1 30 blažena ti, ka si *vêruvala*.
 znamênuvati: *znamênuval*: vran. 1 97 vrezal je zàrezek, ov *zna-
 ménuval* je jednoga dneva.

Naglas dolazi i na *prijedlogu*, ako je tako u infinitivu.

násladuvati: kov. kemp. 118 videl sêm, da sù se *násladuvali*
 svinskemi plêvami.

následuvati: kov. kem. 99 budem te *následuval*. gašp. 1 531 néga
 su s čini *následuvali*.

názlobuvati: gašp. 1 329 koje vréme Astorgius Manfred cirkve
 ravenské mésta bi bil *názlobuval*, pripetilo se je, da . .

Naglas u participu s nastavkom ši vši.

Ovaj se particip danas više ne sklaňa ili ne deklinuje. U ugar-
 skoj slovenštini ima, ali slabo traga deklinaciji; u kraňskoj sloven-
 štini htio ga je biskup Ravnikar oživiti, ali se za nim povlači slabo
 tko osim Levstika i to punim pravom; kajkavština mu deklinacije
 ne poznaje. Oblik *ši* primaju glagoli bez nastavka u infinitivu u
 osnovama na suglasno i na povokajeno *r* u kraňštini i hrvatskoj
 kajkavštini.

U kraňskoj slovenštini.

Naglas tomu participu je po Metelku str. 139 onaj, koji je u
 sing. fem. participa s nastavkom *l*. Metelko uči: die Betonung in
 diesem Mittelwort ist die des ersten Mittelwortes prät. im Weib-
 lichen: délal délala: délavšb, mázal mázala: mázavšb, govóril go-
 vorfla: govórivšb. Nu tim hoće samo to da reče, da je naglas na
 onom slogu, a ne i kakav naglas, jer on nije poznavao dvije vrsti
 naglasa.

1. Naglas na slogu pred *ši vši*:

a) otegnuti.

Ovaj naglas dolazi α) u glagolima bez nastavka u infinitivu
 s osnovom na suglasno, jer im se particip na *l* u sing. masc. i
 fem završuje na

α β γ δ : prêdel prêdla: naprêdši

rêkel rêkla: rêkši,

bódel bòdla: pobòdši.

β) u glagolima, u kojima se u sing. masc. i fem. particip na *l* završuje ovako:

âl âla: dâl dâla: prodávši,
spâl spâla: zaspávši,
brâl brâla: izbrávši,
dajâl dajâla: izdajávši,
kovâl kovâla: podkovávši.

îl îla: pîl píla: popívši,
delîl delîla: delívši.

êl êla: pêl péla: odpévši.

el êla: klêl klêla: preklévši.

ûl ûla: sûl súla: vsúvši

ál âla: bâl bâla: zbávši,
stâl stâla: stávši.

b) otisnuti.

On dolazi, gdje se particip na *l* u sing. masc. i fem. završuje ovako:

âl âla: znâl znâla: spoznâvši,
gnâl gnâla: izgnâvši,
mežâl mežâla: zamežâvši,
končâl končâla: dokončâvši,
darovâl darovâla: podarovâvši.

îl îla: krîl krîla: skrîvši,
vrnîl vrnîla: vrnîvši

êl êla: spêl spêla: prispêvši
imêl imêla: imêvši.

el êla: odêl odêla: odêvši

ûl ûla: čûl čûla: čûvši.

č, čv: stégnil stegnîla: stegnîvši

búčal bučâla: zabučâvši

hválil hvalîla: zahvalîvši

létal letâla: naletâvši

utônîl utonîla: utonîvši

gòrel gorêla: pogorêvši

mòlîl molîla: odmolîvši

kòpal kopâla: pokopâvši

bolòval bolovâla: bolovâvši

âl âla: dejâl dejâla: dejávši

sejâl sejâla: posejávši.

Naglas na kojem slogu dađe prema početku nego na predzadnjem slogu dolazi prema ovakomu završetku participa na *l* u sing masc. i fem.

˘ ˘, ˘ ˘ ˘ ˘ :	stisnil stisnila : stisnivši
	videl videla : vídevši
	slíšal slíšala : slíšavši
	méril mérila : pomérivši
	délal délala : podélavši
	gospodáril gospodáрила : gospodárivši
	kopíčil kopíčila : nakopíčivši
	trobéntal trobéntala : zatrobéntavši
˘ ˘ ˘, ˘ ˘ ˘ ˘ :	júžinal júžinala : pojúžinavši
	véroval vérovala : povérovavši
˘ ˘ ˘ ˘, ˘ ˘ ˘ ˘ ˘ :	jérprgoval jérprgovala : jérprgovavši
˘ ˘, ˘ ˘ ˘ :	právdal právdala : zaprávdavši
	prepíral prepírala : prepíravši
	večérjal večérjala : povečérjavši
	molédoval molédovala : namolédovavši
	zájutrkoval zájutrkovala : pozájutrkovavši.

Evo nekoliko primjera iz knige:

a) Naglas na slogu pred -ši -vši.

z) otegnuti:

jed: jédla: *jédši*: ravn. 1 115 še pómnimo še ribe *jédši* jih v Egiptu. lev. sp. 3 144 radovólno sí svétoval, da so tí očí istek-níli v krčmi se napívšemu ter *najédšemu*. ravn. 1 290 bol polne so níh lica kakor vsih unih krajeve jedi *jédših* mladenčov. 1 11 še le prav preglédala bota *jédša* od néga.

pad: pádla *pádši*: ravn. 1 113 Mozes tele *popádši* ga kar raz-topí. 2 255 kdo tih tréh méniš se je med televáje *pádšimu* bližniga skazal?

ras: rásla: *rásši*: ravn. 2 67 ktiri nekolko tlam *odrásši* jih se hočejo strahovati.

vlék: vlékla: *vlékši*: ravn. 1 240 *slékši* krajevo oblačilo se obleče v rasovnik.

bi: bila: *bíviši*: ravn. 1 VI Andreju toliko hudiga *prebvišimu* se ból zdaj godí.

li: lila: *líviši*: ravn. 1 200 toliko krvi *prelíviši* nisi za to.

pi: píla: *píviši*: ravn. 1 130 vodó *píviše* z dlanjo jih dèni posebej.

če: čela: *čevši*: ravn. 1 70 hišnik preiskuje vrče *začevši* pr nar starejim.

je: jéla: *jévši*: ravn. 2 264 pet talentov *prejévši* gre in je kupčoval 2 276 nebeško kraljestvo in pa dešét divíc, ki so lampe *vzévši* ženinu naproti šle. ravn. 1 VI Jurja življenje mi *otévšiga* bom z vsim preskrbel.

kle: kléla: *klévši*: ravn. 2 188 vučenie ni čez mójstra ne hlapec čez gospodarja. Prav bodi učéncu, če mu je po mójstrovo, in hlapcu, če mu je po gospodarjovo. Gospodárja *klévši* bo! bodo gospodarjove.

budím: budíla: *budívši*: ravn. 1 206 *zbudívši* se vstane. 1 76 jim je kakor *prebudívšimu* se iz sañ.

glasím: glasíla: *glasívši*: ravn. 1 322 kralj mu se prvič *oglasívšimu* jezik reče izruváti.

govorím: govoríla: *govorívši*: ravn. 1. 133 to *izgovorívši* je zbéžal Joatan. 2 321 kar sgrabili so to *izgovorívšiga*.

greším: grešíla: *grešívši*: ravn. 1 74 kdo še tako se *pregrešívši* bi ne upal odpušéna?

gubím: gubíla: *gubívši*: ravn. 1 145 Izraelci pobežali so nazaj v' stan *zgubívši* osem jezarov ljudi. 2 207 kdo vas, sto ovec imej, jih ne bo, jeno *zgubívši*, devetindevédeset v pušavi popustil, de gre zgublène iskat?

krotím krotíla: *krotívši*: Izraelci so Gedeonu Madjance do konca *vkrotívšimu* stvoriti hotli veliko čast.

ložím: ložíla: *ložívši*: lev. spis. 3 136 reče: ta bodi moj, roko *položívši* na hleb.

morím: moríla: *morívši*: ravn. 1 331 ljudi nevsmíleno *morívši* je tudi sam med strašnimi bolečinami vmerel.

pustím: pustíla: *pustívši*: ravn. 1 57 Jožef zbeží ji plajš v rokah *popustívši*. 2 266 žláhni gospod, ktiri je prejémat šel dálno kraljestvo, je Kristus, ki je zemljo *zapustívši* v nebeško veličastvo šel. 1 324 zarotuje se mu, de ga bo *zapustívšiga* očakov postavo osrčíl.

redím: redíla: *redívši*: ravn. 1 151 David bogú vse tako dobro *naredívšimu* na čast je pesme pél.

svojím: svojíla: *svojívši*: lev. spis. 3 207 na Lahe ni smel iti Oglaja ne *osvojívši*.

tvorím: tvoríla: *tvorívši*: ravn. 2. 2 9 hlapec vedóč gospodarjovo voľo in je ne *storívši* bo zlo tepèn.

veselím: veselíla: *veselívši*: ravn. 1 261 ta gospodovi nograd je Izraelova hiša: Judejci so ta ga toľko *veselívši* négov sadež.

ruva: ruvála: *ruvávši*: lev. žup. 44 ukažejo vinôgrade razsaditi lozje *poruvávši*.

(z) otisnuti:

sta: stála: *štárši*: ravn. 1 129 Gedeon zjutraj *ostávši* omaja jag-
nečovno.

bi: bila: *bívši*: ravn. 2 301 zlíla púšico *vbívši* mu je potlej do
zadnje kaple vsosvo dišavo po glavi.

kri: kríla: *krívši*: lev. spis. 3 206 kjer ga žena prime ter ga
skrívši v svojem dómu otroku da jesti in piti.

mi: míla: *mívši*: ravn. 1 69 Jožef *zmívši* si obraz pride nazaj.

umê: umêla: *umêvši*: lev. spis. 3 153 levič *razumévši* da je ujét,
zaprosi: tolci po glavi.

kléknem: klekníla: *kleknívši*: ravn. 1 130 vodó pívše z dlanjo
jih dèni posebej, in *pokleknívše* pa pívše jo z ustni posebej.

táknem: tekníla: *teknívši*: ravn. 2 169 to rekel in po ženi *do-
taknívši* se ga je gledal.

tégnem: tegníla: *tegnívši*: ravn. 2 223 roko čez né *stegnívši*
mu reče.

vrnem: vrníla: *vrnívši*: ravn. 1 316 iz ljubezni le jih tepe on
svójce, *sprevrnívšim* se pa jim solze v vesele spremina.

bolê: bolêla: *bolêvši*: lev. žup. 54 ubožen tujec *obolêvši* v občini
naj se vzame v občinsko bólnico.

imê: imêla: *imêvši*: ravn. 1 59 Jožef *imêvši* božje posebno
razodeñe mu reče: . . .

medlê: medlêla: *medlêvši*: ravn. 1 308 Estro je blêda obšla in
omedlêvši se med rokami hišnama s-sêde.

sedê: sedêla: *sedêvši*: lev. žup. 15 glasuje se navadno vstavši,
ako glasoválci nasvet pohvalijo, in *obsedêvši*, ako ga zavržejo.

trpê: trpêla: *trpêvši*: ravn. 1 324 moji bratje *pretrpêvši* to kratko
trpleñe so obljúb zdaj večniga živleña že deléžni.

lómim: lomíla: *lomívši*: ravn. 2 254 že se ne moremo timu
nigdar očetovih zapoved *prelomívšimu* sinu enako hvaliti, da . . .

nósim: nosíla: *nosívši*: ravn. 2 197 kdo dosihmál greha železni
jarm *nosívši* ne bo raji sladki jarm tvojih zapoved na se vzél!

pólnim: polníla: *polnívši*: ravn. 1 24 Abraham vselej *spolnívši*
slédno božjo besédo zjutraj vstane. 2 117 nam božjo voľo *spolnívšim*
dé dobro.

póstim: postíla: *postívši*: ravn. 2 82 tako dolgo se *postívšiga* je
zdaj lakota trla.

prémim: premíla: *premvíši*: ravn. 2 279 vse dobrote, ki mu jih je bog po mladenču ga *spremvíšimu* skazal, zdaj Tobija starišam pové. 2 136 *spremvíšima* jo že deleč reče Noema: na materni dom se vrnite.

réšim: rešila: *rešívši*: ravn. 1 103 jez sim gospod tvoj bog *rešívši* te iz sužnosti v Egiptu. 1 178 te *rešívšiga* me časti.

skóčim: skočila: *skočívši*: lev. spis. 3. 207 *skočívši* iz krova svojega doma izginila je v globočini reke.

štópm: stopíla: *stopívši*: ravn. 1 58 vidi Jožef *stopívši* v nu ječo, de sta oba vsa poparjena. 2 213 kteriga je v hišo *stopívšiga* objél.

zábim: zabíla: *zabívši*: ravn. 1 60 nehvaležni se Jožefa tako nemarno *spozabívši* kralév točaj pred kraja stopi.

kopa: kopála: *kopávši*: ravn. 1 266 Tobija mrličé *pokopávši* pride ves truden domù.

peļa: peļála: *peļávši*: ravn. 2 192 on zdaj oživévšiga sinú máteri *peļávši* bo tudi tebi tvoje objokovance žive povrnil.

zalezova: zalezovála: *zalezovávši*: ravn. 2 274 pregnal si nas *zalezovávšiga* sovražnika.

b) Naglas daļe prema početku riječi nego na slogu pred -ši -vši: dvigni: dvígnila: *dvígnívši*: lev. spis. 3 136 kovač *vzdígnívši* hleb za hlebom čuti, da je naj težji tisti, v katerem je bila prst. vide: vídela: *vídevši*: ravn. 2 295 vídevši ga gre memo. 240 *vídívši* de pokoro delajo jim je prelóžil šibo.

sliša: slíšala: *slíšávši*: ravn. 2 295 Jesus to *slíšávši* je besedo djál, ktira vsim trpincem veļa. 2 243 mladénič to *slíšávši* je bil žalosten.

kusi: kúsila: *kúsívši*: ravn. 2 250 vučenci le kapļo *okúsívši* so že vsi zamákneni.

misli: míslila: *míslívši*: lev. žup. 132 to stvar *razmíslívši* svedôčiva, da . . .

gléda: glédala: *glédávši*: ravn. 2 285 Jesus *vglédávši* Cahéja mu reče: . . .

seka: sékala: *sékvávši*: lev. žup. 14 naj ga nihée ne moti poprėj mu *presékvávši* besedo.

U ovim dosele pod b) navedenim glagolima je naglas goreñski, koji ne vaļa: pravo je: dvígnila: dvígnívši, vídela: vídevši, slíšala: slíšala: slíšávši, okúsila: okúsívši, míslila: míslívši, glédala: glédávši, sékala: sékvávši.

gńeva: gńevala: *gńevavši*: lev. spis. 3 203 han *razgńevavši* se reče: . .

bliža: bližala: *bližavši*: ravn. 1 296 *prbližavši* se h' pečnim vratim zakliče va no: vun pojte.

bojša: bôjšala: *bôjšavši*: ravn. 1 333 *pobôjšavšiga* se nikar ne zaničuj.

ropa: rôpala: *rôpavši*: ravn. 1 330 zmiram mi hodi na misel hudobija, ki sim jo v Jeruzalemu počénał iz tempelna *porópavši* zlatenino in srebrnino in prelivši toľko nedolžne krvi.

gańa: gńańala: *gńańavši*: ravn. 1 331 ľudi iz rojstne dežele *pregańavši* sam v ptuji deželi vmerel.

U ugarskoj slovenštini.

Najobičnije dolazi naglas na predzadńem slogu. Na slogu pred ši vši ima naglas samo u onih glagola, koji su u prezensu naglašeni na nastavku.

Naglas na *slogu pred ši vši*.

a) osnove *od jednoga* sloga.

če (od čen): kűz. djań. ap. 1 22 *začevši* od krsta Ivanovoga notri do tistoga dněva, v šterom je kraj vzéti od nas, bode svedok gori staneńańań negovoga z nami v rét.

e (od jem): kűz. mat. 14 19 zapovedao je ľudstvo doli sejsti na trávo, i *vzevši* ti pět lejbov krńiha i dvej ribici zglednovši se v nebo hvalo je dao.

dja (za deja): nagfl. 9 gori *djavši*, kaj vučitel z razumom dela, de nemi cejlo delo dokončati moguće.

zva: kűzm. 15 teda Heródeš skrivoma *prizvavši* te moudre skrb-livo je zvidávao od nńh vrejmen zvejžde.

Ali naglas može skočiti i na prijedlog n. pr. nagfl. 9 gori djávši, kaj vučitel s rázumom dela, *prídavši* i zračunavši čeres tjeden 4 võre, z obema dvema zloučkoma de nńmi cejlo delo dokončati moguće. — kűz. djań. ap. 6 7 i *príjavši* ga za dejsno rokou gori ga je spravo.

b) osnove *od više* sloga na *a*, koje imaju u prezensu -ám, kao: nihám: kűz. mat. 13 26 teda *nihávši* to ľudstvo šou je vu hižo Jezuš 22 22 tá ga *nihávši* odišli so. mark. 1 18 i precí *nihávši* vlaké svoje nasledüvala sta ga.

c) neke osnove na *é*: vidé: kńiga mol. 225 što ne bi skuzami ľica polejvao *vidévši* neno žalost? kűzm. 8 *vidévši* ju spoznali so

rejč, štera je povejdana nim od toga diteta. 76 pravo je pa tim pozvanim príliko *vidévši* kak da bi prejdna mejsta zbirali; . . 121 *vidévši* Jezuš vnožino gori je šou na brejg. bar 9 dečák eta *vidévši* se je jako prestrašo. 16 eto dečáka *vidévša* sta v bejg vdarila. Ali i *vidévši*.

Naglas na slogu *predpredzadnem* dolazi u ostalim glagolima, koji imaju u infinitivu taj naglas.

dígnoti: kúz. m. 119 i on *pridígnovši* očí na svoje vučenike pravo je: . .

glédnoti: kúz. mark. 8 74 i gori *zglédnovši* rečé: . .

pádnoti: kúz. mat. 4 9 eta vsa tebi dam, či doli *spádnovši* me molo bodeš.

stánoti: kúz. mat. 2 13 gori *stánovši* vzemi to dejte.

tégnoti: kúz. mat. 14 31 precí ga Jezuš vö *vtégnovši* rokou prijao ga je nagfl. 24 zdignite kumes práve roké vö *vtégnovši* kazáčni prst.

tísnoti: gön. 44 pred püklavim se je Ferko püklaio pléča kumes *potégnovši* i šínak vu pléča *stísnovši*.

slíšati: kúz. mat. 11 13 i *slíšavši* lúdstvo nasledüvalo ga je peški z mejst.

právití: kúz. djañ. ap. 1 6 vküp se *správivši* pitali so ga: . .

vráčiti: kúz. mat. 4 23 okouli je šao po vsoj Galilei Jezuš vu čéči . . i *vráčivši* vsaki beteg.

glédati: bar. 24 eden oča na hižno okno vö *glédavši* vára, ka je med decov i négov sin nazouči.

kázati pítati: nagfl. 27 vučitel dale pela deco vu gledaňi na drüge strani vse skous nim *kázavši* dugovaňa i *pítarši* je ni iména.

kívati: kúz. djañ. ap. 13 16 gori stanovši pa Pavel i *kívavši* na tihoto z rokouv rčé: . .

lámati: kúz. djañ. ap. 2 46 *lámavši* krüh po hižaj jemáli so jejstvino.

píhati: kúz. djañ. ap. 9 1 Sauluš pa ešče *píhavši* pritjé i lüdo-morstvo na vučenike gospodnove proso je listí vu Damaškus k spraviščam.

plávati: kúz. djañ. ap. 28 13 odkod okouli *plávavši* prišli smo v Regium.

vézati: kúz. djañ. ap. 2 24 šteroga je boug gori zbüdo *odvézavši* bolezni te smrti.

tvrdjávati: kúz. djañ. ap. 14 22 povrnola sta se v Antiohijo *po-trđjávavši* duše vučenikou i opominavši, ka bi ostanoli vu veri.

račúnati: nagfl. 9 gori djávši, kaj vučitel z rázumom dela, prí-davsi i *račúnavši* čeres tjedne 4 vöre, z obema dvema zloučkoma de ními cejlo delo dokončati moguče.

U kajkavštini.

Tu vaša gotovo ono pravilo, koje u krańskoj slovenštini, te se na-glas ravna po naglasu, koji je u sing. fem. participa s nastavkom *l*.

a) O te gnuti naglas.

On dolazi u glagola *bez nastavka* u infinitivu *a*) s osnovom na suglasno :

lez: lézla: *lézši*: petr. 22 *vlézši* vnuter vu hižu nájdoše dete. 103 vnuter *vlézši* v cirkev poče vun goniti one, ki vu né oddavahu. 112 *vlézši* Jezuš vu ladicu prejdé čez morje.

pad: *pádši*: kraj. 194 človek *opádši* vu jeden smrtni gréh put si napravla na drugoga. gašp. 1 906 Kristuš na zemļu *opádši* vu krvi je se váľal.

vlek: vlékla: *vlékši*: petr. 97 vun na zemļu *zlékši* ládje vsa ostavivši nasleđuvaše néga. 183 vršu, gda bi napuñena bila, vun *zlékši* dobre jesu zebrali vu posude, a hude jesu van zmetali.

jem: jéla: *jémši*: petr. 32 *vzémši* morguvahu proti gospodáru. 168 be da bi se povrnul *vzémši* si kráľevstvo. 184 kotere *vzémši* lampáše svoje izídoše. gašp. 1 510 vu kojem s vencem mučenikov smrt *podjémši* je okoruñen. 906 Heliov glas *prijémši* cocidit de sella.

klek: *klékši*: kraj. 1 261 onda pred néga *poklékši* vržeš na te svetoga križa známeñe.

β) S osnovom na samoglasno (dugo):

če (od čen): čéla: *čévši*: kraj. 286 da od polnoči *počévši* niti ješ niti piješ, doklem se ne pričestiš. petr. 33 zovi težáke te im pláti nájem *počévši* od zadñeh do prvoh.

je (od jem): jéla: *jévši*: kraj. 310 *prijévši* tvoga sina jesi boga hvalila. petr. 114 on *prijévši* néga ozdravi ga.

prê (od per): prála: *prévši*: petr. 170 *odprévši* vusta svoja vu-čaše né. habd. mar. 34 noge v kraj jame *vprévši* štimal je, da se je vse vsega straha i pogibeli mentuval.

strê (za ster): střla: *strévši*: kraj. 51 kak da bi koteri človek kraľevoga sina zarazil te bi malo potle pošel pred oca kraľa te bi

krvave ruke pred ním *prestrévsí* prosil nešta od néga. petr. 26 *prestrévsí* Jezuš rúku teknu néga. Jurjevič fen. 64 kraje okolu *obstrévsí* s sabljami obsliše ľudstvo.

γ) U osnovama od *jednoga* sloga na *a*; part. na: ál ála i ál ála:

bra: brála: *brávsí*: kraj. 270 si me zmeđ jezero jezér ľudih bolšeh od mene vun *zebrávsí* na poznaie tvoje pripeľal. petr. predg. pokle kak je mene poglavnik vseh duhovneh pastírov na pastirsku čast podigel i zvisel i zmeđ vnogeh drugeh popov *zebrávsí* na stol zagrebečke biskupije posadil, gusto mi krat na pamet dohađa s. Pavla navuk.

δ) U osnovi *vrnu*: *vrnúla* *vrnúvsí*: kraj. 261 onde se k popovu vuhu *obrnúvsí* vržeš na te svetoga križa znameie.

ε) U osnovama s nastavkom *i*, koje ima u prezensu im:

činim: činila; *činívsí*: kraj. 261 *občinívsí* tvoju dušu budi grehe na pamet pobral.

govorim: govorila: *govorívší*: kraj 266 to *zgovorívší* budi mučal. petr. 4 tí li si on, ki ima priti ali drugoga čakamo? i *odgovorívší* Jezuš reče ním: . . gašp. 1, 208 kaj *zgovorívší* nazad smrtjum boriti se začne.

gubim: gubila: *gubívší*: gašp. 1 665 Judaš je sám sebe na jedno drevo obesil i z raspúčenem truhom svojem lusnul apostolsku čast *pogubívší*.

pojim: pojila: *pojívší*: veselim: veselila: *veselívší*: kov. kemp. 253 večerju velikú jesi pripravil, na koteri tvoje presveto tělo i krv na hranu jesi naprè dál, *razveselívší* vse verne svetém gošćenem i kelihom prekristnem *opojívší*.

-ručim: -ručila *-ručívší*: kov. kemp. 241 aldúj samega sebe aldov vekivečni na diku imena mojéga zvrhu oltara srdea tvojéga, najmre tělo tvoje i dušu meni verno *izručívší*.

srdim: srdila: *srdívší*: petr. 124 i *razsrdívší* se gospon négov daa néga v ruke háharom.

tajim: tajila: *tajívší*: kraj. 41 *zatajívší* i odvrgši dela nepobožnosti pobožno živemo.

vršim: vršila: *vršívší*: kraj. 71 to *zvršívší* moraš pojti na tvoje delo sveckó. 261 to *zvršívší* pristupiš k tvojemu spovedniku.

b) Otisnuti naglas.

On dolazi u glagola *bez nastavka* s kratkim vokalom:

šed: *šédší*: pet. 20 *prišédší* stál je vu varaše 92 *prišédší* domòm zezove prijatele.

ču: čûla: *čûvši*: petr. 21 *čûvši* pak Heródeš kralj zburka se. 165 to *čûvši* vučeniki opadoše dole na lice svoje. gašp. 1 658 reči ove *čûvši* se rastuži.

U glagola s nastavkom *é* (i a od *ê*):

hotê: hotêla: *hotêvši*: petr. 107 on *hotêvši* sebe pravičnoga vučiniti reče Jezusu: . . kraj. 1 učitelj naš nebéski *hotêvši* nam dat na znánie, kako nam je hasnovita i potrebna molitva božja rekel je . . .

U glagola s nastavkom *a* u osnovama od jednoga sloga s kratkim *a* i onijeh od više sloga, kojim je *a* u infinitivu naglašeno.

sla: slâla: *slâvši*: petr. 21 *poslâvši* nie vu Betlehem reče . . .

zna: znâla: *znâvši*: kraj. 390 da oni *poznâvši* tvoju dobru volju tebe dostojno hvale. gašp. 1 687 postimo vu protuletju, da bi poznali mudrost i *poznâvši* ju bi po nój hodili. 658 zrok bludnosti pripêčene *spoznâvši* se rastuži. 812 Kristuša veru *spoznâvši* pravu, kralj kršćenikom je postal iz poganina.

zva: zvâla: *zvâvši*: petr. 21 Heródeš otajno *doznâvši* máguše marljivo zvêde od njih vreme zvêzde. gašp. 1 699 na pomoč *zezvâvši* odičenoga zemljáka odhaja s puti svojemi. gašp. 1 853 na pomoč *zazvâvši* s. Jožefa primu se deske zidne.

končâti: končâla: *končâvši*: gašp. 1 857 néga je z naglum smrtjum *skončâvši* pretekkel.

lejâti: lejâla: *lejâvši*: petr. 108 pristúpivši zaveza rane négove *vlejâvši* oljà i vina.

peļâti: peļâla: *peļâvši*: gašp. 1 598 vsa na konec *dopeļâvši* pápa reče: . . .

Naglas dalje prema početku riječi nego na slogu pred ši vsi.

Naglas ostaje onaj i na onom slogu, koji i na kojem slogu je u infinitivu.

dêhnuti: dêhnula: *dêhnuvši*: gašp. 1 876 omesil je človeka iz blata *nadênuvši* vu néga dúha živleña.

plúnuti: plúnula: *plúnuvši*: petr. 106 *plúnuvši* doteknu se jezika négova.

hrániti: hránila: *ránivši*: petr. 108 *naránivši* ga odídoše.

hváliti: hválila: *hválivši*: gašp. 1 536 Mariji *zahválivši* veselo domom je se povrnula.

stúpiti: stúpila: *stúpiivši*: kraj. 267 za tem *odstúpiivši* od popa budi bogu zahvalil. 113 gda pop k oltaru *pristúpiivši* začne ob-

činsku spoved moliti, zmoli ju i ti skupa z nim. petr. 95 vu ládju *stúpivši* zaprosi ne, da bi od zemlje jedno malo odrinul. 40 *pristúpivši* vučeniki negovi prošahu nega.

zábiti: zábila: *zábivši*: kraj. 271 s toga se vsega *pozábivši* sem se tebe zneveril. gašp. 1 694 iz samoga sebe *pozábivši* se cel dan prez jeliša bi bil prebival.

glédeti (= glèdeti itd.) glédala: *glédevši*: petr. 106 *poglédevši* vu nebo zdehnu. 112 gda bi na mesto bil došel, gore *poglédevši* Jezuš vide nega.

vídeti: vídela: *vídevši*: petr. 22 *vídevši* zvezdu veseli postaše. 41 on *vídevši* mišleña níhova reče: . .

grábiti: grábila: *grábivši*: gašp. 1 865 zmed kojeh jeden veliki kamen *zgrábivši* miloga Jezušu ručicu na dvojce prelomi.

hítiti: hítila: *hítivši*: gašp. 1 708 nega vsa *odhítivši* nasledovali jesu.

páziti: pázila: *pázivši*: gašp. 1 483 koje *opázivši* reče: . .

právití: právila: *právivši*: petr. 21 Heródeš skupa *správivši* vse poglavnike popovske i pismoznánce luctvá zvédaše od níh, gde bi se Kristuš narodil.

stáviti: stávila: *stávivši*: kraj. 190 ako bi se komu ovi moduší teški videli, more *ostávivši* gore zapisane pridavke, koteru gode skrovnost žitka Kristuševoga na prvo vzeti. petr. 108 naránivši ga odidoše na pol živoga *ostávivši*. 694 po temni noči toplu postelju *ostávivši* bósonog je svete obhajal cirkve. 1 600 *postávivši* škapulara križ na vusta nemáka onoga vraga peklénskoga z nega pretíra.

širiti: širila: *širivši*: habd. mar. 34 prvo neg bi ze vsema na dno opal *razširivši* ruke zdržal se je na jedne svrži. (Pamti da stavim *~* i za *~* gdje kratki slog jače glasi nego obično).

ládati: ládala: *ládavši*: kraj. 153 dóbete i nam to, da i mi *obládavši* naše neprijatele čez ovega sveta pogibeli srečno prejdemo.

Rijetko čita se u ovim glagolima naglas na slogu pred ši vši: plúnúvši matij. 2^c 215 správivši gašp. 1 734 ostávivši 40 pogledávši matij. 2^b 215 stignúvši gšp. 893.

Često skoči naglas na *prijedlog*:

klek: pòklekla: *pòklekši*: gašp. 1 507 pòklekši na kolena ruke haše i lance kušovali jesu svetoga Ignatija.

jem: príjela: *príjemši*: gašp. 1 294 kaj tulikaj, rede svete *príjemši*, ov je vučinil.

genu: nágnula: *nágnuvši*: gašp. 1 780 *nágnuvši* továruša dragoga na zdržávanje od živleña svetoga hižnoga reda zebere nekoje gospodične.

godi: pògodila: *pògodivši*: petr. 32 *pògodivši* se z delavci za jeden deseták na dan poslal je vu vinograd svoj.

Naglas u participu s nastavkom n en.

I. Nastavak *n* (od *en*) dolazi samo u osnovama na *a*.

U krańskoj slovenštini.

1. Naglas na *zadnem* slogu u sing. masc.

a) otisnuti dugi: on ostaje u svim oblicima na istom slogu nepromijeñen; dolazi jedino u osnovama *děja sěja sija*.

děja, u govoru *ê* ispada te glasi *dja*: *djân djâna djâno*.

djân: rav. 1 60 jez sim bil spet *djân* v službo. preš. 74 grob kóplejo, de zádñi mrlič bo vá n'ga *djân*.

sěja često bez *ê*: *sja*: *sejâna*: rav. 1 256 rosa od sonca *obsjâna* zgine. — *sejâno*: rav. 2 201 nar mañši sémence je, pa *vsjâno* rase in preráse vse zéli. — *sejânega*: rav. 2 197 vrag *hódi* in kar je v' ñih srce *zasjâniga*, pobère. — *sejâne*: preš. 100 v kni-gah ñih je tolkañ lúl'ke ptúje med lépo čisto slávšno *zasejâne*, de je nobèn puríst več ne izrúje. — *sejâna*: škriñ. vis. pes. 5 13 ñe-góve lica so kakòr vrtne gredice od rózarjov z dišávo *obsejâne*. — *sejânim* lev. žup. 139 ako ne bi kdo hotel pokončávati žužélek kvarljivih zasajênim ali *vsejânim* rastlinam.

b) otegnuti dugi, i on ostaje svuda nepromijeñen, a dolazi:

α) u osnovama na *a* od *jednoga* sloga: *dán dána dáno*:

bra: *brána*: preš. 7 pádala neběška mána Izraěcam je v pu-šávi; zginila je, ak *pobrána* ni bilà ob uri právi. 63 že je svá-tovšina *zbrána*. — *bráno*: rav. 1 92 po vsih izraelskih hišah je vse okoļ pečèniga jagneta *zbráno*. — *bráni*: preš. 27 *zbráni* pri-játli v spomiñ ga pijêmo tvôjih vesélih in žalostnih dni. — *brânim*: preš. 172 beséde té továřsam rěče *zbrânim*.

da: *dán*: preš. 27 bístri je ñm ti z bogástvam bil *dán*, rav. 2 209 človekov sin bo ľudém *izdán* v' róke. preš. 26 vun pláne z pla-ména z svitlòbo *obdán* tič fenis. — *dána*. preš. 27 čédna postáva bilà ti je *dána*. — *dáno*: preš. 25 ni *dáno* mu tice si lúbico zbrát. rav. 1 33 pravi se mu za to mrtvo morje, ker nič ne živi v ñemu zavolo žvepla in soli, ki je ž ñima *navdáno*. — *dânega*. rav. 2

266 vsakimu, ktiri ima, bo še več *dániga*. — *dáni*: ravn. 1 42 v tisto si przadenimo obrniti te nagibe, v kar so nam *dáni*. preš. 175 te vodila je stára véra tje na otòk z valóvami *obdáni*. 180 v vójski dnárji so bilí *razdáni*; — *dána*: škriñ. prip. 9 11 tebi bódo lejta živléna *prdáne* itd.

gna: *gnán*: ravn. 2 34 od svetiga duha *gnán* Simeon vañ pride. 1 34 Ismael je od dóma *izgnán*; — *gnána*: preš. 7 rôsa bó *pregnàna* od vročine, 142 meglà od búrje prletí *prgnána*; — *gnánega*: ravn. 1 44 Jakob je bil bolši od divjiga in *nevgnániga* Ezava. — *gnáne*: ravn. 1 155 muzika vkroti *nevgnáne* strasti.

kla: *klána*: ravn. 2 273 pitana živina je *zaklána*. škriñ. prip. 21 3 vsmileñe inu pravico storiti gospodu bol dopade, kakor *zakláni* ofri. traun. 39 7 *zakláne* ófre inu daróve ti nisi hotel.

pra: *prána*: škriñ. XXX imá ena velika množica iz vseh ljudstuv skuzi krstno vodó *oprána* v çerku pridti.

sla: *slán*: ravn. 134 v' to sim *poslán*, preš. 56 do mátere pride list *poslán*; — *sláni*: ravn. 1 273 preroki in apostelni so nam *posláni*; — *sláne*: preš. 45 né poglédi svítle stréle z néba jásniga *posláne* — *slánih*: ravn. 2 230 tudi dvanajst nazaj *poslánih* vučéncov se nazaj snida pr ínemu.

spa: *spána*: preš. 7 svétjem, naj ne bó *zaspána*, ki cvetó ji zláte léta.

sra: *sráne*: preš. 102 baláde od čebélice *zasráne*, de bi se té med námi zamoríle. — Ali *ósrán* ósrana.

sta: *stánih*: preš. 107 pozábi koj nesreč *prestánih* škóde.

stla: *stlána*: preš. 63 že postjica *postlána*, je svátovšína zbrána. — *stláno*: preš. 165 tí si sréčna césta, ki péle nas tje v póstejo *postláno* v črni jami.

tka: *tkáno*: škriñ. sir. 45 12 tó oblačilu je bilú iz karmazinate žide *tkánu*.

zna: *znán*: traun 50 6 de bóš v tvojih besedah za rèsničniga *spoznán*.

žga: *žgán*: preš. 27 kak si za sréčo človéštva bil *vžgán*! — *žgáno*: preš. 44 srcé le zá te *vžgáno* ti želí v ljubézni slúžit'. 104 je od né Petrárkovo biló srcé *užgáno*; — ravn. 1 157 vzámi to le *prežgáno* rež. — *žgáno*: preš. 41 tréba prečuváti bóde več nočí s *prežgáno* lúčjo. — *žgánega*: ravn. 1 190 prnesó kraju *prežgáne* reží; — preš. 67 s kónika se plájš zdrobí ko cápice *sožgáne*. — preš. 46 sreca od níh ôgña *vžgáne*. — *žgánimi*: ravn. 2 276 nevéstine vrstnice so žéninu z' *prežgánimi* lampami naproti hodile.

b) u osnovama na *a* od više nego jednoga sloga, koje imaju na tom *a* u *prezensu otisnuti* naglas: *divjâm*: *zdivjân*.

bezâm: *bezâne*: rav. 2 233 kar sévic na rami nese na poľe, se iz poľa *nabezâne* vozôve domú vózi.

divjâm: *divjân*: rav. 1 16 Kajz zakriči ves plašen in *zdivjân*:

. . *divjâni*: rav. mp. 97 stôlom noge *zdivjâni* so poruváli.

goľufâm: *golufân*: škriû. prip. 5 23 on bó v obilnosti svoje ne-spámeti *golufân*. sir. 13 26 kadar je bogat *golufân*, ñih veliku ñemu pomága. sir. 34 11 kateri je bil večkrat *golufân*, bo prav zbrisan. preš. 79 ôča bo sprôšen, al pa *golufân*. kast. cil. 52 na katero moreš dobru mèrkati, de ne bóš *ogolufân* inu zapelán. *golufâni*: škrb. 1 35 ako nočmo *golfâni* biti, kaj nam je striti?

kameňâm: *kameňân*: rav. 1 2:8 Nabot je bil *kameňân*.

kesâm: *kesân*: rav. ber. 122 bog je videl, de se ľudstvo s *ske-sánim* in pobolšanim sream k ñemu povračuje.

končâm: *končân*: škriû. modr. 10 4 je svejt s potópam *končân* bil. rav. ber. 4 ko je uk *končân*, orôdje spet pospravite. škriû. prip. 22 8 kateri krivično seje, bo to húdu žel inu skuzi šibo svoje jeze *pokončân*. — *končâna*: rav. 1 88 vsa zeleňáva po poľi je *končâna*. škriû. sir. 50 21 ľudstvu je nar višega gospóda v molitvah prosilu, dokler je gospódova častita služba *dokončâna* bilá. — *končâno*: preš. 171 *končâno* nijno je živľéne. rav. 1 19 vse je bilo *pokončâno*. — *končâni*: škriû. modr. 1 16 hudobni so bily *končâni*. modr. 16 4 bódo ñih sovražniki *pokončâni*, preš. 171 gnijó po póľih v bójih *pokončâni* trum srëni vájvodi.

kopâm: *kopân*: rav. 1 274 kadàr je grob *izkopân*, je rekel svoji ženi: . . preš. 75 Dobrosľav je pévic bil tjekaj *pokopân*; — *kopána*: škriû. sir. 29 10 si kako besëdo zuper tvojiga bližniga slišal, naj ostane ona v tebi *zakopána*. — *kopáno*: škriû. sir. 20 32 zakrita modróst inu *zakopánu* bogastvu h kakimu pridu je obadvóje? — *kopâni*: rav. 1 318 mesto, ki so v ñemu moji sprédniki *pokopâni*, je razdrto, škriû. sir. 41 17 skrita modróst inu *zakopâni* dënar, kaj oboje pomaga? — *kopáne*: škrin. pridg. 8 10 vidil sim hudobne *pokopáne*. — Ređe: *kópan* preš. 73 *odkópan* pévic ležal je zjútraj vrh zemľe.

legâm (običnije: lážem): *legân*: traun 7 str. 12 Kristus je bil *oblagân*, de ľudstvu zapeluje. — *legánega*: škrin. sir. 13 15 posvari prijatla: zakaj dostikrat je kaj *zlagániga*. — *legáne*: škriû. modr. 14 28 *zlagáne* rečy prerokújejo. — *legânih*: rav. 1 175 kraľ velek memo vsih *zlagânih* bogóv!

motâm: *motín*: jap. pridg. 2 94 sim kakor med dvěmi nevarnimi poti *zamotín*. 2 139 kaku bo človek vus v skrby svojga bogastva *zamotín* kaj dobriga sturiti mogel?

ozlâm: *ozlín*: preš. 31 kádar bóš z nó *závozlan*, prvošila skoporíta ti bo kómej neslán.

pelâm: *peján*: škriú. prip. 7 22 vol, kateri bó v mesnico *pelán*. modr. 10 je on skuzi srd k' vbijánu svojiga brata *napelán* koněc vzěl. sir. 11 10 glědaj, de ne bóš *zapelán*. ravn. 2 230 kdo ne bo pr nevarnosti *zapelán* biti strepetal? — *pejana*: škriú. sir. 23 34 letá bó v zbirališe *prpelána*. ravn. 1 307 kar sim lēs *prpelána*, nimam vesela. škriú. XXXIII Eva od hudiča *zapelána* nimam vesela. — *pelánega*: ravn. 2 228 prezaróbleno se mu zdí oslepleniga, po hudobni materi *zapelániga* otroka z odréko žalíti. — *peláne*: ravn. 1 11 Eva je žalostna podóba *zapeláne* nedolžnosti.

ravnâm: *ravnán*: ravn. 2 70 hrib in grič bodi *poravnán*. — *ravnáno*: ravn. 2 155 vse stvari preseže človek z svojo lepo v nebo *zravnáno* postavo. — *ravnáne*: ravn. 2 70 krivine naj bodo *zravnáne*.

rezlâm: *rezláne*: ravn. 1 201 so bile lepe reči *zrezláne*.

spakudrâm: *spakudrána*: ravn. 1 VI *spakdrána* beseda še taki lepi navuk, če vam nè, pa drugim Slovencam prskúti. — *spakudráne*. preš. 100 búkev naše krájšne *spakedráne* pešičico denimo na ogníše; lev. žup. 179 Slověnu je „lúdska kúhiúa“ kakor nič, in té mrzkí po némščini *spakudráne* besede živ krst ne more poprijetí, ker ne vé, kaj se hoče z nó povědati.

škroptâm: *škroptán*: ravn. 1 229 ves zid dvora je bil z' neno krvjó *oškroptán*.

štímâm: *štímán*: kast. cil. 313 Zeuxis en imenitni malar od vsih veliku *štímán* je en pild dolgu časa malal.

telebâm: *telebán*: ravn. 1 215 ves je bil va ne *zatelebán*. 2 227 nečémeren je bil Herodež, v prazno čast *zatelebán*.

teptâm: *teptáno*: škrb. 1 199 drugo je padlo zraven póta ino je blo *poteptáno*.

trepâm: *trepáni*: lev. spis. 3 170 tukaj so lúdjé bo! majhni, ali čvrsti in *zatrepáni*.

uzdâm: *uzdán*: škriú. sir. 20 9 *razvuzdán* človek ima v' hudim srečo. 22 3 *razvuzdán* syn je očětova sramota. preš. 75 v nemár je živel, màñ svét ko *razujzdán*. — *uzdáno*: ravn. 2 252 sin zaverizil *razvujzdáno* živé je vse premožěne. — *uzdánim*: preš. 123

razuzdánim bódo môje pésmi prenedólžne. — *uzdánih*: škriń. sir. 7 17 ne mešaj se međ mnóžico *razvuzdánih*.

znamenâm: *znamenáni*: lev. žup. 49 tako blagó bodi posebno skrbno správleno in tudi *zaznamenáno*.

Amo idu još neki glagoli koji su se niekoč možda u prezensu naglašivali na zadńem slogu, ali danas imaju naglas na slogu pred nastavkom n. pr. česati iskati metati tesati:

meta: *metán*: škriń. sir. 33 2 módèr ne bó kakor óóln od viharja sèm tår kjè *metán*.

tesa: *tesáni*: rog. 2 648 u tèh na vidjo se iz kamena *stesáni* ma-lyki. *tesáne*: rog. 2 94 bogóvi teh ajdou nič drugiga niso kakòr ene iz kamena *stesáne* statuae. 550 za enu veliku čudu držali so te iz kamena na štiri vogle *stesáne* štóke.

c) U osnovama glagola s inf. nastavkom *ova*, koje imaju u prezensu otisnuto naglašen -ûje:

darûjem: *darováno*: ravn. 1 320 mora svinsko meso jèsti, ki je bilo malikam *darováno*; — *darováne*: škriń. sir. 50 12 je *darováne* dejle iz rók mašnikov jemál.

delûjem: *delován*: ravn. 2 270 po nógradovo, ki je pridno *obdelován*, gre tudi cerkvi biti polni lepiga sadú.

imenûjem: *imenován*: škriń. prip. 16 21 katèri je v' srei módèr, bó ràzvúmèn *imenòván*. ravn. 2 203 bo Davidov sin *imenován*. — *imenováno*: škriń. pridg. 6 10 imè tigá, katèri imá biti, je vžè, *imenòvánu*; — *imenováne*: lev. žup. 27 kadar so stroški za druge stvari, a ne za té, ki so bile zdaj *imenováne*, tedaj naj se plačajo iz občínske blagájnice.

kaznûjem: *kaznéván*: lev. žup. 32 naj popíše vse razpredelke, če ne, *kaznéván* bode.

-ničûjem: *-ničéván*: škriń. prip. 14 2 katèri po pravi poti hódi inu se bogá bojy, bó od tega *zaničúván*, katèri po nesrámni pòti hódi. ravn. 2 142 kdor mene zaničuje, *zaničován* bodi on. preš. 75 učèni stán je *zaničván*.

plačûjem: *plačéván*: lev. žup. 199 uvožnina in còl *plačéván* od kake stvari, katera se je pripelala od drugóđ.

-polnûjem: *-polnévána*: ravn. 2 19 kdo ne bo v časti imel vsake bóžje besede: toľko strani imá vsaka, in *spolnována* po vsih je.

praznûjem: *praznován*: preš. 50 pršèl je spet sobótni dán od vérnih Judov *praznován*.

sramûjem: *sramován*: kast. cil. 137 kadar si byen, *zasramován*, zašpotován na tu se srdyš, jezyš. škriú. prip. 13 5 pravičen črti lažnivo besedo, hudoben pak zasramuje, inu bo *zasramován*.

strahûjem: *strahováno*: rav. 2 148 povrneno na glas bo, kar se na tihimu dobriga v stanici zgodi, pa tudi na glas *strahováno*, kar se v ni hudiga počně.

-svečûjem: *svečevano*: rav. 2 150 tvoje imé, o bóg, bodi *posvečevano*.

vračûjem: *vračevána*: rav. 2 230 gotovo more biti živléne, v kterimu je na taúko hudobija in krepóst *povračována*.

-znanûjem: *znanévána*: rav. 2 29 tako slóvezno še nikol nobena reč ni bila *oznanována* itd.

č) Od osnova na *ova* od *u* u *jednom* slogu n. pr. ku od ku a:

ku: *kován*: rav. 1 63 Jožef je bil vkléúen in z' želézjam *okován*; — *kovánega*: rav. 2 193 Janeza v jéči po nedóžnimu *okovániga* gleda. — *kováni*: škrin. sir. 45 13 v katerim so bily žlahtni z' zlatam *okováni* izrezani kámni. — *kováne*: lev. žup. 50 z bakrom *okováne* kúle ali pipe tabáčne; rav. 2 124 jih v greh, v' hude nagneúna in navade *zakováne* razklepa.

plu: *pluván*: rog. 2 507 on bil jé *zapluván* kakòr en nore.

ru: *ruváne*: škriú. prip. 15 5 hudobnih misli bódo z' korenino *izruváne*.

snu: *snována*: rav. 2 276 po ti šegi je, vite jo, ta lè prilika *osnována*, — *snováne*: lev. žup. 101 trgóvske in obrtniške zbornice so *osnováne* trgovecem in obrtnikom na korist; *snováni*: lev. žup. 68 meščánom pristoji pravica do vseh zavôdov in ustanóv, kar jih je samó nim na korist *osnováni*.

d) úeke osnove na *a od é* u infinitivu:

drža: *držán*: kast. cil. 82 se hiny, da je za dobriga viden inu *držán*. škriú. sir. 25 15 kdor tega imá, komú bo enák *držán*? — *držána*: škriú. modr. 14 16 potle je ta zmóta kakòr postáva *držána* bilá; — *držáne*: škriú. modr. 16 18 ony časté nar revníši živáli, katere aku bódo pruti drugimi nevúmnimi *držáne*, so še bol nevúmnne kakor une.

molča: *molčán*: lev. žup. 132 da nihče izmej nih ni *zamolčán*; — *molčánega*: škriú. prip. 31 4 kjer pijanost krajlúje, ny nič *zamolčániga*: škrb. 1 122 zavolo tega ostane grehov *zamolváni* brez štivála.

2. Naglas na slogu pred *a* u sing masc.

a) otegnuti; on dolazi kod onih glagola, koji imaju i u prezensu otegnuti naglas na slogu pred *a*, te ostaje u svim oblicima na tom slogu: pišem: písan, písana, písano.

bégam: *bégano*: ravn. 1 147 šel je in zbral *zbégano* ľudstvo.

měšam: *měšane*: ravn. 1 28 Sara přišed izza dvór reče vsa *změšana*: se nisim smejala.

pišem: *písane*: ravn. 1 47 Jakob si izgovori vse lisaste in *písane* koze; *písano*: ravn. 1 52 oče mu *písano* sukno omislijo.

púšćam: *púšćan*: ravn. 1 208 otrok v nemar *púšan* oči materi pokriva.

zídám: *zídana*: ravn. 1 117 mesta so velike in do neba *zazídane*.

b) otisnuti; on dolazi u onih glagola, koji imaju i u prezensu otisnuti naglas na slogu: brišem: bríšan brísana brísano.

bríšem: *brísana*: ravn. 1 289 božja ľubezen mu je še le vso novo in *prebrísano* misel prnesla.

dálšam: *dálšano*: škriń. sir. 49 26 kraľu je bilú živleńe *zdálšanu*.

dělám: *dělanega*: ravn. 4 24 neizrečena grobla *nedodělaniga* turna je v spominek resnice ostala. — *dělana*: lev. žup. 94 vsa poslópja so *zdělana* ľuděm v stanovíšća.

klíčem: *klíčan*: ravn. 1 63 Jožef je oče dežele *oklíčan*. 1 306 kdor koľ *nepoklíčan* h kraľu pride, na mestu je vmorjěn.

krěgam: *krěgani*: ravn. ber. 6 kteri so bili *krěgani*.

líkam: *líkana*: ravn. 2 70 grampe naj bodo *políkana* cěsta.

-nāšam: *-nāšan*: ravn. 1 268 *oponāšan* ni oponašal.

píkám: *píkane*: ravn. 1 40 će je Laban rekel: *popíkane* bodo tvoje, je imela vsa drobnica *popíkane* mlade.

pókám: *pókana*: ravn. 1 226 bōšt je pila *razpókana* zemla!

rěžem: *rězano*: ravn. 1 120 *odrězano* kmal je; — *rězanega*: ravn. 1 456 si bote hiše iz *rězaniga* kámena postavili, — *rězani*: ravn. ber. 92 David mu pokáže *odrězani* košćek.

stāram: *stāran*: ravn. 1 151 v poznějih pěsmih, ktire je že *postāran* skladał, popisuje še neběške obćutleje.

tírám: *tírani*: ravn. 1 127 Izraelci so bili *zatírani*. — *tíranim*: ravn. 1 80 noče več kraľev sin imenovan biti, raji hoče z' vboгим in *zatíranim* ľudstvam božjim révež biti.

věńćám: *věńćane*: ravn. 1 63 gotovo bote obě *ověńćane* tam!

obětam: *obětanega*: ravn. 2 47 *obětaniga* kraľa rojstvo jih vse z veseljam navdá.

zálšam: *zálšani*: ravn. bez. 171 vsak sneženi kosem ima šest voglov, ki so z brezštevlnimi majhnimi bučikami *ozálšani*.

Naglas *dale* prema početku nego na slogu pred nastavkom *a* imaju oni glagoli s nastavkom *ova*, koji u infinitivu nemaju naglas na *a* u *ova*: molêdovati: molêdovan molêdovana molêdovano.

omâdeževati: *omâdeževanih*: traun 36 18 gospod vej dneve tih *neomâdeževanih*.

škódovati: *škódovan*: škriñ. sir. 13 4 vbóžie *poškódùvan* bude mólčal; — *škódovana*: ravn. 1 296 štiri (mladeniče) vidim hoditi med pleménam razvézane in *nepoškódvane*.

vároovati: *vároovan*: škriñ. sir. 14 27 on bó pod úe strêho pred vročno *obvárùvan*. 27 23 blógèr temu, kateri je pred hudobnim jezicam *obvárùvan*.

II. Nastavak en.

On dolazi kod glagola a) *bez* nastavka u infinitivu, i to onih osnova na suglasno; b) s nastavkom *ni* (no); c) s nastavkom *ê*; ð) s nastavkom *i*.

1. Naglas na nastavku *en* i to u sing. masc. otisnuti kratki a u ostalim oblicima otegnuti.

Taj naglas dolazi:

a) u glagola *bez nastavka* u infinitivu, α) u osnovama čët i mel.

čët: *štèn*: ravn. 1 104 nikomur nič žaliga ne storí, ktiri je sramožliv in *poštèn*. 2 57 priden rokodel je bil, potrpežliv, *poštèn*. — *štèni*: ravn. 1 276 kdo ne vidi tega pr današnjim omizju tih bogaboječih ljudi, ki so tako uno *poštèni*? — *poštènim*: ravn. 2 99 *poštènim* dušam je on le po njih mislih.

mel: *mlèno*: lev. žup. 47 na izbèr je vsacemu, da ali sam svoje žito méje, ali da počaka v málinici, dokler ni *mlèno*.

β) u osnovama na suglasno s vokalom *e* i *o* (ne ê ę ni ą ol).

greb: *grebèni*: ravn. 1 116 kraju, kjer so ti sládni ljudje *zagrebèni* bili, se je reklo: osládni pogrèbi.

met: *metèn*: škriñ. sir. 34 10 kateri je v dosti rečeh bil, je veliku *premedén* postal. 37 21 je en *premedén* mož; ravn. 2 188 on in pa strupéna kača, kdor bi le v svoj prid in v drugjiga škodo *premetèn* bil. lev. spis. 3 10 cesar je bil *premetèn* mož. — *metèna*: ravn. 2 102 kako lepa in *premetèna* je hvala, ki se zahvali z úó ženinu in nevésti! — *metèni*: lev. žup. 77 župan je dolžán priti ogledovat, če so dímniki vsi *ometèni*.

nes: *nesèn*: ravn. 2 54 v tempel je mladénič zdaj prvič stopil, v ktiriga je bil nekđaj otrok bogu *nesèn*; — *nesèna*: rog. 2 161

katere s. duša uzeta inu *nesena* je u nebesa; — *neseno*: škriñ. kraještvu bó od ludstva na ludstvo *prenesenu*, sir. 23 2 nebó meni za volo nih nevejdnosti *przanesenu*. — *neseni*: rog. 2 306 *neseni* h pogrèbu.

pek: *pečen*: jap. prid. 2 104 razbojnik od straha, de bi ne bil *opečen*, začne vpiti; *pečena*: rog. 2 301 bila je nemu ena *pečena* ptyca prnésena. — *pečeno*: rog. 2 148. — *pečena*: preš. 98 *pečene*, ljubčik, pišeta na svéti nikómur niso v grlo prletéle.

plet: *pletèn*: škriñ. sir. 12 13 je v néga grèhe *zapledèn*; — *pletèni*: lev. žup. 103 ki so *zapletèni* v stečaj. — *pletèna*: škrb. 1 172 bo *zapledèna* duša, ktira mejhne grèhe ne porajta, v tako vojsko. — *pletèno*: škrb. 1 254 ima od celiga leta *zapledèno* vest; — *pletèni*: škrb. 1 313 so s štriki vse sorte pregréh *opledèni*; lev. žup. 103 ki so *zapletèni* v stečaj. — *pletène*: rog. 2 114 tvoje mreže so iz križou *spledène*.

rek: *rečena*: škriñ. prip. 25 11 ob svojim časi *rečena* besèda je kakòr zlate jabèlka pr srebrni pòstèli. ravn. 1 182 David je mislil, de ta lepa v podobi *rečena* básen pomèni tòžbo kaciga bogatiga zatiráča, ki vboge tláči. 2 121 ta beseda po božje *rečena* je glas iz nebes bila očetu. — *rečeno*: ravn. 2 52 *rečeno* na Galilejsko mu je iti. 2 38 dobri so *neizrečeno* zveličaše najdlji pr nemu. 2 83 z *neizrečeno* prijáznostjo ji reče: bodi pozdrávljena! 1 4 komej *izrečeno*, že je bilo vse. — *rečene*: ravn. 1 207 modre besede, *rečene* o pravim času, so zlate jabelka v srebrnim torilu. škriñ. modr. 1 11 na skrívniim *rečene* besède ne bódo brez povračila.

tep: *tepèn*: škrb. 1 3 1 štráfenge, s ktirimi je bil *tepèn* Farao; ravn. 2 209 hlapec vedóč gospodarjovo volo in je ne storívši bo zlo *tepèn*; škriñ. prip. 14 32 hudobèn bó zavolo svoje hudobije vun *iztepèn*; ravn. 1 329 Antioh *otepèn* na Terzanskim se je mogel z' sramoto povrniti. — *tepèna*: rog. 2 40 *stepèna* je bila takú, de ta ajdouski ú priča stojéci folk se je milu jokál. — *tepèni*: škriñ. modr. 16 16 so bily z' tvojo močno roko *tepèni*; ravn. 1 145 strne se boj: Izraelci so *tepèni*. 1 146 še huj so Izraelci *tepèni*.

tek: *tečeno*: škriñ. pridg. 11 8 to *pretečenu* je nič bilú; modr. 8 8 ona vej to *pretečenu*: — *tečene*: ravn. 1 97 na puh tvojiga srda so se nakopíčile vòde, na kup *stečene* so stale. — *tečènim*: rog. 2 631 štrajfenga, katèra stoji napre tem brez dobril del *pre-tečènim* létam.

bod: *bodèn*: škrb. 1 12 več krat se pmiri, de bo eden pr eni pridigi *zbodèn* od božje gnade. — *bodèna*: škrb. 1 302 moj grèh

je uržah, de negova glava je *rezbodéna*, de *prebodéne* so negove roké.

U sing. masc. prodire pomlađena akcentuacija te ima otegnuti naglas na slogu pred nastavkom *en*: *nèsen* pèčen *tèpen*; pòšten n. pr. *nèsen*: rog. 2. *tèpen*: škriú. prip. 10 8 nespametèn bó z' žnabli *tépen*; 29 25 kadár bó zasméhúvavèc *tépen*, bó ta nevumni modrejši postal.

b) u glagola s nastavkom *i* u inf. i prez., koji imaju u prezensu to i otegnuto naglašeno.

budím: *bujèni*: ravn. 2 174 taki bomo enkrat od Jezusa *prebujèni*. — *bujènem*: ravn. 2 300 Jezus se je kmalo po *obujènimu* Lazaru iz Betanje odmaknil.

častím i čestím: *častèn*: škriú. modr. 14 20 množica ludy je začela tigá za bogá držati, kateri je bil malu poprej lè kakòr človek *častén*. sir. 3 21 on bó od ponižnih *častén*. sir. 10 23 človeški ród, kateri se bogá boji, bo *častèn*; *češčen*: rog. 2 414 je imèl *češčen* od folkou biti. ravn. 1 154 kdor je bogu v' zamèri, ne more vesel biti nič več, bo naj mogočen in *češen*. 1 202 *češen* bodi od véka do véka gospod! ber. 70 bog je na tanko povédal, kakó de hoče *češen* biti. 126 *češen* bodi bog, ktériga vi mólite! — *češena*: rog. 2 12 *češena* sí, gnade polna. — *češčenega*: ravn. 2 91 néga želí viditi *češeniga*; — *češčene*: škriú. modr. 14 16 na povéle tyranov so mogle tè podóbe *časténe* biti, ravn. 1 231 bog je z' tem pokazati hotel, kako nevšéce mu je, kadar otroci stare, *češene* ljudi zaničujejo.

delím: *deřèn*: škriú. modr. 5 11 *razdeřlèn* zrak kmalu vkup šine. ravn. 1 80 ves narod je bil v dvanajst rodóv *razdeřlèn*; — *deřeno*: ravn. ber. 163 prečudno je bogatstvo natvóre *razdeřeno*, — *deřena* (dual) čb. 5 93 mož in žena eno sta teló, *razdeřena* vsak živí na po(l).

dobím: *doblèn*: škrin. sir. 34 25 kdor v' poti *prdoblèn* kruh odvzame, je kakor ta, kateri svojiga bližniga vmori; — *doblèno*: ravn. 2 20 vso svojo *zadoblèno* modróst stisne v nó (pesem); — *doblèni*: ravn. 2 162 v' z' mečam *doblèni* deželi bi bil bogátel lohka od dežele rojákov; — ravn. ber. 7 *zadoblènih* učenóst ne pozabite.

dolžím: *dolžene*: ravn. 1 184 réši, o bog! me od *zadolžene* krvi! — *dolžènim*: rog. 2 659 skuzi eno angelsko besédo bi bil tèm *zadoužènim* dušam pomagal.

drobim: *drobljeno*: škriñ. sir. 43 16 zgosty obláke; toča vùnkaj páda kakòr *razdroblènu* kámène; — *drobljenega*: rav. 1 301 ob tem času se je Habakuk prerok na poje svojim žnicam nesti kuhe in *podroblèniga* kruha napravil.

dušim: *dušenemu*: lev. žup. 51 človeku *zadušenemu* je obličje kropiti z mrzlo vodó.

gasim: *gašen*: lev. žup. 78 kadar je ogeñ *pogašen*, tréba da župan mahoma začne ovéditi, kako se je vneló.

glasim: *glašena*: preš. 47 sêstra básetova v Bósnì po vsim svèti *razglašèna* sáma bi vtegnila biti lépsi od nevéste vaše. — *glašene*: preš. 46 tje h gospôdi se prbliža pévic *razglašène* sláve; — *glašeno*: škriñ. sir. 47 17 celú do otókov je tvoje imè *razglasènu*.

godim: *gojeno*: rog. 2 643 izvélyčajne ti hiši je *zgojènu*.

govorim: *govorjen*: škriñ. sir. 23 14 aku bó na prazno reč prsegel, ne bó *izgovorjen*; — *govorjeno*: škriñ. prip. 17 9 kdór drúgači govory, kakòr je bilú *govorjènu*, razdvoji prijátle. rav. 1 99 nespametno je bilo to *govorjeno*, 2 269 vsaki svojo *izgovorjeno* desetico je prejel; — *govorjenega*: rav. 1 311 vari se, če opustiš kaj *govorjèniga*.

gradim: *grajena*: lev. žup. 75 ta zakon opomina, po kacem póti bi se z nova pozidávala *razgrajèna* selišča; — *grajènih*: lev. žup. V vménil sem tacih jezikoslovnih, brez potrebe in za potrebo *zgrajènih* nestvôrov.

gubim: *gubljen*: škriñ. sir. 23 7 kdór bó tó držal, ne bo skuzi žnoble *pogubljen*; rav. 1 13 po grehu je bil *zgubljen* vesel raj. 2 253 ta moj sin *zgubljen* je bil, pa najdel se je; preš. 78 *zgubljen* je, vtopljen je; — *gublèna*: traun 9 19 potrpežlívost tih vbógh ne bo za vselej *zgublèna*; preš. 60 o máti, přèč je přèč! *zgublèna* sim *zgublèna*! 128 zèmlja je v ljubèzni vsa *zgublèna*; — *gublèno*: škriñ. sir. 8 15 aku si posódil, drži to kakor za *zgublènu*; rav. 1 95 čudno je bog odrešeñe stiskanah Izraelcov dokončal, kadar se je *zgublèno* zdélo vse; — *gublènega*: rav. 2 209 kakor pastír *zgublèniga* jagneta Jezus grešnike jiše. 2 238 sin človeka je na svet přšel réšit, kar je *zgublèniga* bilo; — *gublèni*: škriñ. modr. 10 6 kateri so bily *pogublèni*; preš. 157 vso sréčo bodo vidili *pogublèni*; — *gublène*: rav. 2 167 sólze ne naméstijo *zgublène* močí; — *gublènih*: rav. 2 245 sim le do *zgublènih* ováe Izraelove hiše poslan; — *gublènemu*: rav. 2 253 je enák bil *zgublènimu* sinu.

hladim: *hlajeno*: lev. žup. 46 samó uže dobro *ohlajèno* meso je dovoljeno sékati.

kadim: *kajèna*: ravn. 1 292 vse *okajène* so nih lica.

kalim: *kačèn*: škriñ. prip. 25 26 kadàr pravičèn pričo hudobniga páde je kakòr z nogó *skalén* studéneec.

kazim: *kažèn*: lev. žup. 49 zdravje ľudém in živálim najboļ izpodkopavata *pokažèn* vzduh in huda pítna voda. škriñ. prip. 25 26 kadàr pravičèn pričo hudobniga páde, je kakòr z nogó *skalén* studéneec inu kakòr *skažèn* izvirek; — *kažèna*: škrb. 1 172 kar te bo v globočino nar bol gnálo, je *skažèna* natura. lev. žup. 47 da se ne bi v pródajo stavila *izkažèna* móka; — *kažèno*: ravn. 1 IV vi imate še bol *nepokažèno* krajnšino. — *kažèni*: ravn. 1 16 mi smo *skažèni*; — *kažèna* (dual): ravn. ber. 13 prva človeka sta bila nedólzna in *nepokažèna*.

kaznim: *kaznèni*: lev. žup. 10 volilska pravica je vzeta vsem tacim ľudém, kateri so bili *kaznèni* za hudodelstva.

korim: *korjèn*: škriñ. modr. 11 17 skuzi kar kdó grešy, z' tem bó tudi *pokorjèn*. sir. 33 26 on děla, kadàr je *pokorjèn*; ravn. 2 165 ves *spokorjèn* je bil; — *korjènim*: ravn. 2 167 kdo se ne bo z' *spokorjènim* in zavúpnim sream k Jezusu obrnil?

kosim: *košèna*: škriñ. sir. 40 16 trava, katèra ob kraji ene reke ráste, bó poprej *pokošèna*, kakòr vsa druga tráva. — *košèni*: traun 36 2 ony bódo kakòr senú hitru *pokošèni*.

krivim: *krivlèna*: lev. žup. 205 závoj: zavita, *zakrivlèna* stvar. *krivlèni*: lev. spis. 3 54 Rožanec je nosil obé nogi, na vñeno stran *sakrivlèni*.

kropim: *kroplèna*: preš. 120 vrh sonca sije sóncov céla čéda po néba svítlih pótih *razkroplèna*; lev. žup. 79 vsa odrasla družina děla po nívah in po drugód *razkroplèna*; — *kroplèno*: škriñ. prip. 29 18 kadàr bó prerokúváne jeñalu, bó ludstva *razkroplènu*; — *kroplèni*: škriñ. modr. 17 3 so bily *razkroplèni*, traun 141 (58) po tim so po celim svejti *razkroplèni* bily; 91 10 katèri hudobijo doprnášajo, bodo *razkroplèni*; — *kroplène*: traun 146 2 gospód bó Jeruzalem izzydal, inu *razkroplène* Izraelitarje vkùp správil. str. 267 (105) prósi prerok v imèni vsih med nevěrniki *razkroplènih* Judov, de bi jih bog zupet vkùp zbral.

krotim: *kročèn*: preš. 94 v drági slovénski *vkrotèn* ní domovni vihár.

lovim: *lovlèno*: lev. žup. 138 ľudjé so dolžni, *lovlèno* živál moriti.

ložim: *ložèn*: škriñ. vis. pes. 5 14 négov trèbuh je slonokostèni z' zařiram *vložèn*. ravn. 1 214 négov kraļev sedež je bil ves iz

noviga zobá in z' zlatam *vložèn*; — *ložèna*: škriñ. XXVIII takú je tudi ona z' grèhmi celiga svejta *obložèna*; lev. žup. 132 v dopóvedí, ki je *priložèna*; škriñ. sir. 50 10 posóda je z' vse sorte žlahtnimi kámmi *vložèna*; — *ložèno*: škriñ. sir. 3 29 hudobnu sreç bó z' bolečinami *obložènu*, sir. 6 15 zveštimu prijátlu ny glihe: zlatu inu srebrú ny vrèdnu z' ñegovo dobro zveštobo na vágo *položènu* biti; lev. žup. 38 od priglédnega shóda se je móçi tudi oprostíti, in to s prošño o pravem çasi *vložèno*; rav. ber. 1 svojo šolsko prprávo iméjte zmirej lepó *zložèno*; — *ložèni*: rav. 2 196 pridite k' meni, ktiri ste vtrúdeni in *obložèni*, preš. 101 (možjé) bližajo se z blágam *obložèni*; — *ložène*: škriñ. vis. pes. 1 10 ke-tnice homo tebi napravíli z' srèbram sem tàr kje *naložène*, rav. 2 134 bolníke mu vodijo vse z' bolečinami *obložène*, preš. 136 pèsmi tèbi v çást *zložène* iz krájov niso, ki v ñih sónce sije; — *ložènim*: lev. žup. 88 pròšne o tej stvári se z *doložènim* vojáškim listom vlagajo.

maším: *mašèna*: škrb. 1 195 lukna na strehi çe ne bo *zamašèna*, deš noter gre. — *mašèni*: lev. žup. 49 odtóèni žlebovi naj ne bodo nikoli *zamašèni*.

meçím: *meçèn*: jap. prid. 1 139 ti sí bil previžan inu more biti *omeçèn*.

mladím: *mlajène*: çb. 5 8 se lepšiga komu kaj zdí, ko vidít lune *pomlajène* svitlèji žare oživlène, ko zemļa in nebo temní?

morím: *morjèn*: škriñ. prip. 22 3 len pravi: lev je zvúnaj, jest bi znal v srèdi trga *vmorjèn* biti, rav. 1 162 ne bo *vmorjèn*. ber. 126 je dal povele, de bode *umorjèn*, kdor kóli bi boga prekliñal; — *morjènemu*: rav. 2 93 ga je *vmorjènimu* biti čakalo; — *morjèni*: škriñ. prip. 7 26 nar moçnéjši so bily od ñe *vmorjèni*; — *morjènimi*: rav. 2 52 nad *pomorjènimi* otroci ne zagledamo nikar tròhe božje previdnosti.

možím: *možèna*: rog. 2 198 bila je ú malykuváuski vjeri podvuçèna, zrejèna inu *omožèna*.

mudím: *mujèno*: rav. 2 227 gotovo še ni bilo vse dóbro nad tim knèzam *zamujèno*; — *mujènega*: rav. 2 167 krvave sólze ne naméstijo *zamujèniga* çasa.

podím: *pojèni*: preš. 157 od ñegà napréj *podèni* mirú ne bódo nájdli. škriñ. sir. 48 16 niso od grèhov jènali, dokler so bily iz svoje dežéle izgnáni inu po vsim svejti *razpodèni*.

pojím: *pojèn*: škriñ. prip. 11 25 kaçeri napája, bo tudi sam *napojèn*. — *pojèni*: škriñ. prip. 3 20 skupi ñegovo modróst iz bre-

znov vode hahlájo inu *napojéni* oblaki doli roše; ravn. 1 39 kadar so velbljudi *napojéni*, vzame težke zlate uháne in zapéstnice mož in jih natakne.

pustím: *puščén*: škriñ. sir. 44 18 za tó je tudi na zemli en ostanek *pušén* bil, ravn. 1 215 on sam vsih rodóv jim bo le *pušén*; ravn. 2 124 *izpušén* si. škriñ. sir. 6 3 de ne bóš kakòr suhú drevú v pušávi *popušén*; preš. 83 *spušén* na odlòg je bil mušketir; ravn. ber. 45 od vsih ljudí *zapušén*; — *puščèna*: ravn. ber. 16 moja pregréha mi ne more več *odpušèna* biti. ravn. 2 150 kričé in jókaje je šla reva *zapušèna* za nôscimi; — *puščèno*: ravn. 1 106 po nívah svojiga soseda gredóčím ti je z' rokó klasja vsmukniti *prpušèno*; ravn. 1 21 Noe vidi zemlo vso vso prazno in *zapušèno*; — *puščènega*: ravn. ber. 42 se morate bati vpričo boga kaj nespo-dóbniga in ne *prpušèniga* počéti, ravn. 1 198 *zapušèniga* nisim pravičniga vidil; — *puščèni*: ravn. ber. 35 sej je bog povsod pr nas, če smo lih *zapušèni* od svojih znancov; — *puščène*: lev. žup. županu je posebno pod očesom imeti *izpuščène* kaznínce; — *puščèna* (pl.): ravn. 1 315 prišli so spet na Kanansko v' svòje *zapušène* mesta; — *puščènih*: škriñ. modr. 12 6 ti si vbijavce *zapušènih* otrók pogubiti hotel.

redím (alo): *rejèn*: škriñ. modr. 7 4 v' plenicah sem bil z veliko skrbjó *izrejèn*; ravn. ber. 76 zlo je skrbèla, de bi bil lepó *zrejèn* — *rejèno*: preš. si mošnico mi *rejèno* djál popólnama na síhu; — *rejènih*: ravn. ber. 43 pride sédem lépih *rejènih* krav iz vòde.

redím (ordino): *rejèn*: traun. praef. je ta psalm za tebe od s. duhá *narèjèn*: ravn. ber. 177 kakó modro je ves svét *narejèn*! — *rejèna*: rav. 2 53 stara crkovna pesem kakor nalaš je za vas *na-rejèna*; — *rejèno*: lev. žup. 149 treba imeti svedóčbe *narejène* po ministerskih ukazih.

ročím: *ročèna*: škriñ. modr. 14 8 duša, katèra je bila nému *iz-ročèna*; ravn. 1 272 sim slišal, de je bila *poročèna* že z' sednimi možmi. — *ročèno*: ravn. 2 259 le nekolko časa nam je blago *iz-ročèno*; preš. 151 biló je, Mójzes, tebi *naročèno* peleti v Kánaan krdélo Júda. preš. 95 sebi *zročèno* mladóst, drúge si z' ím bogatíl. 22 dekléta môjga žèno sim nájdél *poročèno*. — *ročènega*: lev. žup. 93 v dolžnosti *izročènega* podróčja se vštèva tudi občinska pomóč. — *ročèni*: preš. 34 kaj pa je tèbe tréba biló, déte ljubó, déte mladó, mèni mládi déklíci, *neporočèni* máteri? preš. 176 ki so ji *zročèni* váši sméhi. — *ročènih*: ravn. ber. 3 v šoli vam *izročènih* bukev

ne sméte domú jemati; — *ročènim*: ravn. 1 328 kar ljudém sebi *izročènim* duhóven, ki mu človek svet in bogú posvečèn pravimo, ravno to je izraelski narod bil vsim narodom na zemli.

rodím: *rojèno*: preš. 132. tam mèni je gorjé biló *rojèno*.

rosím: *rošèno*: preš. 137 kjer *porosèno* od ljubèzni čiste kalí, kar žláhtniga je, žène zále.

sadím: *sajèn*: rav. 1 241 kadar vidi, de se mestu le nič ne zgodí, je ves *nasajèn*; — *sajèna*: ravn. 1 171 negova sulica je bila v tla *zasajèna*; — *sajèno*: lev. žup. 192 poruvati kar je bilo *vsajèno*; — *sajèni*: ravn. 2 110 taki vodnáki so bili ta krat z' gosatimi drevésmi *obsajèni*. 1 246 knéze déla on v' nič: komej so *vsajèni*, on pa kar pihne v' né in vsáhneni so. — *sajènemu*: ravn. 1 253 drevesu je enak ob vodi *zasajènimu*. — *sajènih*: lev. žup. 137 treba je zatreti mešičke in gosénice, kadar se vspomládi pokažejo po *zasajènih* rastlinah.

slepím: *sleplènega*: ravn. 2 228 prezaróbleno se mu zdí *osleplèniga* otroka z' odréko žalíti; — *sleplèni*: čb. 5 9 vi ste od zmot *sleplèni*; — *sleplène*: lev. žup. 43 prepovédano je imeti *osleplène* vabnike.

smodím: *smojèn*: rog. 2 151 katéri, aku si lih vus *osmojèn*, opečen in ožgán, hválil je véner g. boga; — *smojènega*: rog. 2 573 znešil ni celiga (grma), temúč ožgániga, *osmojèniya*, grdiga.

smolím: *smolèni*: lev. žup. 56 tacega mrlíča je položiti v dvojno, trdno *zasmolèno* rakev.

sramotím: *sramočèn*: škriñ. sir. 5 14 položi tvojo rokó na tvoje vusta, de ne bós v' nespámetni besèdi vjèt in *zasramotèn*. lev. spis. 3 136 kováč otide zeló *osramočèn*. — *sramočèni*: ravn. 1 168 *osramotèni* se vrnejo Davidovi posli.

srebrním: *srebrnènega*: traun. 57 14 se bote svètili kakòr perje tiga *posrebrnèniga* golóba.

steklím: *steklèna*: lev. žup. 50 lončenina bodi *posteklèna*.

strelím: *strelèn*: jap. prid. 2 98 to smrtno pušico, s katèro je *vstrelèn*, povsod okuli nosi. — *strelèna*: škriñ. modr. 5 12 na odkázan kraj *izstrelèna* pušica. preš. 130 pobègnil tak sim, kakor srna pláne od lóveov v prèjšnih časih *ostrlèna*.

svarím: *svarjèn*: škriñ. prip. 3 11 ne zgubi sreč, kadar bós od néga *svarjèn*, sir. 10 28 podvučèn móž ne bo godrnal, kadar bo *svarjèn*, lev. žup. 15 komur se zdí, da je po nezasluženem *svarjèn*, tak ima pravico pritožiti se. traun. 50 (str. 123) David od preroka

Natana zavolo prešeštva inu umorstvá *posvarjén* spozná svojo hudobo.

svetím: *svečén*: škriñ. sir. 36 4 si pred nih očmy nad nami *posvečén* bil; ravn. 1 45 je bogú *posvečén*; — *svečeno*: ravn. 1 338 ľudstvo mi bóste meni *posvečeno* zmed vsih narodov; preš. 73 za káj v prst *posvečeno* zagreblí ste me ví? — *svečènih*: škriñ. sir. 7 35 imáš gospodu ofrati prvine od *posvečènih* rečy.

svetlím: *svetlèna*: ravn. 2 14 tukaj nam boga *razsvetlèna* divica pokaže, kako se bog povelíčuje; — *svetlèno*: preš. 132 je stopila v cèrkev *razsvetlèno*; — *svetlèni*: traun 33 6 prbližajte se k nemu inu vy bote *razsvitlèni*; — *svetlène*: preš. 157 oči ñe od ľubèzni *razsvetlène* smejaše so se zvólenmu nasproti.

šotorím: *šotorjèni*: ravn. 1 171 Abnar in vsa vojska so *razšatorjèni* okolí ñega.

tajím: *tajèn*: traun. str. 5 Kristus je bil od svojga ľudstva *zatajèn*.

točím: *točèn*: škrb. 1 196 kamen po hribu *zatočèn* se ne more vstaviti.

togotím: *togočèn*: ravn. ber. 34 Ezav je bil zavolo téga *raztogočèn*.

topím: *toplèn*: ravn. 2 237 nemu bi bilo bolši, de bi se mu mlinsek kamen na vrát obésel in de bi bil v globočino morja *potoplèn*, preš. 78 zgublèn je *vtoplèn* je, se bojím; — *toplèno*: preš. 191 o čakaj, de mi v skrbéh ne bó srcé *vtoplèno*; — *toplèni*: čb. 5 9 vi ste u goste brezno tmè *vtoplèni*; — *toplène*: preš. 178 jok briše, ko vidi v táko žalost ñu *vtoplène*.

tvorím: *tovorjènih*: ravn. 1 76 Jožef je očétu poslal desét z egip-tovskimi blagóvi *otovorènih* oslov.

tvorím: *tvorjèn*: škriñ. modr. 14 8 z' rokámi *sturjèn* malik je preklet. ravn. 1 11 prvi greh je *storjèn*; — *tvorjèna*: škriñ. prip. 8 23 od vèkoma sim postávljena inu od ñekdaj prèdèn je bila zemla *sturjèna*; ravn. 1 49 *storjèna* krivica čez dvajset lét lohka človeku še grenke dní déla; — *tvorjèno*: traun 32 9 on je rekal, inu vse je bilú *sturjènu*, ravn. 2 219 kar apostelni hočejo, vse je *storjèno*; škriñ. modr. 7 3 sim na to za vse enaku *sturjèno* zemló padél; — *tvorjèni*: traun. 70 24 bódo ty, kateri meni hudú sturiti yšejo, k' sramoti *sturjèni*; — *tvorjène*: ravn. 2 105 brez trúdica so ji *storjène* še tolke reči; — *tvorjènim*: ravn. ber. 10 kaj pa je nar véči in nar lepši hiša v priméri z' svétam tako vpravno *storjènim*?

učim : *učèn* : škriñ. prip. 24 5 *vučén* člověk je močán, rav. 2 63 kdor tega ne vé, še takó *učèn* naj bo, trapa je, rav. ber. 183 v domovini je *zučèn* v potrebnih znanostih. rav. 1 293 se ne vumno malikvaše vsakimu otroku gnusi, če je kolčaj *podvučèn*; — *učèno* : rav. 1 IV pravijo takim, de *prevučèno* govore; — *učènega* : rav. 2 255 písmej se hoče *vučèniga* delati; — *učèni* : rav. 1 IV. *vučèni* radi nemšino vmes brodijo. — *učène* : preš. 101 to med *učène* gré linguíste. — *učènih* : rav. 1 IV mislim de me bote otroci in pastirji od *vučènih* veliko bol vumeli. — *učènim* : rav. 2 91 ñim na sveto písma *učènim* je znano moglo biti.

valím : *vařèna* : škriñ. sir. 37 4 aku ne bóš v gospódomim strahi trdnu ostal, bo tvoja hiša kmálu *razvařèna*.

varím : *varjèni* : lev. žup. 47 tudi je treba čuti, da ľudjé živež kupujóč ne bodo *prevarjèni*.

veselím : *veseřèn* : škriñ. prip. 12 25 z' eno dobro besèdo bó *razveselén*, sir. 35 21 on ne bo *obveselén*.

vrstím : *vrščène* : lev. žup. 80 po razredih, v katere so občine *razvrščène*; — *vrščèna* : lev. žup. 54 na dvanajst razredov so *razvrščèna* vsa poslopja. — *vrščènih* : lev. žup. 108 omèñena kníga naštèva do 30.000 ukazov, *razvrščènih* po tvarinah.

vrším : *vršèno* : lev. žup. 15 posvetováme o kakej stvari je *završèno* tedaj, kadar uže nihče daře ne želí besede.

zlatím : *zlačèna* : škriñ. sir. 50 10 močnú *pozlatčèna* posóda; — *zlačène* : traun 67 14 kateri ima močnú *pozlatčène* perúte.

živím : *živřène* : čb. 5 4 se lepsiga komu kaj zdí, ko vidit lune pomlajène svitlèji žare *oživřène*, ko zemļa in nebó temní?

U *sing. masc.* dolazi *otegnuti* naglas na slogu pred nast. *-en* obično u osnovi rodi :

rodím : *ròjen* : rav. 2 4 šè *ròjen* nè bo žé z' svetim duham napólnen. 2 27 *ròjen* v' Davidovimu mestu vam je zveličar nocój. lev. žup. 31 Járnej, *poròjen* 18 . . , preš. 100 búkev pešičico de-nímo na ogníše, *preròjen* fènis číst de 'z ógña vstane. — *rojèna* : preš. 60 o de sim bilá *rojèna!* lev. žup. 31 Apolonija, *porojèna* 18 . . ; — *rojèno* : rav. 1 90 o polnoči bo vmrlo vse *prvorojèno* po Egiptu. — *rojènega* : traun. str. (77) bó svojga iz Davidove hiše *rojèniga* syna z' vsemi lastnóstmí eniga dobriga pastirja pre-vidil. — *rojènemu* : rav. 2 201 kar svet stoji, se ni slišalo, de bil kdo slepimu komu *rojènimu* očí odperel; — *rojèni* : rav. 2 51 mi nismo v takimu nagneñu *rojèni*; — *rojène* : traun 104 36 on je vse *prvorojènu* v' ñih dežèli pobil inu vse ñih *prvorojène*; — ro-

jènih: rav. 1 22 zavézo naredím z' ľudmí vsimi, kar jih bo *rojènih* po vas.

Tako još: *otovòren* ravn. 1 157, *čèšen* ravn. 2 205.

Opako, čestimice opako štamparskom griješkom biće: nasàjen ravn. 1 309, izbòsen ravn. 1 264 oblagodàrjena ravn. 1 136 i česée; osmòjeniga ravn. 1 296, pomlájena preš. 165.

Kad se hoće da se točno označi opredijeljen čin, onda rabi *otisnuti* naglas a široko se *e* (è ê) suzi na *é* (ę):

zgublèni: ravn. 2 251 (kao napis): *zgublèni* sin. — *stoplèno*: ravn. ber. 159 viri sol v zemlji *stoplèno* seboj nosijo; — *rojèni*: ravn. ber. 147 to prsojeno móč imenujemo *vrojèni* nagib. — Kašto u tom slučaju naglas skoči za slog natrag n. pr. *zgrèšeni*: ravn. 1 252 za kaj se ta polk vstavla tako trdovratno na *zgrèšeni* pòti, de se ne da zavrníti? Tako valda i: *ròjèni*: ravn. 2 45 kje je judovski vnovič *ròjèni* kralj?

e) u ñekim glagolima s nastavkom *è* u infinitivu za ñegdašnje *è-n*, jer strmène itd., dakle *en* za *n* (pamti stsl. goràšt̃ kajkavski goruć).

blèdè: *bledèna*: preš. 105 ne omečé je lica *obledène*.

strmè: *strmèn*: ravn. 1 43 Isak reče ves *ostrmèn*: kdo si pa ti? — *strmèni*: ravn. 1 19 zavpijejo vsi *ostrmèni*.

želè: *želèna*: škriñ. sir. 6 27 *zaželèna* modróst bó tebi dána. — *želèno*. traun. 105 24 ony so to *zaželèno* dèžèlo zaničòvali. preš. 151 od déleč vglèdaš zemljo *zaželèno*; — *želène*: ravn. 1 281 ves živ vére je smrti *zaželène* čakal. preš. 68 lépsi od Urske biló ni nobène, nobène očém biló ból *zaželène*. 136 ne odkrije se mèn' obráz lepôte *zaželène*.

2. Naglas na slogu *pred nastavkom en*.

Taj ostaje u svim oblicima nepromijènen na tom slogu. Dolazi u glagolima s inf. nastavkom *ni* (za *nò*) i *i*, te je *otegnuti* u glagolima, koji imaju u prezensu otegnuti naglas na slogu pred *nast. nem im*, a *otisnuti* u glagola bez nastavka u infinitivu s osnovom na suglasno, u kojoj nema vokala *o* i *e*; za tìjem u glagola s ostalim nastavcima u infinitivu, koji imaju u prezensu tamo otisnuti naglas.

zaklènem: zaklènen; hválim: hválen; sùnem: sùnien, sílim: sílen. Evo ñekoliko primjera:

ad a)

klènem: *klènenih*: ravn. 2 278 so se spred *zaklènenih* dúr mogle pobrati.

mákнем: *mákneni*: ravn. 2 250 vučenci le kaplo ga okúsevši so že vsi *zamákneni*, 2 171 že so vsi *zamákneni* v bistre oči glédkali.

sáhнем: *sáhneno*: ravn. 2 177 gróza nas more preletéti, če pre-mišljujemo, kakó je na Jezusovo besedo novo živleńe v' *razsáhneno* truplo vdárilо.

tákнем: *tákheno*: ravn. 2 127 vse je bilo z' méstmi in trgmi *natáknenо*. — *táknenih*: lev. spis. 3 168 nektera vas je pol ure dolga pa ima komaj trideset tod in tam *raztáknenih* koč.

gánнем gubi samoglasno kad je složeno s prijedlogom a taj do-biva naglas: *nágnen* pripógnen. n. pr. ravn. ber. 13 k' dóbrim sta bila *nágnena* prva človeka.

páчим: *páčeni*: ravn. 2 237 vse prehudó so ľudjé *spáčeni*.

rěšim: *rěšen*: ravn. ber. 43 Jožef iz jéče *rěšen* in povišan. — *rěšena*: ravn. 2 170 vérovaj in *rěšena* bo. — *rěšenega*: ravn. 2 246 mati je dekléta *rěšeniga* najdla.

sódim: *sójenega*: lev. žup. 84 tedaj je *obsójenega* človeka móči zarúbiti; — *sójeni*: škriń. sir. 42 8 bódo od mladenčov *sójeni*.

kúpim: *kúpleni*: lev. žup. 127 komu so se dali *izkúpleni* novci. *kúpleni*: ravn. 1 65 pójte domu z' *kúpleni* žitam.

vózim: *vóžene*: ravn. 2 84 zaznájo se *vóžene* réke.

prósim: *próšen*: preš. 46 pévic *próšen* strúne vběre. — *próšena*: ravn. ber. 32 pride déklica, *próšena* da Eliezerju píti.

Tamo gdje govore pròsim govore i pròšen: lev. žup. 25 dovó-ļeno, 68 izvóļeni, postrójeno 50 pomnóžen 78; ravn. ber. 106 na to postavi Elija altar, položi na n svoj dar in ga rěče z vodó dóbro politi, de sta dar in grmada *premóčena*.

ad b)

vlěk: *vlěčen*: preš. *preblěčen* sim minišič bíl, in ràd sem pél, se rajši píl.

pred: *prědenih*: lev. žup. 137 dolžnóst je, da vsi drevje otrě-bijo *zaprědenih* gosénie.

strig: *striženih*: škriń. vis. pes. 4 2 tvoji zobjě so kakor čěda *ostríženih* ovác. tres. jap. prid. 1 337 z rožami *potrěsena* postela. Tako klad: pokláden, krad: ukráden, pad: popáden, pas: popásen, griz: nagrizen, strig: ostrížen, grád: zgráden, skub: oskúben, jěd: sněden, sěd: sesěden, sěk: posěčen, strěg: postrěžen, vlěk: vlěčen, meť: uměten, pređ: zaprěden, preğ: zaprěžen, seğ: dosěžen, tres: potrěsen, zeğ: ozěben, leğ: izlěžen, gòd: zagòden; dolb: izdòlben, molz: pomòlzen, tolk: stòlčen, volk: obòlčen, vrg: vrěžen.

grêzнем: *grêzhen*: ravn. 2 279 bogatine je bil v pekel *po-grêznen*.

-lîzнем: — *lîzhenim*: škriñ. prip. 28 23 kateri ñega z' *prlîznenim* jezikam napęle.

-tûhнем: *tûhneni* ravn. 2 90 ti pòsli so farizeji bili, zviti in *potûhneni*.

vâdim: *vâjen*: škriñ. sirah. 22 20 ęlovek na oęitaña *navâjen* se vse svoje žive dny ne bó pobólšal.

mêrim: *mêrjena*. ravn. ber. 150 kakó *prmérjena* je oblęka, ki jo je bog vsaki živali dal!

sîlim: *sîlene*: ravn. 2 22 od greha *posîlene* vidi ľudi. — *sîleni*: ravn. 2 66 raji in raji so ga ľudjé iméti *prsíleni*.

hûlim: *hûleno*: ravn. 2 42 se vam ne gnúsi iz srea nad tako *prhûleno* hinavšino?

pravîčim: *pravîčeni*: škriñ. modr. 6 11 kateri pravico prov držę, bódo *opravîčeni*. lev. žup. 26 ribe lové tisti, kateri so *upravîčeni*.

Tako vid od vidê: prevîden, vêd od vêde: izvêden, sliša: vslišan; jer vîdim slišim.

U ugarskoj slovenštini.

Nastavak *n* dolazi samo u osnovama na *a*.

To *a* ima naglas a) u osnovama od *jednoga* sloga, i b) u osnovama, koje naglašuju to *a* i u *infinitivu*.

ad a):

bra: *brána*: küz. djañ. ap. 9 15 mi je on *odebrána* posouda. — *bráni*: küz. jan. ozn. 17 14 ki so ž ñim, so *pozváni* i *odebráni*. küz. mat. 20 16 dosta ji je *pozváni*, malo ji je *odebráni*. — *bráne*: küz. mat. 24 31 vküp spravijo te *odebráne* ñegove.

da: *dána*: küz. djañ. ap. 5 4 *odána* (ñiva) v tvojoj oblasti je bila. — *dáno*: bar. 19 po tom je preglédnola, ka je gor *dáno* mejla. — *dáne*: küz. 2 petr. 2 21 so se kraj obrnoli od *dáne* ñim svete zapouvidi. — *dána* (npl): küz. mat. 11 27 vsa so meni *dána* od oęé mojega.

gna: *gnáne*: bar. 26 spejvne vtięke so od vési *pregnáne*.

pra: *prána*: küz. 2 petr. 2 22 pes se je povrno na svoje lastivno vómetaña i *zeprána* sviña vu kališ blata.

zva: *zváne*: küz. mat. 22 3 poslao je sluge svoje zvát te *pozváne* na gostívaña. — *zvánim*: küz. luk. 14 17 poslao je slugo svojega, da bi povedao tim *pozvánim*: pojte.

žga: *žgána*: küz. djañ. ap. 7 42 je li ste mi zarejzana i *vužgána* áldüvali?

ad b):

držáti: kñ. mol. 19 spoznávam ka sam do etoga dneva od tebe *zdržáni*, naj tebé hválím.

flajštráti: *flajštráni*: bar. 19 církvени sertćl je z vékšine z osejkanim kamnom *posflajštráni*.

jemáti: *jemána*: nagfl. 92 vu tom pa nema nikše zmčćave naidti ċi do pitaña z eti naprej povejdani *jemána*.

lejáti: *lejána*: küz. pav. rim. 5 5 vüpañe pa ne osramoti zá to, kaj je lübézen boža vö *vljána* vu sreáj naši po s. dühi. küz. mat. 23 35 naj pride na vás vsa pravična krv, štera je *prelijána* na zemlo od krvi Abelove notri do krvi Zakariášove. luk. 11 50 naj se vö zišće krv vsej prorokov *prelejána* od začetka svejta od naroda etoga. djañ. ap. 22 20 gda je *prelejána* krv Štefana svedoka tvojega, i jas sem tam stáo i privolo sem k smrti ñegovoj. — *le-, jáni*: küz. 2 petr. 3 6 po šteri je teda z vodov *oblejáni* svejt prejšao. djañ. ap. 10 45 strsnoli so se, ki koli so s Petrom prisli, kaj je i na pogane svétoga dühá dár vö *vlejáni*.

mantráti: *mantráne*: küz. djañ. ap. 5 16 vküp je prihájala ta vnožina okouli bodouči mejst vu Jerušálem neséči nemočne i *mantráne* od nečisti dühouv. — *mantráni*: bar. 16 etak *zmantráni* ino razdraženi pes se je silno nad oviva dečáka pognao.

menkáti: kñ. mol. 177 oh králestvo! vu kom je *nepomenkána* svetlost i mér božji, gda bom te vido?

niháti (ñati): *nihána*: küz. 1 timot. 5 5 štera je za istino vdovica i sama *nihána*, naj se vüpa vu bougi; — *niháni*: küz. djañ. ap. 25 14 niki moužje ste *niháni* od Felixa zvezjani; — *niháno*: nagfl. 6 na obhod vučitelja gledouč se eti malo praviti dá, ár je cejlo dejlo samo li znamenüvano ali *zaniháno*.

oráti: *oráne*: bar. 38 ñive goule ležijo: ništere so že z nouva *zoráne*.

U glagola, koji u infinitivu nemaju naglas na *a*, nego na kojem drugom slogu pred ñim, ima i ovdje na onom slogu naglas, a naglašeni slog je gotovo svuda slog pred *a*.

zazávati: *zazávano*: küz. djañ. ap. 15 17 nad šterimi je imé moje *zezávano* bilou.

písati: küz. mat. 21 13 *písano* je: hiža moja se hiža molitvena bode zvála.

kárati mázati: küz. 2 petr. 3 14 na tom bojdite, da se *nezamázani* i *nepokáraní* pred ním najdete vu mejri.

račúnati: küz. djañ. ap. 1 17 je *zračúnani* bio med nas itd.

gúčati: küz. 1 korin. 16 9 či po jeziki razumno rejč ne dáte, kak se spozna, ka je *gúčano*?

Osnove s nastavkom *üva* (iva) koje imaju naglas na *ü* u infinitivu: poštvívati, imaju ga na tom *ü* i u tom participu: poštvívani, kn. mol. 63 dár božji i lúbav je *imenüvani*. 174 jako si od méne *zbantüvani*. 258 včini, naj íme tvoje bode od nás vsej spoznano i *poštüvano*; i jer je to *ü* kratko, kníga naglasa obično ne bižeži; a gdje je u infinivu naglas na kojem slogu pred *üva*, tamo je i u tom participu n. pr. fundálivati: küz. luk. 6 48 prispodoben je k človeki cimprajoučemi hižo, ki je skopao i zgloubao i položo je fundamentom na pečini; gda je pa povouden pastánola, vdaro je potok v hižo ono, i nej jo je mogao genoti, ár je na pečini *fundálivana* bila.

Nastavak *en*. On je obično bez naglasa.

S naglasom dolazi uvijek u glagolu *lúbiti*: küz. mat. 17 5 ete je moj *lúblèni* sin. küz. jud. 17 vi pa: *lúblèni*, spoumente se z rejči, štere so vam povejdane; — bar. 4 óena *lúblèna* mati je nej kamenico i rovatek kúpila. 46 deca moja *lúblèna*, vrlo se včite, nagfl. 10 *lúblèna* deca, jas sam vas za vaša iména pitao. — bar. 34 doklen živémo, nam je zemla *lúblèno* prebivališče; bar. 12 *lúblèna* oča ino mati! jas sam vama nikaj prinesla. kn. mol. 166 moli se za mé pri tvojem *lúblènom* sini.

Inače čitam još küz. mat. 15 24 nej sem poslan nego k *pogúblènim* ovcám hiže izraelske.

Gotovo sve ostale osnove imaju naglas na slogu *pred -en*. n. pr. küz. djañ. ap. 9 36 vu Jopi je bila nika vučenica po imeni Tabitha, štera *razkládjena* se zove Dorkaš. küz. jud. 12 drevje *povéjhèno*. 17 vtista níhova gučijo *napíhèna*; küz. 1 tes. 18 je od vas *razglášèna* vó rejč gospodnova. 2 kor. 3 10 to *odičèno* nej je bilou *odičèno*; mat. 21 4 tou je pa vse *včihèno*, da bi se spunila rejč po proroki povejdana. 2 kor. 2 2 što je, kí mené obeseli, nego *razdresčèni* od méne. djañ. ap. 14 26 odnut sta odplavala vu Antiohio, odkud sta bila *preporoučèna* vu miloščo božo na delo. rim. 5 10 či záto, protivnicke bodouči, smo se z bogom zméрили po smrti síná negovoga, od koga bole *zmérjeni* se obdržimo po žitki negovom. mat. 14 36 keliko koli se ji je doteknolo, *ozdrávlèni* so. jan. ozn.

7 4 čtio sam račun ti *zapečaćeni* sinouv izraelski itd. Tako i: tépeni móleni itd., ali toga kúiga ne bileži.

Naglas na prijedlogu je u: póšteni, ali ne biležen; za tim: *nájden*: kúiz. mat. 1 18 zaročena mati négova Maria Jožefi prvle, liki sta vkúp prišla, *nájdena* je noséča z dúhá svétoga. 1 petr. 2 22 ki je greha nej včino niti je nej *nájdena* jalnost vu négovi vústaj.

spómeñen: kúiz. djañ. ap. 10 22 mouž pravičen, *opoumeñeni* od angela, ka . . mat. 2 12 *opoumeñeni* od bogá vu sne, naj se ne vrnéjo nazaj k Heroudeši, po drúgoj pouti so šli nazaj vu svoje domovine.

U kajkavštini.

Nastavak *n* u glagola s nastavkom *a* (uva).

Na *a* dolazi u sing. mase obično *otisnuti*, u ostalim oblicima *otegnuti* naglas.

a) u osnovama od jednoga sloga:

bra: *brân*: gašp. 1 540 vu varošu Sebaste *odebrán* je za biskupa; Šimunič fen. 215 on je *zebrán* kraļ ludstva božjega. gašp. 1 442 za čast rečénu vreden štimán od vseh je biskup *zebrán*; — gašp. 1 579 hodi, *zebrána* moja zaručnica. — *bránoga*: gašp. 1 494 s kojem (glasom) je sebe spoznal zvánoga i *odebránoga* čuvara varaša. — 448 svetí Ivan zbog *izebránoga* govoréna svojéga zlatousti zván. — *bráni*: petr. 128 budu činili velika znameña i čuda tak, da se vu bludnost napelaju i *zebráni*. — *brána*: gašp. 1 521 ova jesu od sveteh otecv *izebrána*. — *bráneh*: petr. 34 vnogo jé zvánéh, ali je malo *zebráneh*.

da: *dân*: gašp. 1 443 *izdán* videči hahare da po néga šetuju, akoprem vugnuti se bi bil mogel, vendar ne hotel. petr. 36 hoče *predán* biti poganom. — *dána*: gašp. 1 649 ovak čast občinskoga pastira, poglavára i vseh otea *podána* je Petru od Kristuša. — *dáno*: gašp. 1 308 na pamet donášaju mu bogatstvo ostavljeno, *prodáno* i zavrženo. — *dánoga*: gašp. 1 675 opomenu turobnoga drugi, naj s. Matjaša vsem na zveličeñe *podánoga* zazove; — *dáne*: gašp. 1 514 zrok drugi *podáne* zapovedi ove more se premisliti. — *dánim*: gašp. 1 142 za *prodánem* pohištvoñ svojim bogu ponizno zahvali, da néga od skrbi je odsloboditi dostojal.

kla: *kláne*: vran. rob. 1 120 one ne previdiju, da *kláne* budu.

pra: *prân*: petr. 49 ki je *oprán*, ne mu potrebno nego da noge opere. — *práne*: gašp. 1 557 poda noge, koje *opráne* i obrisane ves beteg taki pogubile jesu.

sla: *slân*: gašp. 1 745 Ivan vu Granatu je *poslân*; — *slánimi*: gašp. 1 572 vlovila je s. divica ova z darmi od sebe *poslânemi* Teofila mudroznánca.

spa: *spána*: matij. 2^a 146 vsa narava *zaspána* je léžala.

zva: *zvân*: petr. 114 gda *zvân* budeš na svadbu, ne posádi se na prvo mesto, da mozibiti dostojneši od tebe ne bude *zvân*; — *zvána*: gašp. 1 153 *pozvána* vu Feraru iz Bononije; — *zvánoga*: gašp. 1 580 Isák *dozvánoga* negda pred se sina svojega Jakoba pošale vu Mesopotamiju.

žga: *žgân*: gašp. 1 433 z najveksüm ľubavjum božjum *vužgân*; 373 z ľubavjum velikum muku podjeti *zažgân* zezvedel je, gde — *žgána*: gašp. 1 448 Eudoksija proti svetomu biskupu srditostjum *vužgána* je zadovoljna bila viditi od časti svoje izriñenoga; — *žgáno*: gašp. 1 408 vučimo se od ovud *zažgáno* kršćanske navuke poslušati. — *žgáne*: gašp. 1 640 ves kvar zbog *požgáne* od sebe lozé vučinen napunoma jest naplatil; — *žgánum*: gašp. 1 201 duhovni pastiri *zažgánum* željum vse ravnaju podložne ovčice Kristuševu.

Naglas ovih osnova može skočiti na prijedlog n. pr. *zážganu*: gašp. 1 433 kak *zážganu* želj, bližnega zveličeñe zadobiti, je zadobil.

b) u osnovama, koje imaju ili mogu imati naglas na osnovnom a u infinitivu.

bandižati: *bandižánoga*: gašp. 1 448 Eudoksija proti s. biskupu srditostjum vužgána ne listor je zadovoljna bila viditi od časti svoje zriñenoga, iz carigradskoga varaša *bandižánoga*, nego je . .

iskàti: *iskân*: matij. 1^a 207 na smrt *iskân* moral je vu Egiptu segurnost iskati.

končati: *končánum*: gašp. 1 465 pred *dokončánum* službum božjum več iz cirkve izhájali jesu. — *končánim*: gašp. 1 587 telo ñegovo za *dokončánem* petom letom celo i frižko je najdeno; — *končáneh*: gašp. 1 583 čujuči vnoge kloštre reda s. Benedikta zbog taborov za onda *dokončáneh* dokonča ñe napuniti z redovniki. — *končánimi*: gašp. 1 583 za *dokončánemi* tremi leti iz kloštra odide.

kopàti: *kopána*: matij. 1^a 176 cela nárava kakti vu kmici *zakopána* je léžala.

kovàti: *kovân*: kraj. 177 kemi čavli je Kristuš bil križu *prikován*. 179 tremi čavli *prikován*. gašp. 1 676 Seľan nekoj od krvoloka vlovľen, *okován*, z lanci obtršen pobegne. — *kována*: gašp. 1 633 Julijana prime lance, s kojemi be predi *okována*. — *kováno*: gašp. 1

911 sunce k križu *prikováno*. — *kovánoga*: gašp. 1 395 silnik vučini ga *okovánoga* nuter položiti. 404 *okovánoga* k kraľu pošaje; — *kovánu*: gašp. 1 725 koteru vu železje *okovánu* z ovem je razveselil bog videñem. — *kovánim*: gašp. 1 351 kršćenikom onde *okovánem* noge bi bili oprali.

lejãti: *lejãna*: kraj. 115 zdrava budi krv gospona našega na križnom dreve *prelejãna*. petr. 14 pridé obrh vas vsa krv pravična, kotera je *prelejãna* na zemľu. gašp. 1 406 suzami *oblejãna* izkrikne: ovo je on. 658 začne prositi od boga odprošćenje z velikum vnožinum súz *oblejãna*, — *lejãno*: gašp. 1 913 vse telo s krvjum *oblejãno*. — *lejãni*: gašp. 1 726 suzami *oblejãni* trsili se jesu svetu Perpetuu od ñe nakãneña odvléçi; — *lejãne*: gašp. 1 792 jeden drugomu vusta tak stukú, da s krvjum *zalejãne* zubi van plivali jesu. — *lejãnimi*: gašp. 1 406 opadši z molitvicami z suzami *zalejãnimi* greh oplãe.

peľãti: *peľãn*: gašp. 539 k prave vere je *dopeľãn*: 638 vlovľen pred velikoga včcnika je *dopeľãn*. 689 aldov Isãk zadovoljen postal bogu je pówolen pod meč listor *zapeľãn*; — *peľãnoga*: gašp. 1 730 *peľãnoga* na zadñe dopitañe smrti zestane stanoviti velikaš. 301 *dopeľãnoga* z mastnemi rečmi nagovarjati začne; — *peľãnomu*: gašp. 1 505 *dopeľãnomu* ovako govoriti začne: . . — *peľãni*: matij. 1^a 92 nazãd na put kreposti *dopeľãni* bili su. gašp. 1 793 drugi dan na smrtno dopitañe *izpeľãni* jesu. — *peľãne*: gašp. 1 404 Chofroas *dopeľãne* preporuči sudeu. — *peľãneh*: gašp. 1 248 Job je bil zgbuil pet sto osliħ od Sabeušev *odpeľãneh*. — *peľãnim*: gašp. 1 301 cesar pred se *dopeľãnem* groziti se začne.

pluvãti: *pluvãn*: gašp. 1 142 od Židovov vlovľen, zvézan, *popluvãn*, pluskán, . . 430 znamo dobro, da je bil *popluvãn*, bičuvãn, osmejãn.

smejãti: *smejãn*: gašp. 1 430 znamo dobro, da je bil *popluvãn*, bičuvãn, *osmeãn*. 919 kaj verno, akoprem od pajdaša za to *osmejãn*, izvršavati ne zamudil. — *smejãni*: matij. 1^a 46 onda od ľudi *zasmehãni* budete.

štimãti: *štimãn*: gašp. 1 442 za čast rečenu vreden *štimãn* od vseh je biškup zebrãn. matij. 2^c 67 zavjetek navuka Kristuševoga bil je *preštimãn* — *štimãnu*: matij. 2^c 36 reči nikaj ne hasne, ako vas na nijednu *preštimãnu* istinu ne spomeneju. — *štimãnoga*: vran. rob. 1 129 kojem jéstvine grustiju se, kajti poleg vašega *štimãnoga* téka napravľene nesu, gašp. 1 848 kada se od odičeneħ domovine nebéske stanovnikov spominamo, jeda li bi se od *štimãnoga* otea

Jezuša Kristuša spozabili? — *štímánom*: gašp. 1 539 sveti Blaž narodil se je v Armenije, *preštímánom* kotaru Azije, vu varašu Sebastie. — *štímáne*: matij. 2^c 48 bog *preštímáne* persóne poslal je.

trovãti: *trovãne*: gašp. 1 836 poganini stanovite sire *otrovãne* i ostvãrjene na dár svetomu donesú Patriciušu.

večãti: *večãna*: koc. fil. 18 zemļa *obečãna* je dobra i lepa. — *večãno*: matij. 1^a 92 nemu kraļevstvo otea nebeskoga je *obečãno*; — *večãnu*: gašp. 1 135 *obečãnu* od boga kananeumsku zemļu je obladal, 750 na plaču vsem milosrdnem *obečãnu* pozvãni budemo. — *večãnoga*: gašp. 1 433 počel je mesiãša negda svetem otcem *obečãnoga* nazvêšçati; 684 da del najema vsem *obečãnoga* zadobimo. 239 zaļubi se vu zãruçnika od otea *obečãnoga*. — *večãnomu*: gašp. 1 239 najde kçer svoju z ļubavjum vužganu proti zãruçniku *obečãnomu*; — *večãne*: matij 2^c 20 k vam dõjdem, *obečãne* dãre duha svetoga vam podelim.

držãti: *držãn*: gašp. 1 302 kakti živinçe na mestu ovom *držãn* na nebésko obrne prebivališçe. — *držãna*: gašp. 1 754 ne kakti službenica *držãna* vuçini, da puna duha svetoga je se sudila. — *držãnu*: gašp. 1 481 koji kaj drugo znamenovali jesu nego *zdržãnu* ñegovu srditost? — *držãnoga*: gašp. 1 457 tebe vu pismu z drugem ÷lovekom poštvãnem spodobnem kipu s. Pavla pred tobom postavļenom *zadržãnoga* videl jesem. — *držãni*: matij. 1^a 92 koji za najgorše vsakoga pobolšãti se ufaña *držãni* su bili. — *držãne*: gašp. 1 529 ogovarjãna zbog *neobdržãne* zapovedi hotela se je oçistiti. — *držãna*: gašp. 1 54 vu kojem listu vsa ova *zadržãna* jesu.

c) u osnovama na *uva*:

alduvãti: *alduvãn*: gašp. 1 689 Kažimir je z dušum bogu *alduvãn*. — *alduvãna*: gašp. 1 401 poklam kam bi bila na službu božju *alduvãna*, živela je vu svetosti; — *alduvãno*: gašp. 1 504 od kojega vrémjena na službu božju déte ovo jest *alduvãno*; — *alduvãnoga*: gašp. 1 520 otec bog nebeski hotel je po naj svetêši devici *alduvãnoga* imãti jedinoroðenoga sina svojega. — *alduvãnim*: gašp. 1 501 za zvršenem bogu *alduvãnem* zãvezom kraļ prikaže Petru cirkvu s. Eulalije. — *alduvãni*: matij. 2 52 nemu jesu bogu *alduvãni* nedeljni i svetéçni dnevi kakti dnevi delatni. — *alduvãnimi*: gašp. 1 637 David med zažganemi molitvicami svojemi višñemu bogu *alduvãnemi* postavļa i ovu.

bantuvãti: *bantuvãn*: gašp. 1 474 razmel je, da bratiç ñegov od daçnika *zbantuvãn* želeje se fantiti nad neprijatelom. — *bantuvãna*:

gašp. 1 965 da zvrhu nas ne razsrđi od njih *zbantuvána* Marija. — *bantuvánu*: gašp. 1 656 *zbantuvánu* od sebe dobrotu mititi je se trsila. — *bantuváni*: gašp. 1 885 zadovoljno vučiniti *zbantuváni* pravici božanski.

bičuvati: *bičuvân*: gašp. 1 430 znamo dobro, da je bil poplúvân, *bičuvân*, osmejân. 816 z vudarci svetecev *bičuvân* iz tela zhájam. *bičuvánoga*: gašp. 1 705 videla je sina svoga *zbičuvánoga*.

daruvati: *daruvân*: gašp. 1 779 z nebeskum ovum *daruvân* milošćum drugi začne žitek. — *daruvána*: gašp. 1 777 z nebeskum ovum *daruvána* milošćum drugi začne žitek.

imenuvati: *imenuvân* gašp. 1 567 dva varaša, Mikulinci i Pešulanci *imenuváni*, požgani jesu.

kamenuvati: *kamenuváni*: gašp. 1 561 koji *kamenuváni* jesu.

mentuvati: *mentuvân*: matij. 1^a 31 glave *mentuvân* je bil. — *mentuváni*: gašp. 1 923 oltari, svojega kinča *mentuváni*.

očítuvati: *očítuvána*: matij. 2^b 232 ufala se je žena, da ostane skrivena i *neočítuvána*.

prodekuvati: *prodekuváne*: matij. 1^a 89 ze vséma druge kréposti nim bile su *prodekuváne*, nego su oni učili.

štuvati: *štuvánoga*: matij. 1^a 87 našla je onde jednoga *poštuvánoga* staroga človeka. — *štuváne*: gašp. 1 754 ove svete i *poštuváne* družbe devojačke kréposti duhum géñena Katarina k noj pridružiti se nakani. — *štuvánem*: gašp. 1 475 z drugim človekom *poštuvánem* bradu imajućem videl jesem.

veruvati: *veruvána*: gašp. 1 269 ova vsa *veruvána* jesu bila. — *veruváni*: gašp. 1 807 ovo on *vruváni* pokaže gospi.

znamenuvati: *znamenuváni*: gašp. 1 118 znameñem kraja nebéskoga nesu bili *znamenuváni*.

Rijetko je kod ovih glagola naglas na *u* od *-uva-*: *zbantúvan* matij 2^b 185.

Otisnuti dugi naglas ne mijeña se na otegnuti u glagola:

sejati: sejân sejána sejáno. Tako čitaj matij. 1^a 206 na kojem (po)lu dobro seme bilo je *posejáno*, 221 jén krát *posejáno* vklije se i zraste drevo.

Naglas na slogu *pred n* imaju oni glagoli s osnovom *a*, koji imaju i *u* infinitivu i prezensu tamo naglas, te se ni ne mijeña ni ne prelazi na drugi slog. Tu će biti dosta samo dva tri primjera.

drápati: *drápáno*: gašp. 1 396 zapove ono (telo) vu jednu smrduću hititi mlaku, da od cuckov *razdrápáno* bude.

lévati: *lévanum*: gašp. 1 589 z molitvum suzami *zalévanum* otea svojega vu red povlečenoga stalnoga je vučinil.

višávati: *višávano*: gašp. 1 132 David, videči, da bude ovo ime odičeno, *zvišávano*, neobládano, iskriknul je: . .

válati: *válanoga*: gašp. 1 494 sudec vu škuru temnicu vsega razdrápanoga i vu krvi lastoviti *oválanoga* da postaviti.

jedínati: *jedínanim*: gašp. 1 507 obodva z veselém, z žalostjum *zjedínanem*, objemu se.

dúgšati: *dúgšanemi*: gašp. 1 481 telo z *podúgšanemi* molitvami trapiti boľe začne.

dělati: *dělano*: vran. rob. 1 8 blizu pedeset jezer novih hiž je *podělano*.

česati: *česanimi*: gašp. 1 655 z *razčésanemi* lasmi vu cirkvu dojde.

Na prijedlogu naglas ima

nádejati se: *nádejana*: matij. 2^b 32 danas dogodila se je nim *nenádeana* sreča.

Naglas na slogu pred -uva- je rijedak:

kaštíguvati: *kaštíguvan*: gašp. 1 96 ovo je človek prekoredno *kaštíguvan*.

Nastavak *en* (jen ven):

a) naglašen: *èn èna èno èni ène*, kašto defin. *èni èna èno*.

α) u glagola bez nastavka u infinitivu *zz*) od osnove na *r*:

ter: *trène*: gašp. 1 392 dojde vu varoš Dacian za nimi, i štima-
júći z gladom, žeđum i ostalemi nevoľami *zatrène*, pred se vu-
čini dojtí.

Govori se i: *predèren* itd.

ββ) od osnova s vokalom *e* i *o* (ne = *ê* *ę* i *ą*): *zgñetèn zmetèn*
ponešèn spečèn stepèn zbodèn itd., tako ipak i: *posečèn, stučèn*.

U sing. masc. je naglas često na slogu pred *en*: *gñetèn pèčen*
ocvètèn, zbdèn.

Mjestimice je plural naglašen na zadním slogu: *zmeteni zmetenè*.

Na prijedlogu naglas ima u:

id: *nájden* *nájdena* *nájdeno*: gašp. 1 397 sveto telo poišče i *náj-*
deno dostojno pokopa. — *nájdene*: 644 pred kojéga sluga božji
četiri koláče iliti gibaničice vu komoriči *nájdene* postavi.

čet: *pòštena* itd. ili *pòšten* *poštèna* *poštèno*. — Ali i drugđe:

tres: *nátresen*: petr. 94 dajte i vam se hoče dati: meru dobru i
nagñetenu i *nátresenu* i vun tekúču vu vaš náručaj hoté dati.

Kniga ima malo primjera za èna èno i to što dolazi je većinom izvjestno te vaļa čitati: èna èno itd. n. pr.

rek: *rečèna*: gasp. 1 766 vu ovom betegu *rečèna* (die genannte) Magdalena večkrat vredna je čuti bila Kristuša k Katarini dohajajućega. — *rečèno*: gasp. 1 396 karvan *rečèno* telo je nedotekñeno začuval. — *rečènoga*: gasp. 1 567 breg Etna imenuvãni ognèno kameñe začel je hitati proti varašu Katane, poldrugu milu od brega *rečènoga* postavljenem. — *rečèni*: gasp. 1 558 na *rečèni* dan dušu svoju vu ruke stvoritelja svojega spusti. — *rečèneh*: gasp. 1 142 po imeneh prvèh gori *rečèneh* težko mi božanstvo spoznati moremo.

γγ) od osnova s nastavkom *i naglašenim u prezensu*, na pr.:

činim: *činèna*: gasp. 1 644 jesu i druga čúda najmre zãdñe leto živlèna od ñega *vučinèna*, 772 neizgovorna jesu ostãla čuda po svète Katarine nãjemu *vučinèna*. — *vučinènomu*: gasp. 1 879 tak Marija čisto mleko podala je bogu *vučinènomu* človeku.

govorim: *govorjènemì*: gasp. 1 783 za *zgovorjènemì* rečmì Katarina taki spusti dušu.

gubim: *gublènomu*: gasp. 1 799 malo večerašñe darúvanè proti velikomu *pogublènomu* blagu vidi se. koc. 44 odvraćam od mene službe *pogublène* i nevoļne.

habim: *hablèno*: koc. fil. 82 na skorom gñezdo naše zvesti *shablèno* videli budemo.

novim: *novlèno*: koc. fil. 78 kotero on s svetum kakti pečatjũm v tvoje srdce *ponovlèno* zapečati.

petim: *pečèna*: gasp. 1 606 vsa po redu sobum *pripečèna* svetomu povè človeku.

pustim: *pušćène*: gasp. 1 756 iskaže se ñoj zarućnik nebeski Kristuš i ñoj očivesto obznãni ne listor vse *odpušćène* grèhe, nego i kaštige za ñe zaslužene.

rodim: *rođènom*: gasp. 1 521 da po *narodènom* sinu ne bi zrok sumle drugim podãla, hotela se je očistiti. — *rođèna*: gasp. 1 521 su bila vsa *prvorodèna* alduvana zakonu. — *rođènoga*: gasp. 1 949 Jožef je vreden bil videti na ov svet *narodènoga* sina božjega.

učim: *učèna*: gasp. 1 754 zvršeno *izvučèna* vu pismu puna duha svetoga je se sudila. — *učènim*: gasp. 1 723 razúmmem i *vučènem* želejućem postãjãti reče: . .

vršim: *vršèna*: matij. 2^c 10 koji reč ñegovu obdržãva, vu ñem je *zvršèna* ļubav božja. — *vršèno*: 2^c 12 budete *zvršèno* veseli. — *vršène*: 2^c 221 onda vi spunite dužnost *zvršène* ļubavi proti bliž-

ńemu. — *vršenoj* (ili *vršenoj*): 2^c 9 obečal je, da se ńim kakti pravi mesiaš vu svojoj *vršenoj* zmožnosti i diki hoče izkazati.

Tako se mnogo govori, ali se mnogo govori i drukčije, kako će se niže vidjeti.

Naglas na *slogu pred n*.

a) *otisnuti*. On dolazi:

α) u glagola bez nastavka u infinitivu u osnovama s vokalima *a ê ě i*: vkrâden vkrâdena vkrâdeno; izjêden, sprêden, ozêben itd. gdje je *i* u prezensu otisnuti naglas: krâdem pijem.

pad: pâden: gašp. 1 429 vu smrtovm grehu *zapopâden* najbolje bi se bil srdil.

seg: *sêžena*: gašp. 1 713 odkuda vsa prečtana dobro je razumel, *presêžena* s pametjũn do smrti zadržal.

sed: *sêdemu*: gašp. 1 721 on peršonu drũgu od vraga *obsêdemu* pomilujũči stanovnika duši protivnoga od ńe je pretiral itd.

Tako i osnove na *vokal*: bĩjen (upravo: bĩjen) čũjen; pokrĩven, odêven itd. n. pr. *čũjena*: gašp. 1 407 vučimo se *čũjena* obdržavati.

β) u glagola s nastavkom *nu*, koji imaju *i* u prezensu otisnuti naglas na slogu pred *en*.

dvĩgnem: *dvĩgĩnenimi*: gašp. 1 492 na kotéri muki sto i osemdeset rán nũter do kosti gingava divojčica s *podĩgĩnenemi* vu nebo očima vitežkó podnese.

slũhnem: *slũhĩnen*: gašp. 1 600 bog pošaje k ńemu angela, koj *postlũhĩnene* molitvice ńegove nazvesti.

sũpnem: *sũpĩnen*: gašp. 1 553 na reči ove *osũpĩnen* oprosi mater seũu onu sebi znãnu vučiniti.

opomẽnem: *opomẽnhen*: vran. rob. 1 59 Robinzona zá to vu živlẽnũ zadržati je hotel (bog), da se po tugah i nevoľah svojeh *opomẽnhen* pobólša.

γ) *i* u glagolima s nastavkom *ê* (*i a* od *ê*), koji imaju u prezensu otisnuti naglas na slogu pred *en an*: vĩdim: vĩden, slĩšim: slĩšan slĩšana slĩšano.

δ) u glagolima s nastavkom *i* s naglasom na tom *i* u prezensu (uz *ẽn* u sing. masc.): grãđen grãđena grãđeno uz grãđẽn grãđena grãđeno.

budĩm: *bũđeni*: matij. 1^a 171 *izbũđeni* kakti *preporõđeni* postanemo.

delĩm: *dêlen*: matij. 2^c 214 on bude vse ovdi na zemĩi z milošćũm ńegvũm *nadêlen*. — *dêlene*: 2^c 134 ove bile su med vnožinu ľũdstva *razdêlene*.

durî se: *dûrjeni*. matij. 2^b 37 ravno ov *odûrjeni* je jošće jedini, koji pravu čutljivost dužnosti i vere je pokazal.

dvojîm: *dvôjena*: matij. 1^a 27 koja za vas s tèm boje *nedvôjena* znamèna biti mòraju svedočanstva.

gradîm: *grâđena*: matij. 2^c 44 mesta s plotom *ogrâđena*.

novîm: *nôvľeno*: matij. 2^c 50 stoji pri vas, je li ovo tuliko puti *ponôvľeno* pozàvanje prijeti hoćete.

pustîm: *pûšćeno*: matij 2^c 46 zveličitel pretekkel je ñegova pitaña i pital je ñega sam: bi li *dopûšćeno* bilo dan sobotni betèžnoga vràćiti.

slepîm: *slèpleni*: matij. 2^c 66 od svojeh predušènih *zaslèpleni*.

slobodîm: *slobôđeni*: matij. 2^b 42 *oslobôđeni* od betega. 2^c 232 na jenkrat bila je od betega svojega *oslobôđena*.

trošîm: *trôšena*: matij. 1^a 142 voda *potrôšena* je bila.

zvestîm: *vêšćenoga*: matij 2^c 38 tolnàča su činili, kak bi svetlost *nazvêšćenoga* evangeliuma zadužiti mogli.

ε) u glagola s nastavkom *i* u inf. koji imaju u prezensu na slogu pred im otisnuti naglas.

mûćîm: *mûćeni*: gašp. 1 351 zmed kojeh vsaki dan vnogi *mûćeni* jesu.

stâvim: *stâvľeno*: gašp. 1 308 na pamet donašaju mu bogástvo *ostâvľeno*.

korûnim: *korûnen*: gašp. 1 430 znamo dobro, da je bil trînem *korûnen*.

pećâtîm: *pećâćen*: gašp. 1 476 vmirajúćega pohodi žena kruto proséča, da bi ñu od greha odvezal, kojèga zapisanoga i *zapećâćenoga* poda itd.

b) *otegnuti* naglas. On dolazi:

α) u glagola bez nastavka u infinitivu s osnovama na suglasno s vokalom *e* i *o* u síng. masc.: zgnèten zbdèden.

β) u glagola s nastavkom *nu*, koji imaju u prezensu na slogu pred nem otegnuti naglas: dotèknem: dotèkñen.

dotèknem: gašp. 1 132 *dotèkñen* na stegnu ranu je zádobil.

sèhnem: *sèhñena*: gašp. 1 568 divójeica na jedni ruki i nogi često gingava i kakti *vsèhñena* niti samo koračaja vućiniti ni mogla.

tègnem: *tègñena*: gašp. 1 812 cesar srditu rúku zvrhu sebe božánsku *pretègñenu* ne spoznal. 564 vu veri stalnu vidèći zapové na jednom obesiti vrtlu, raztègnuti, *rastègñenu* nemilostivo pretepati.

γ) u glagola s nastavkom *i* u infinitivu, koji imaju u prezensu na slogu pred *im* otegnuti naglas.

hvalim: *hvaľen*: gašp. 1 316 *hvaľen* budi vsigdar Ježuš Kristuš.

belim: *běľen*: gašp. 1 340 vu vseh oveh mukah stalnu videči vu kruto *razběľenu* peč hititi reče itd.

Osim do sele kazanoga dolazi i

a) *ěna ěno ěni ěne*.

bráním: *zabrańen zabrańěna zabrańěno zabrańěni*.

drážim: *razdrańen razdrańěna razdrańěno*

ľúbim: *ľubľen ľubľěna ľubľěno*.

pršim: *pršěen pršěna pršěno*.

nšim: *ponšěen ponošěna ponošěno*.

všim: *všěen vžěna vžěno*.

gžim: *pogańen pogańěna pogańěno*.

glädim: *pogľajen pogľajěna pogľajěno*.

gräbim: *pograńblen pograńblěna pograńblěno*.

mšim: *zmišľen zmišľěna zmišľěno*.

bijem: *pobijen pobijěna pobijěno* itd. n. pr. *skloplěno*: koc. fil. 37 skrušěnie s pomočjom sakramentov *skloplěno*. — gašp. 1 845 k mestu ozdraveli jesu na veliko čudo vsega ľuctva skupa *spravľěnoga*. 717 zbog *neoskruńěne* čistoče.

b) *ăn ána áno; aně aně*.

ěn ěna ěno; eně eně.

peľan peľána peľáno; peľani peľaně.

zmetěen zmetěna zmetěno; zmeteni zmeteně.

c) *ân ană anö aně aně*:

zvân zvană zvanö zvaně zvaně.

zdelân zdelană zdelanö zdelaně zdelaně.

iskân iskană iskanö iskaně iskaně.

zorân zorană zoranö zoraně zoraně.

prekľuvân prekľuvană itd.

veruvân veruvană itd.

č) *ěn enă enö eně eně*.

gńetěen gńetenă gńetenö itd.

pečěen pečěna pečěno itd.

na(h)rańěen narańěna narańěno narańěni narańěně.

U knízi sve to gotovo ne dolazi.

Gđjegđje se raznim akcentom značeńie mijeńia :

zmetěen zmetenă zmetenö, zmeteni itd. = ausgekehrt, a

zmetěen zmetěna zmetěno, zmeteni itd. = sulud verwirrt.

Naglas u participu s nastavkom t (to stsl. тъ).

U krańskoj slovenštini.

On dolazi samo u osnova od jednoga sloga na *i ê e u i r*. Naglas mu je *otisnuti* te se ne miče ni mijeña: *bít* *bíta* *bíto*, *bíti* *bíte*, *bítega* itd.; *bi*: *pobít* *prebít*; *bri*: *obrít*; *çi*: *spoçít*; *kri*: *skrít*; *li*: *zlít*; *mi*: *omít*; *pi*: *napít*; *ri*: *izrít*; *vi*: *zvít*; *ži*: *zavžit*; — *dê*: *odêt*; *grê*: *pogrêt*; *pê*: *zapêt*; *plê*: *oplêt*; *štê*: *štêt*; — *je e* (od *jen en za jem*): *najêt* *odvzêt* *otêt* *posnêt*; *çe*: *spoçêt*; *kle*: *preklêt*; *me*: *omêt*; *pe*: *napêt*; *že*: *požêt*; *že*: *ožêt*; — *dr* (od *der*): *predřt*; *mr*: *zamřt*; *pr*: *odpřt*; *str*: *prestřt*; *řr*: *požřt*; — *u*: *obût*; *plu*: *podplût*; *ru*: *izrût*; *su* (od *stp*): *zasût*.

bi: *bít*: ravn. 2 170 ves *pobít* ostrmí; — *bíta*: ravn. 2 84 tako lè je bila tudi drugčina skušñava *odbíta*. — *bíta* (dual): ravn. 1 58 vidi Jožef stopívši v ñu ječo, de sta vsa oparjena in *pobíta*. — *bíte*: lev. žup. 22 bodi si takó, da bi se sebi izgovórilu nekaj *ubíte* in ujéte živáli.

kri: *krít*: preš. 160 Apêl zad *skrít* posluša. — *kríta*: ravn. 1 3 *pokríta* je bila zemļa še vsa z' globokimi vodami. 1 46 štirna bila je z velikim kamnam *pokríta*. preš. 95 *skríta* nobêna bilà ní zvézd ti nebá puezíja. — *kríto*: ravn. 2 12 srečo do božje milosti je Elizabeta do zdaj globoko v' srecu *skríto* v' sebi hranila.

li: *líta*: preš. 158 ak je od kalhe kawa bółga žíta in bółs' obdélana in bół *políta*, naj se ne piše kálha, ampak káwa. ravn. 1 170 ti ne bó po nedolžnem *prelíta* kri vesti težila. preš. 171 kri po Krájni, Korotáni *prelíta* napolnila bi jezero.

mi: *mít*: škriñ. prip. 33 12 ny od svojih mádežov *omyt*.

vi: *vít*: ravn. 2 190 v gol prt je bil (mrlič) *zavít*. — *víta*: preš. 31 Júdhá bó ko sátan *zvíta*, kadar bóš z nó zavozlán; — *víto*: škrb. 1 124 soje grehe tako *zavíto* naprej prnesó, de spovdnik ñih téžo ne more sóditu. — *víti*: škrb. 1 123 so eni tako *zvíti* da greh razodenejo. ravn. 2 90 ti pòsli so farizeji bili in torej *zvíti* in potúhneni.

vp: *vpít*: ravn. 2 285 kako gré že neki na grešnikov dom (Jezus), ki je ves *razvpít*?

ži: *žit*: ravn. 1 12 sad prepovedani vesele obéta, *ožit* pa nažène smrt.

dê: *dêt*: ravn. 1 22 preveč je píł (Noe): *vpíjanil* se je in nespođobno in *razodêt* je ležal v šatoru. — *dêti*: preš. 152 vsi čúdeži

noči so *razodéti*. — *détih*: lev. žup. 93 tedaj se pokličejo vsi, kar jih je *zadétih*. — *déte*: ravn. 1 152 z drobnico so *odéte* muľave.

grê: *grêta*: preš. 119 pravľica po Esóp' od vas zapéta več nima slásti kákor jéd *pogrêta*.

pê: *pêta*: preš. 133 magistrále pésem trikrat *pêta* vsih drúgih vkúpej véže harmonije. 102 od méne pésem vsáka je prekléta, ki nima práv slovénskiga iména, naj še takó prijétno bo *zapéta*.

štê: *štét*: preš. 184 préd je *štét* bil med druide. — *štêto*: lev. spis. 3 142 hočem bogastvo *nepreštêto* pred soboj poslati. *štêto* (plu): žup. 13 volilska pravica je vzeta za hudodelstva *naštêta* v § 58 b. c. — št.

če: *čêta*: rog. 2 13 ona sama *spočêta* bila je bréz vsega madeža. preš. 133 prihódna (pésem) v prédnie koncu je *zачêta*. — *čêto*: ravn. 1 25 gre vse v šibre, če je brez boga *zачêto*.

je e: *jêt-êt*: preš. 83 pred dvéma létama bil je vjêt, po sľi v soldáte bil je *vzêt*. 77 na zvézdo gled'jóč vhití, bo *otêt*, mlad ríbič od čistiga ôgna je *vnêt*. — *êta*: lev. spis. 3 176 ker je bila *najêta* do Čateža, ni védela kaj bi in kakó bi. preš. 104 bilá sreá ni próstost mén' *odvzêta*. 177 od zamakúena je vsa *prevzêta*. 177 o blágor blágor Črtomír! ti *vnêta* deklica od tvôjiga pogléda. — *jêto*: preš. 176 srcé mladó ni za nobên'ga *vnêto*. ravn. 1 155 *pre-snéto* mu gré! rog. 2 16 zahvalila se je za to *prejêto* gnado. — *êtega*: ravn. 2 267 kdor nima, mu bo še to, kar ima, *odvzêtiga*. 2 259 le kar ga vbogim damo, je *otêtiga*. — *ête*: ravn. 2 117 252 tako po ľudéh so Jezusove prilike *posnéte*; lev. žup. 66 prepovédane so nekatere igre od Nemcov *izprejête*. ravn. 1 262 prebivávce žène *vjête* v' Babilon. — *jêtih*: ravn. ber. 44 veliko ľudi pozábi *prejêtih* dobrót. ber. 26 rešil je Lota in kar jih je bilo še drugih *vjêtih*; — *êtim*: preš. 74 srcé samó *zavzêtim* ostáne pred očmi; ravn. 2 52 nad *otêtim* Ježuškom se božja očetova skrb vsa mila razdanuje. — *jêta* (dual): preš. 178 *objêta* sta, ko bi bilá telésa en'gà.

kle: *klêt*: ravn. 1 16 *preklêt* si na zemľi; — *klêta*: ravn. ber. 15 bodi *preklêta* zavol tebe zemľa. preš. 102 od méne pésem vsaka je *preklêta*. — *klêto*: škrb. 1 195 tako je *preklêto* konc vzél.

pe: *pêti*: lev. žup. 39 vozóvi naj ne bodo *pripêti* k zadnemu koncu kacega družega vozá. — *pête*: lev. žup. 59 ob krastah se delajo *napête* bélkaste lise. preš. 68 kar sľíšala môških okróg je je slovét', skušála jih v mrêže *raspête* je vjêt'. — *pêtim*: škrb. 1 56 mu imajo z *raszpêtim* rokámi napróti téči.

su: *sút*: škriń. sir 22 1 leu je bil z blatnimi kamni *posút*; — *súta*: škrb. 1 65 očita, preštnica ima s kamnami *posúta* biti. preš. 164 kjer hodi, mu je s trnom pot *posúta*.

u: *úti*: škriń. XXIX stojte *obúti* na nogah.

že: *žéta*: ravń. 1 140 poberala je klasje, dokler nista bila ječmen in pšenica *dožéta*.

U ugarskoj slovenštini

je isti slog naglašen, kojino u krańskoj slovenštini. Osnove na *r* grade particip od infinitivne osnove *ej* = *ê*: požrejt.

buj: *bújti*: kúz. jan. ozn. 5 6 med timi starišmi je bio ágneć stojěći liki *bujti*; — *bújto*: kúz. jan. ozn. 13 4 vido sem edno z ti gláv negovi liki na smrt *bujto*.

e je: *éte*: kúz. mat. 4 24 prinesli so k ními vse z razlouchnimi boleznostmi i mokami *obvzéte*. kúz. žid. 5 2 ki bi se mogao do- stojno smilúvati nad neznajouěimi i bloděćimi, zato je i sám *ob- vzéti* z nemočnostjov.

vi: *vító*: kúz. luk. 2 12 najdete dejte vu plenice *povító*.

kle: *kléto*: kúz. 2 petr. 2 11 angelje ne neséjo prouti níim pred gospodna *prekléto* sodbo.

pe: *péta* (dual): kúz. mat. 27 38 *raspéta* sta ž níim bila dvá razbojnika. kń. mal. 74 preporáčam tebi, moj *raspéti* Ježuš, dúšo. mark. 16 6 Jezusa iščete Názarenskoga toga *raspétoga*.

pr: *préjta*: nagfl. 66 gda so vráta *zaprejta*. — *préjtivi*: nagfl. 31 jeli me čújete tak dobro, kak gda sta vam obej vúhej *od- prejtivi*?

žr: *žréjta*: kúz. 2 kor. 15 54 *požrejta* je smrt vu obladańi.

U kajkavštini.

Tuj vaļa isto, što je kazano za krańsku slovenštinu u opće; ali se čuje i na štokavsku otegnuti naglas u padežima, u kojima ima više sloga od sing. nom. m.: *bit* *bita* *bito* itd.

bi: *bít*: gašp. 1 471 znamo dobro, da je bil na križ *raspet* s čavli *príbít*.

če: — *čétom*: gašp. 1 796 nigdo vu dobro *pričétom* delu naj ne gizda se.

je e: *ét*: 879 brez greha *spočéta*. 796 žalosten po *začétom* odhaja putu. Šimunič fen. 224 ov mrtuk je po tvoje glave *vzét*. gašp. 1 713 gusto krat vu duhu *vzét* na spodobu kamenitoga kipa prebi-

vaše. — *jétu*: gašp. 1 709 videči da nikaj ne mogu opraviti brati *najétu* pošalu k nemu kruto lépu i mladu, ali nesrámnu ženu. — *jétoga*: gašp. 1 720 ovak *prijétoga* sobum odpeła. — *jéte*: gašp. 1. 726 vu vuzi žalostni postanu ne zbog *podjéte* muke svoje. — *jéti*: kov. 165 paziti moraš, da budeš gospoditel činov tvojeh i ravnitel a ne sluga niti kupleni sužen, nego boje *iznét*. gašp. 1 735 vu *najéti* hižici. — *jéte*: gašp. 1 856 *najéte* žene pošale vu trnac. 615 kade *prijéte* jesu ne molitvice. — *jéta*: gašp. 1 657 boječi se, da ista dobra dela od pravice božanske ne bi noj bila za greh *prijéta*. — *jétim*: gašp. 1 725 za *prijétem* odgovorom Felicitu nazad odpelati zapové.

kle: *kléte*: gašp. 1 734 imel je med knížicami nekoje *prokléte* i prepovédane.

pe: *pétoga*: gašp. 1 643 ondi čudnovito *razpélo* iliti kip *raspétoga* na križu Jezusa pohodi.

Kašto skoči naglas na prijedlog:

pr (od per): *záprta*: petr. 78 náj me bantuvati; vré su vrata *záprta*.

Gdjegdje u narodu dolazi naglas na zadnem slogu: zbit̃ zbit̃̃ zbit̃̃̃; obrit̃ obrit̃̃ obrit̃̃̃ obrit̃̃̃̃; rezlit̃ rezlit̃̃ rezlit̃̃̃; obit̃ obit̃̃ obit̃̃̃; prečit̃ prečit̃̃ prečit̃̃̃; pokrit̃ pokrit̃̃ pokrit̃̃̃; vmit̃ vmit̃̃ vmit̃̃̃; zgrèt̃ zgrèt̃̃ zgrèt̃̃̃.

Kod naglasa u glagola imalo bi se govoriti i o naglasu u *imperfektu* i *aoristu*.

Imperfekat i aorist govore se jedino u slovenštini još u *rezijanskom* narječju. Od nega mi je malo poznato i pristupno u taj par a Boduena ispita o rezijanskim govorima mi nestalo, niti ne mogu kazati, je li naglas jednostavan ili također otisnut i otegnut. Na službu mi stoji samo onaj komad jevanđelija, koje se čita na uskršni ponedjelak (luc. 24 13–36), a štampan je u trećem tečaju slovenske Bčele godine 1852. Napisa to neki Bl-igh kapelan u Reziji.

Naglas u imperfektu.

U rezijanštini.

Glagoli bez nastavka u infinitivu s osnovom na suglasno (i na ê i by) prave imperfekat završetkom eh eše itd. Tako se završuje i imperfekat glagola s nastavkom ê. Ovi čini se da imaju naglas na završetku eh eše . . ého, kakove je vrsti tuj naglas, ne znam. Boduen „rezijanskij katihizis“ piše to kratkim znakom *oěšoe*:

màšæ marèšæ (iměše morěše) *bàho*; prema tomu bi bilo *ěše êho* (*ěše êho*).

bi: *běše*: 399 ano to *běše* itadej, k' ž nima *seděše*. — *bého*: 319 ma pa so nas nenke ženè ses med naših prestrašile, k' pred breškom *bého* tan per hrodu. 399 ki ž ním *bého*.

gred: *harděše*: 318 Jezus *harděše* ses nima (*συνεπορεύετο*) — *hardéhata*: 318 t' u i tin timpu dua Jezusova discépula *hardéhata* etej din t' u dan tarh. — *hrděho*: 399 ano 'ni so se parblížali ta h tomu tarhu, t' u ke *herdého* (*ἐπορεύοντο*).

imê: *iměše*: 319 mi se nadivahamo, da un *měše* izraelski popul vikupit.

sedê: *seděše*: 399 to *běše* itadej, k' ž nima *seděše*.

Na završetku ah aše itd. čini se da imaju naglas i glagoli s nastavkom *i* oni, koji to *i* naglašuju u prezensu:

romonim: *romonáhata*: 318 ano ona dua si 'dan temo druhomu *romonáhata* od usiha itoga, k *bê* se sdělalo.

Ali pamti i právim: *pravijáhata*: 318 ano to *bê* itadej k' si *pravijáhata*.

Inače čini se da naglas ostaje na slogu, na kom je u infinitivu:

prašávati: *prašávahata*: 318 ano to *bê* itadej, k' si *pravijáhata* ano ta mej sabó se *prašávahata*. Boduen u rez. katih.: zachaho (10) teksta interpretuje: *čákaho* od čakati.

Pamti: *odprúáše* za odpiraše: pisma nama *odprúáše* (*δι'αγορεύειν*).

U kajkavaca

je imperfekat izumro, ali u kúizi ima ga obilato, nu kadkad opako tako, da za 3. plur. dolazi završetak *-še* mjesto i uz *-hu* n. pr. Jurjević (1675) 3 prsti, koje vnogi demanti *dičíše*, mrzloču od leda vekšu zadobiše. S krali mu se v rodu stari *nahajaše* itd. Kakav mu je bio naglas mogao bih samo nagađati, ali mogu kazati na kojem slogu bijaše, za to éu naglašeni završetak označivati samo akutom.

Kao u rezijanštini dolazi i u kajkavštini završetak *êh* *ěše* itd. u glagola *bez* nastavka i s nastavkom *é* ređe *i* u infinitivu. U tim glagolima bijaše naglas na završetku:

bi: *běše*: petr. 9 ne *běše* ním mesta na občinskom stáne. 11 na početke *běše* *rěč* i *rěč* *běše* pri boge i bog *běše* *rěč*; ova *běše* na početke pri boge. — *béhu*: petr. 6 i kii *béhu* poslani, zmeđ fari-

zeušov *béhu* itd. jedno i drugo često. Jurjević 13 predebele ondé kníge se odprehu, koje prec zrnaste naštampane *béhu*.

id: *iděše*: petr. 22 zvézda před nimi *iděše*. 112 *iděše* Jezuš vu varaš, ki se zove Naim. 108 neki člověk od Jeruzalema *iděše* doli vu Jeriho. 126 i stavši Jezuš *iděše* za nim. — *iděhota*: petr. 65 dva zmeđ vučenikov Ježuševéh *iděhota* on isti den vu kaštel imenom Emmaus. — *iděhu*: petr. 37 kii sprěda *iděhu*, kárahú néga. 2 šeregi, koteri s přěda i koteri od záđa *iděhu*, kričáhu. 112 ž nim *iděhu* vučeniki négovi.

mog: *mogěše*: petr. 116 nigdo ne *mogěše* nemu odgovoriti jedné rěči. 132 ov bogat béše i želěše videti Jezušá, gdo bi bil, te ne *mogěše* před vnožinum ľuctvá, ar visínúm majehen béše. 232^b jedne kapľe vode dobiti ne *mogěše*.

smě: *směše*: gašp. 1 891 gdo je on, koteri přeželnoga sinka tvojeja telo tak z nemilostivnemi ranami prebiti *směše*?

hitě: *hitěše*: Jurjević 61 veruvah, da kmeti držati *hitěše*.

hotě: *hotěše*: petr. 105 publikanuš od dalka stojěč ne *hotěše* ni očíh na nebo podiči. — *hotěhu*: petr. 118 posla sluge svoje zvat zvané na svádbu i ne *hotěhu* priti.

imě: *iměše*: petr. 132 onud *iměše* Jezuš přějtio Jurjević 3 prsi jaukañe žalostno *iměše*: 25 vnogi sluge na moj pogled skrb *iměše* i na službu vsigdar oni oni spravni *běše*.

sedě: *seděše*: petr. 37 neki slepec *seděše* poleg púta koldujuči. 43 onde *seděše* vučenik. — *seděhu*: petr. 163 počěše, kii skupa *seděhu*, sami vu sebi govoriti: gdo je ov?

velě: *velěše*: petr. 126 žena *velěše* sama vu sebi: ako . . . 149 gospon *velěše* nim: žetva je za isto velika, ali je delaveev malo. 232^b viđda jedno malo, kaj otec Abraham bogátušu *velěše*. — *velěhu*: petr. 57 priháđahu k nemu i *velěhu*: zdrav budi kraľ židovski!

vidě: *viděše*: Jurjević 3 obrazi čez mokro platno se *viděše*.

visě: *visěše*: Jurjević 24 zlati lanci z grla béloga *visěše*. 90 poganskíh kipi gospockíh *visěše*, gizdavi od svoga sami dima *běše*.

želě: *želěše*: petr. 132 Zakeuš *želěše* videti Jezušá. — Jurjević 5 ženiše ga majke i *želěše* vnoge.

živě: *živěše*: petr. 232^b ki na ovom světe poleg svoje voľe svec-kém blagom *živěše*.

kadím: *kaděše*: Jurjević 3 prsi jaukañe žalostno imeše, črni od smoleneh dimi se *kaděše*.

Na prijedlogu naglas:

umê: petr. 36 ne *râzmehu*, kad se govorahu.

Ostalim se glagolom imperfekat završuje na *ah aše* itd.

Naglas na *ah aše* itd. bijaše u osnovama od jednoga sloga:

spa: *spâše*: petr. 28 a on *spâše*.

sta: *stâše*: petr. 53 Peter *stâše* vune pred vrâti. 171 dole po-
šedši ž nim *stâše* v meste polske ravnice. — *stâhu*: petr. 53 *stâhu*
sluge te inaši pri žarkom vuglênje grêjući se.

zna: *znâše*: petr. 50 *znâše* i Judaš mesto.

zva: *zvâhu*: petr. 155 dojdôše deteta obrezâvat i *zvâhu* néga
imenom otea négova Zakariašem.

Od osnova na *a* za *ê*.

kriča: *kričâše*: petr. 34 ova govoreći *kričâše*: . . 37 kârahu
néga, da bi mučal. On pak vnoğò boļe *kričâše*. — *kričâhu*: 2 še-
regi *kričâhu* govoreći: hosana sinu Dâvidovomu, (a 58 59 *kričâhu*).
Pa tako vaļada još koja druga taka osnova.

Osnove s nastavkom *i* u infinitivu, koje imaju u prezensu na-
glašeno to *i*:

činim: *činâše*: petr. 45 videhu čuda, kotera *činâše* nad onemi,
ki béhu betežni. 171 i zdrave *činâše* vse.

govorim: *govorâše*: petr. 156 *govorâše* blagosloveći boga. — *go-
vorâhu*: petr. 11 pastiri *govorâhu* jedan drugomu međ sobum: préj-
demo do Betlehema. 36 ne *râzmehu*, ka se *govorâhu*. 64 žene
govorâhu međ sobum: gdo nam hoće odvaliti kamen od vrât
groba?

učim: *učâše*: petr. 95 sedêći *vučâše* z ladje vnožine ļuctvá, 178
odprévši vusta svoja *vučâše* né.

Glagoli ostali, koji imaju u infinitivu naglas na kojem slogu
daļe prema početku nego na nastavku, nijesu naglasa ni u imper-
fektu mijênali.

glásiti: *glásahu*: petr. 106 čim več on nim prepovêdaše, tém
oni boļe *glásahu* i tém se boļe čúđahu. 156 po vseh goricah jude-
ânskeh *razglásahu* se vse ove rêči (zar glasati?)

slúžiti: *slúžahu*: petr. 39 anđeli pristúpiše i *slúžahu* nemu.

trápiti: *trápļahu*: petr. 171 koteri se *trápļahu* od nečisteh duhóv,
zvrâčeni bívahu.

čúđiti: *čúđahu*: petr. 106 tém se boļe oni čúđahu.

nôsiti: *nôsâše*: petr. 112 gda bi blizu doháđal k vratam vára-
škem, ovo se vun *nôsâše* mrtvec.

pròsiti: *pròšaše*: petr. 161 *pròšaše* Jezusa neki zmed farizeušov, da bi ž ním jel. — *pròšahu*: petr. 41 znameña iz neba *pròšahu* od ñega.

kárati: *kárahau*: petr. 37 *kárahau* ñega, da bi mučal.

ládati: *ládaše*: gašp. 1 635 s cesarstvom *ládaše* Dioklecian. 693 zbog kojega zroka vu Litvániju, s kojúm brat Aleksander *ládaše*, odiše.

lízati: *lízahu*: petr. 88 psi doháđahu te *lízahu* mozole ñegove. slúšati: *slúšahu*: petr. 23 *osúpneše* vsi, kii ga *poslúšahu*.

rávnati: *rávnaše*: gašp. 1 696 Kažimir vse mišléne i činéne na ov cil *rávnaše*.

dávati: *dávaše*: petr. 67 počevši od Mojžesa i vseh prorokov *dávaše* ním na razmenje vu vseh pismah ona kotera su bila od od ñega. 50 znáše i Judaš, kí ga *zdávaše*, mesto. gašp. 1 291 na na stoleu sedéči potrební pokoj *podávaše*. — *dávahu*: petr. 57 i pluske *dávahu* ñemu.

držávati: *obdržávaše*: petr. 11 Marija *obdržávaše* vse ove réči. gašp. 1 707 koju návalu do smrti *obdržávaše*. — *držávahu*: petr. 65. oči ñihove *zdržávahu* se, da bi ga ne poznali.

migávati: *migávahu*: petr. 155 *namigávahu* otcu ñegovomu kak bi ga hotel zvati.

smehávati: *smehávahu*: petr. 126 *osmehávahu* ñega.

tvrđávati: *tvrđávaše*: petr. 81 gospon ž ním na vkup dèlaše i réč ñihovu *potvrđávaše* následujučemi čúdi.

znávati: *znávaše*: gašp. 1 511 mislil je otajno Esau vumoriti brata svojéga, kak očivesto iz réčih ñegoveh *spoznávaše* Jákob.

bívati: *bívaše*: gašp. 1 600 med ostálemi človek ñem i glúh *prebívaše*. 713 vu molitvi postávlen gusto krat vu duhu vzét od čútení razlúčen na spodobu kamenitoga kípá *prebívaše*. — *bívahu*: petr. 171 koteri se tráplahu od nečisteh duhóv, zvráčení *bívahu*.

védati: *védaše*: petr. 21 Herodeš skupa správivši vse poglavníke popóvske i pismoznance luctvá *zvédaše* od ñih, gde bi se Kristuš národil. — *védahota*: petr. 65 oné dva *pripovédahota* jeden drugomu od oneh vseh, kotera se pripetila behu. — *védahu*: petr. 68 *povédahu*, kotera béhu včínena na púte.

bíti: *bíjaše*: petr. 105 publikanuš *bíjaše* prsi svoje.

brísati: *brísaše*: mázati: *mázaše*: petr. 161 póče súzami oblévati noge ñegove i lasmí glave svojé *brísaše* te kušuvaše i mastjúm *mázaše*.

dèlati: *dèlaše*: petr. 81 gospon ž ním na vkup *dèlaše*.

měrkati: *měrkahu*: petr. 113 oni *měrkahu* na něga.

třgati: *třgaše*: petr. 96 zapréše řib obilnu vnožinu. *Těrgaše* se mreža nřhova.

-břrati: *břrahu*: petr. 114 prva sedališćá *obřrahu*.

-přrati: *přrahu*: petr. 95 ribiči mreže *preřrahu*.

-střřati: *střřahu*: petr. 2 drugi lámahu svržjě z drevja te je *podstřřahu* na púte.

-gřřati: *gřřaše*: petr. 41 *zgřřaše* Jezuš vrága i on běše nem.

-hřřati: *hřřaše*: petr. 109 gda bi Jezuš išel vu Jeružalem, *prehřřaše* oposred Samarije i Galilee. 171 jákost ž něga vun *shřřaše*.

— *hřřahu*: petr. 88 psi *dohřřahu* te lřzahu mozole něgove.

lámati: *lámahu*: petr. 2 drugi *lámahu* svržjě itd.

Naglas može biti i na přijedlogu:

následuvati: *následuvaše*: petr. 37 slépec te k mestu preglěde i *následuvaše* něga.

Naglas na negaciji ne:

němati: *němaše*: petr. 34 zniknuvši (sěme) vsehnu, ar *němaše* vlage.

Naglas u aoristu.

Kakav je u *rezijanštini*, ne znam.

Za *kajkavštinu* mogu kazati samo na kojem slogu bijaše naglas. I tuj dolazi opako u 3 pl. hu za še: Jurjević predebele ondě kńige se *odprehu*.

a) U osnovama na samoglasno od *jednoga sloga* složenim s přijedlogom, koji sobom ne čini slog, bijaše naglas na onom samoglasnom, a složenim s přijedlogom, koji sobom čini slog, bijaše naglas u sing. na přijedlogu, a u pluralu obično na onom vokalu, rijetko na přijedlogu:

bra: *obra*: petr. 170 dőzva učeníke svoje i *obra* zmeď nřh dvana-deste, kotere je i apostole imenuval.

da: *pőda*: petr. 69 vřmši ostanke nřm je *pőda*.

spa: *zřspaše*: petr. 184 zadrěmaše vse i *zřspaše*.

zva: *dőzva*: petr. 25 *dőzva* starešina i zăručníka. 55 Pilatuš *dőzva* Jezuša. 90 neki človek vćni večerju veliku i vnőge *pőzva* na řu. 134 Jezuš vide druga dva brata i *pőzva* ně.

žga: *pőžga*: petr. 119 kralj varoš nřh *pőžga*.

vi: *őbvi*: petr. 9 pőrodi sina svojega prvoroďėnoga i plenícami ga *őbvi*.

pě: *zřpe*: petr. 54 nazopět zřtaji Peter i taki pėvec *zřpe*.

strê (od ster): petr. 2 pripelaše oslicu i žrebca i *prestrêše* obrh nîh haĽe svoje i ñega zgora posadiše. VnoŹina pak ľuctvâ *prestrêše* svoje haĽe po pûte.

mr (od mer): *vûmre*: petr. 88 *vûmre* i bogátec.

pr (od per): *ódpře*: petr. 62 jeden zmeď junakov dárdum *ódpře* rebro ñegovo. 70 onda *ódpře* nîm pamet, da bi razmeli pisma. — *prêše*: petr. 106 taki se *odprêše* vuha ñegova. 156 *odprêše* se le k mestu vûsta ñegova. 96 gda bi to bili vĉinili, *zaprêše* rîb obilnu vnoŹinu.

str (od ster): *óbstre*: petr. 165 išĉe dokle je on tó govoril, ovo svetel oblak *óbstre* né. (Vidi gore: strê).

ĉe (od ĉen): *póĉe*: petr. 5 gda bi oni odešli bili, *póĉe* Jezuš govoriti. 49 vlĉja vodu vu medenicu i *póĉe* vumívati noge vuĉenîkov 113 gori sede, ki mrtev béše, i *póĉe* govoriti habd. m. 259 muĉeĉ *záĉe* sobóm misliti sluga boŹji, kakov to mora glas biti.

e, je (od jem): *prije*: petr. 57 za to *prije* Pilatuš Jezuša. 126 *prije* nú za ruku. 132 Zakeuš zleze dole Źetujuĉ i *prije* ñega z veseljem. — *vzé*: petr. 16 koteri gori vstávŹi *vzé* dete i mater ñegovu. 38 onda *vzé* gore ñega vrág vu svĉti varaš. habd. ad. 398 po prisege *uzé* nazad palicu. — *prévze*: petr. 113 *prévze* stráh vse. — *jêše*: petr. 59 *prijêše* ada Jezuša i vun ga speĽaše. 33 gda bi prišli bili, kij su okolu jednénadeste óre bili došli, *vzêše* vsaki po jednom desetáke. 60 junáki, gda bi ga bili ráspeli, *vzêše* haĽe ñegove.

pe (od pen): *pêše*: petr. 60 gde ñega *raspêše*.

Ali ne mora tako biti, naglas dolazi i u sing. na samoglasnom: htê: habd. ad. 193 ne kaj je pravo, nego kaj vam se *zahtê*. — kle: habd. ad. 21 videvŹi to on duhovnik *zaklé* vrage. — m. 523 na vugerskû zemĽu zajde, gde ga kral ĽubĽeno *prijé*.

Osnove od jednoga sloga na *suglasno* imale su naglas na korijenu, dakle na početnom slogu.

lez: *lêze*: petr. 50 izide Jezuš z svojemi vuĉeniki prék Cédrona potoka, gde vrt beše, vu koga *vlêze* on i vuĉeniki ñegovi. 55 *vlêze* pák opet vu súdnu polaĉu Pilatuš. Šimuniĉ fen. 215 Saul *lêze* nutre; zaspá i straŹe zaspáše. — *lézoše*: petr. 55 oni ne *vlêzoše* vu súdnu polaĉu.

plet: *plêtoše*: petr. 57 junáki *splêtoše* korunu s trîna.

rek: *rêkoše*: petr. 29 pristúpivŹi sluge gospodára družînskoga *rêkoše* ñemu: . . . 32 kaj ovdi stojíte ves den vmanikujuĉi? *Rêkoše* ñemu: kajti nas nigdo né najel.

sed: *séde*: petr. 161 vlézši vu hižu farizeuševu *séde* doli.

Nu pamti: rekóše 6, mogóše 114.

U singularu bijaše naglas rado na prijedlogu:

nes: *dónese*: petr. 161 i ovo žena, kotera béše vu váraše grešnica, kak zvede, da bi sel bil k stolu vu híže farizeuševe, *dónese* alabastrum masti.

pad: *ópade*: *prépade*: petr. 234b za jeden greh Kore, Datan i Abiron v črnu zemlju *prépade*; za jeden greh Saul, prvi kralj židovski od kraljevstva *ópade*.

Osnova *id*, većinom složena, s prijedlogom na suglasno imaše naglas obično na korijenu: *izide* ili *izide* petr. 32 i nazopét *izide* vun okolu šeste i devéte óre. 34 *izide* vun sejáč sejat sémena svojega. 29 gda bi spáli ljudi, dojdé neprijatelj négov i poseja međ pšenicu kúkoļa i *odide*. — *odidoše*: 22 koteri gda bi bili paslúhnuti kralja *odidoše*. — Ali dolazi naglas i na zadnjem slogu u singularu n. pr. habd. mar. 368 Marija zolignu se i hitro u gorice *otidé* (čitaj *otidé*). — Složeno s prijedlogom *pri* dva i slijeva na jedno i taj imaše naglas: *pride*: petr. 40 počé vumívati noge vučenikov i brisati obrisáčem, koterem prepasan béše. *Pride* zá to k Šimunu Petru. — *pridoše*: petr. 62 *pridoše* ada junáki i prvomu potrše sáre. 64 Marija Magdalena i Marija mati Jakopova i Salome kúpiše drage masti, da bi pošedši namázale Jezušá, i kruto ráno prvi den soboté *pridoše* k grobu. 67 i *pridoše* blízu kaštela, kam su išli. — Složeno s prijedlogom na samoglasno mijebaše *i* na *j* te imaše naglas na prijedlogu u pluralu, a na zadnjem slogu u singularu: *dojdé* (čitaj *dojdê dojdê*): petr. 29 gda bi spáli ljudi, *dojdé* neprijatelj. 63 *dojdé* ada (Jožef) i dole vzé telo Jezuševó. 105 velím vam, *pojđé* ov dole vu hižu svoju boļe pravičen včínen od onoga. 108 neki Samaritanec putem idúći *dojdé* do néga. — *najđé*: habd. m. 324 poteče videt kak je gospon i mrtvoga *najđé*. petr. 32 okolu jednenadeste ore pák *izide* i *najđé* druge stojčće. — *pojđé*: 16 koteri gori stávši vzé déte i mater négovu v noći i *pojđé* vu egiptuški orság. 43 *pojđé* Jezuš prék morja galileanskoga. 51 Jezuš znájući vsa, ka su imela prítí obrh néga, *pojđé* pred né. — *prejđé*: 108 pop vídevši néga mímò *prejđé*. Takájše i neki ležvita, gda bi néga videl, *prejđé* mímò néga. — *zajđé*: 20 koteri gore stávši vzé déte i mater négovu i *zajđé* vu zemlju izraélsku. — *nájdoše*; *zájdoše*: 11 pastíri *zájdoše* šetujući i *nájdoše* Mariju i Jožefa i detetce položeno vu jaslah. 22 vlézši vnúter vu hižu *nájdoše* dete.

Glagoli s ostalim nastavecima u infinitivu držahu naglas na slogu, na kojem je u infinitivu.

múknuti: *múknuše*: petr. 114 Jezuš reče pravde vučécem i farizeušem govoreči: je li slobodno v sobotu vračiti? A oni *zamúknuše*.

vřniti: *vřnu*: petr. 40 zasedši Jezuš *navěrnú* se na strane Tirusa i Sidona. 20 zboja se ovamo pojti i opomeřen buduči vu sne *zavěrnú* se na strane galileánske. 11 nazaď se *pověrnúše* pastiri. 22 ne našedši ga *pověrnúše* se vu Jeruzalem.

osúpneti: *osúpneše*: petr. 23 *osúpneše* pák vsi, kii ga poslúšahu. vřdeti. *vřdeše*: petr. 64 pogléděvši *vřdeše* odvařena kamena.

vědeti: *věde*: petr. 21 Herodeš otajno dozvávši máguše marljivo *zvěde* od nih vreme *zvězde*.

glědeti: *glěde*: petr. 37 slěpec le k mestu *preglěde*.

glădeti: *glăde*: petr. 38 gda bi postil bil četrdesět dnih i četrdeset nočih, potle *zaglăde*.

němeti: *něme*: petr. 120 on pak *zaněme*.

Ali i naglas na *e*: slepě: habd. m. 200 on k mestu onem okom *oslepě*, kem je gledal Marijansku lepotu. Jurjević 119 tuďe *poželěh* ja zemlje spoznati.

dáviti: *dávise*: petr. 34 drugo (seme) opade meď trně i skupa zasedši trni *zadávise* ono.

stúpiti: *stúpiše*: petr. 28 *pristúpiše* k němu vučeniki. 39 onda ostavi něga vřag i ovó anđeli *pristúpiše* i slúžahu němu.

sprāviti: *sprāvise*: petr. 119 vun zešedši sluge něgově na púte *sprāvise* vse kotere najdoše, húde i dobre.

kázati: *káza*: petr. 29 gda bi zrásla bila tráva te bi sád včínila bila, onda se *pokáza* i kúkoř.

vězati: *vězaše*: petr. 52 onda sluge židovski vlovise Jeznša i *svězaše* něga.

kòpati: *kòpa*: gašp. 1 587 opat vu cerkvi svojega reda *pokòpa* se. A od kopāti: *kopáše*: gašp. 1 915 onde srdce ně beše, gde kině Marije *pokopáše*.

lějati: *lěja*: petr. 40 vžemši obrisáč prepasa sebe. Za tém *vlěja* vodu vu medenieu.

Glagoli s nastavkom *i*, koje je u prezensu naglašeno, imahu rado na prijedlogu naglas u singularu.

govorim: *ódgovori*: petr. 40 koteri ne *ódgovori* ně ni reči. *pregovori*: 41 gda bi zegal bil vřága, *pregovori* němi.

gubim: *pógubi*: petr. 119 kralj *pógubi* ľudomorce one.

ložim: *póloži*: petr. 9 sina svojega plenicami óbvi i *póloži ga* vu jasle.

tajim: *zátaji*: petr. 54 rekoše nemu (Petru): nisi li ti zmeđ vučenikov negoveh? *Zátaji* on i réče: nésem.

vestim: *názvesti*: petr. 91 povrnúvši se sluga *názvesti* ova gosponu svojemu. itd.

Ali nesloženi ili složeni s prijedlogom, koji sobom ne čini slog, imahu naglas na slogu pred -ih iše itd.

činim: *včlni*: petr. 34 drugo (séme) opade na dobru zemļu i zniknuvši stotinu sáda *včlni* (ἐπείρασε).

pustim: *spústi*: petr. 62 naklonivši glavu *spústi* vun dušu. itd.